

Armoede- en Schulden Monitor Zwolle 2023

Ontwikkelingen in minima en schuldenproblematiek

Opdrachtnemer	Onderzoek & Informatie
Versie	Definitief
Datum	September 2023

Datum
Titel

September 2023
Armoede- en Schulden Monitor Zwolle 2023

Colofon

Armoede- en Schulden Monitor 2023

Gemeente Zwolle
September 2023

Opdrachtgever

Maatschappelijke Ontwikkeling, Gemeente Zwolle

Samenstelling

Afdeling Informatievoorziening/ Gemeente Zwolle

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Samenvatting	
1 Inleiding	9
1.1 Gebruik van brondata	9
1.2 Leeswijzer	9
Deel I Huishoudens met een laag inkomen in Zwolle	11
2 Huishoudens met een laag inkomen in Zwolle	12
2.1 Definitie armoede	12
2.2 Ontwikkeling in huishoudens met een laag inkomen	12
2.3 Huishoudens met laag inkomen naar huishoudtype	15
2.4 Huishoudens met laag inkomen naar leeftijd hoofdkostwinner	16
2.5 Huishoudens met laag inkomen naar inkomensbron	18
2.6 Huishoudens met laag inkomen naar Zwolse wijken	19
2.7 Kinderen in huishoudens met laag inkomen	21
3 Huishoudens met langdurig laag inkomen in Zwolle	24
3.1 Ontwikkeling in huishoudens met een langdurig laag inkomen	24
3.2 Huishoudens met langdurig laag inkomen naar kenmerken	25
3.3 Huishoudens met langdurig laag inkomen naar inkomensbron	25
3.4 Kinderen in huishoudens met langdurig laag inkomen	26
4 Bereik van inkomensondersteunende regelingen in Zwolle	28
4.1 Bijstand	28
4.1.1 Aantal bijstandsuitkeringen, bijstandsontwikkeling en bijstandspopulatie	28
4.1.2 Instroom en uitstroom bijstand	30
4.2 Bijzondere bijstand	34
4.3 Zorgkostenregeling	35
4.4 Individuele inkomens toeslag	36
4.5 Participatiefonds	37
4.6 Studietoelage	37
4.7 Energietoelage	37
4.8 Regelingen voor kinderen	38
4.8.1 Kindregeling	38
4.8.2 Sport- en cultuuractiviteiten en vakanties	38
4.8.3 Armoede en gezondheid kinderen	40
4.8.4 Peuterspeelzaal	41
4.8.5 Zwembad	41
4.9 Noodfonds	42
4.10 Voedselbank	42

Deel II Schuldenproblematiek in Zwolle	44
5 Inleiding	45
5.1 Definitie schuldenproblematiek	45
5.2 Beleid gemeente Zwolle	45
5.3 Leeswijzer	45
6 Omvang en ontwikkeling schuldenproblematiek	46
6.1 Omvang en ontwikkeling hulpvraag Op Orde	46
6.2 Omvang en ontwikkeling hulpvraag afdeling Schulddienstverlening	47
6.3 Gemiddelde schuldenlast bij schuldregelingen	48
6.4 Aandeel schulden uitbetaald aan schuldeiser	49
6.5 Aantal schuldeisers	49
6.6 Meest voorkomende schuldeisers	50
6.7 Beslaglegging op bijstandsuitkeringen	50
6.8 Huisuitzettingen	51
6.9 Aantal crisisaanvragen	52
6.10 Bijzondere bijstand voor beschermingsbewind	53
6.11 Betaalgedrag en risicoprofiel	53
7 Bereik van ondersteuning bij geldzorgen in Zwolle	55
7.1 Bereik inzet op voorkomen van geldproblemen	55
7.1.1 Bezoekers Geldfit.nl	55
7.1.2 Gebruikers geldplannen NIBUD	56
7.1.3 BerekenUwRecht	57
7.1.4 Week van het Geld	58
7.1.5 Vroegsignalering Vroeg eropaf	59
7.1.6 Financieel Spreekuur studenten MBO/HBO	59
7.2 Bereik ondersteuning bij geldproblemen	60
7.2.1 Gemeentelijke ondersteuning bij schulden	60
7.2.2 Bezoekers Mijn Geldzaken	62
7.2.3 Doorlooptijden schulddienstverleningstrajecten	63
8 Kenmerken Zwolse inwoner die zich aanmeldt bij schulddienstverlening	64
8.1 Type huishouden	64
8.2 Leeftijd	64
8.3 Wijk	65
9 Ondernemers en schulden	66
9.1 Aantal faillissementen van bedrijven en instellingen	66
9.2 Aantal Bbz aanvragen	66
9.3 Aantal ondernemers geholpen door schulddienstverlening	67

Bijlage 1 Gebruikte databronnen	69
Bijlage 2 Verklarende begrippenlijst	70
Bijlage 3 Grafieken huishoudens tot 130% van sociaal minimum	74
Minima in Zwolle	74
Langdurige minima in Zwolle	80
Bijlage 4 Tabellen huishoudens met laag inkomen	82
Bijlage 5 Tabellen bijstand	84

Samenvatting

Om als gemeente een goede invulling te kunnen geven aan het armoede- en schuldenbeleid en de uitvoering ervan, is het noodzakelijk om de ontwikkelingen in de doelgroepen nauwlettend in de gaten te houden. Daarom voert gemeente Zwolle jaarlijks de Armoede- en Schuldenmonitor uit, waarvan de resultaten in deze rapportage worden gepresenteerd. Het eerste deel van de monitor gaat over de minima in Zwolle (huishoudens en personen). De gegevens over de huishoudens met lage inkomens (tot 110% en 130% van het sociaal minimum) zijn afkomstig uit het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV) van het CBS. Het peiljaar is, tenzij anders vermeld, 2020. Regelmatig worden ook de voorlopige cijfers van 2021 gepresenteerd. Meer recente cijfers zijn niet beschikbaar¹. In hoofdstuk 4 gaat over het bereik van inkomensondersteunende regelingen en het tweede deel van de monitor gaat in op de schuldenproblematiek in Zwolle. Hiervoor worden veelal gegevens gebruikt uit gemeentelijke bronnen met als peiljaar 2022, tenzij anders vermeld.

Ondanks de coronacrisis laten de cijfers zien dat het aandeel huishoudens met een laag inkomen (tot 110% en 130% van het sociaal minimum) en het aantal aanmeldingen bij schulddienstverlening tussen 2019 en 2021 niet is toegenomen, maar (licht) is gedaald. In het afgelopen jaar is het aantal aanmeldingen voor schulddienstverlening weer wat toegenomen, maar deze liggen nog wel onder het niveau van vóór de coronacrisis.

DEEL I MINIMA IN ZWOLLE

Huishoudens met een laag inkomen

Zwolle heeft in 2020 circa 6.000 huishoudens (exclusief studenten) met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum; 10,7% van de huishoudens in Zwolle behoort hiertoe. Dit is hetzelfde als in 2019. De voorlopige cijfers duiden op een lichte daling in het aandeel huishoudens met een laag inkomen in 2021, dat is in lijn met de landelijke trend.

- Huishoudens met een laag inkomen zijn verhoudingsgewijs vaak eenpersoonshuishoudens.
- Huishoudens met een laag inkomen zijn oververtegenwoordigd in Diezerpoort en Holtenbroek.
- In Zwolle wonen 26.400 kinderen, waarvan bijna 1.900 kinderen in een huishouden met een laag inkomen wonen (7,1%). Dit aandeel vertoont een dalende trend (in 2015 was dit 8,0%). Het overgrote deel van de kinderen uit deze huishoudens woont in een eenoudergezin.

¹ Het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek wordt jaarlijks door het CBS uitgevoerd. De cijfers op gemeenteniveau komen pas (veel) later beschikbaar. Zodoende rapporteren we in deze monitor cijfers van 2020 en voorlopige cijfers van 2021.

Huishoudens met een langdurig laag inkomen

- In Zwolle behoort ongeveer de helft van de huishoudens met een laag inkomen tot 110% van het sociaal minimum tot de huishoudens met een langdurig laag inkomen.
- Van alle Zwolse huishoudens in 2020 behoort 6,3% tot de huishoudens met een langdurig laag inkomen. Dit is iets hoger dan in 2019 toen het 6,2% was.
- In Zwolle wonen ongeveer 1.000 kinderen in huishoudens met een langdurig laag inkomen. Dit is 3,9% van alle kinderen. Dit percentage is iets hoger dan in 2019 (3,7%).

Gebruik van Zwolse minima-regelingen

- Het aantal bijstandsuitkeringen in Zwolle nam in de afgelopen jaren af van 3.630 bijstandsuitkeringen op 1 januari 2021 naar 3.400 bijstandsuitkeringen op 1 januari 2023. De IOAW/IOAZ² uitkeringen zitten hier niet bij.
- De instroom in de bijstand in Zwolle is in 2022 ongeveer gelijk aan het jaar daarvoor. De uitstroom is juist gedaald tussen 2021 en 2022. De uitstroom is in 2022 wat hoger dan de instroom.
- In 2022 maakten 2.342 huishoudens gebruik van de bijzondere bijstand. Het aantal gebruikers van de bijzondere bijstand is tussen 2021 en 2022 voor het eerst gedaald, nadat dit sinds 2015 ieder jaar toenam.
- In 2022 maakten 2.592 huishoudens gebruik van de individuele inkomenstoeslag. Dit is ongeveer 2% meer dan in 2021.
- Het aantal toekenningen voor het Participatiefonds is in 2022 op het hoogste punt sinds de start van het Participatiefonds in 2017.
- In 2022 ontvingen 33 studenten een studietoelage.
- Het aantal mensen dat de energietoelage over 2022 kreeg was in Zwolle 10.558.
- Er zijn in 2022 meer kinderen geholpen door Jeugdfonds Sport in Zwolle dan in 2020 en 2021.
- Sinds 2019 wordt er elk jaar minder gebruik gemaakt van gratis peuteropvang (in 2019 kregen nog 207 kinderen gratis peuteropvang, in 2022 waren dit er 142).
- In 2022 werd het zwemvangnet wat minder vaak aangevraagd dan in de jaren daarvoor.
- Het aantal mensen dat gebruik maakte van de Voedselbank is in 2022 ruim gestegen ten opzichte van 2021. In 2022 maakten 380 huishoudens gebruik van de voedselbank terwijl dit er 281 waren in 2021.

DEEL II SCHULDENPROBLEMATIEK IN ZWOLLE

Omvang en samenstelling problematische schulden

- Het aantal mensen met financiële problemen dat geholpen is door Op Orde is in 2022 flink gestegen ten opzichte van 2021 (van ongeveer 2.500 Zwolse inwoners naar 3.200 inwoners). Het aantal aanmeldingen bij de gemeentelijke schulddienstverlening is voor het eerst in vijf jaar weer licht gestegen.

² IOAW is een uitkering voor werklozen die vóór 1 januari 1965 zijn geboren en na hun 50e jaar werkloos zijn geworden. IOAZ is een uitkering voor oudere zelfstandig ondernemers die stoppen met hun onderneming wegens te weinig inkomsten.

- De gemiddelde schuldlast van iemand waar een schuldregeling voor werd opgestart, bedroeg in 2022 ongeveer €25.000.
- Het aantal huisuitzettingen en ontruimingen is in 2022 iets gestegen ten opzichte van 2020 en 2021 maar nog steeds beduidend lager dan in de jaren daarvoor.

Bereik informatie en ondersteuning

- Het aantal Zwolse bezoekers van de website van Geldfit is sterk gestegen: van ongeveer 2.800 bezoekers in 2020 naar ongeveer 7.400 in 2022.
- Het gebruik van de geldplannen van het NIBUD door Zwolse inwoners neemt ieder jaar toe.
- Het financieel spreekuur van het Deltion College is in 2022 door 700 studenten bezocht. Dat is een stijging ten opzichte van 2021.
- Het aantal mensen dat budgetbeheer ontvangt via de gemeente neemt sinds 2020 af. Ook bij het aantal schuldregelingen en WSNP verklaringen is een dalende trend te zien. Het aantal statushouders dat budgetbeheer ontvangt neemt juist toe.

Schuldenaarsprofiel

- Inwoners met schulden die ondersteuning ontvangen, wonen relatief vaak in een eenpersoonshuishouden en zijn relatief vaak tussen de 25 en 45 jaar oud. Het aandeel jongeren (tot 27 jaar oud) dat ondersteuning voor schulden ontving in 2022, bedroeg 19%.
- Inwoners met schulden die ondersteuning ontvangen wonen relatief vaak in Holtenbroek en Diezerpoort.
- Meer dan de helft van de inwoners met financiële ondersteuning heeft een uitkering sociale voorziening als voornaamste inkomensbron.

Ondernemers en schulden

- Het aantal faillissementen van bedrijven en instellingen in Overijssel neemt de afgelopen vijf jaar gestaag af. In heel Nederland is het aantal faillissementen tussen 2021 en 2022 weer toegenomen, nadat het eerder sterk was afgenomen tijdens de coronapandemie.
- Het aantal Bbz (Besluit bijstandverlening zelfstandigen) uitkeringen is tussen 2021 en 2022 flink toegenomen. Dat valt te verklaren door een tijdelijke aanpassing van het Bbz 2004 die bedoeld was als zachte landing voor ondernemers die na afloop van de Tozo nog last hadden van de nog resterende corona gerelateerde problemen. Die liep van 01-10-2021 tot 01-04-2022.
- In 2022 hielp de afdeling schulddienstverlening meer ondernemers dan in 2021 (50 in 2022 t.o.v. 10 in 2021).

1 Inleiding

Net als voorgaande jaren, geeft de Armoede- en schuldenmonitor van de gemeente Zwolle inzicht in de omvang van de groep huishoudens met lage inkomens en de schuldenproblematiek in Zwolle. Daarbij wordt een vergelijking gemaakt met de landelijke ontwikkelingen op dit gebied.

De armoede- en schuldenproblematiek stond de afgelopen jaren volop in de schijnwerpers door het uitbreken van de coronapandemie. Het was de verwachting dat de coronacrisis zou zorgen voor een flinke toename van de groep mensen die met armoede of schulden te maken heeft. Deze stijging bleef gelukkig uit door de diverse fiscale overheidsmaatregelen en het omvangrijke coronasteunpakket³.

De cijfers van het CPB ('augustusraming', 2022) gaven echter een somber beeld voor 2022. De koopkracht zou een enorme tik krijgen, de economische groei zou afremmen en steeds meer mensen zouden te maken krijgen met armoede. "De Nederlandse economie is sterk uit de coronacrisis gekomen, maar het beeld is aan het kantelen", schrijft het CPB. Vanwege de hoge gasprijzen waarschuwt het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) dat niet alleen de huishoudens met lage inkomens hierdoor in de knel komen, maar ook de groep met een middeninkomen⁴.

In deze monitor is de zorgelijke situatie van 2022 nog niet direct terug te zien. We zien voornamelijk geen stijging van het aantal huishoudens met een laag inkomen en een lichte stijging van het aantal aanmeldingen bij de Zwolse schulddienstverlening (maar de aantallen zijn nog niet op het niveau van vóór de coronapandemie). Landelijk is het aantal aanmeldingen bij schulddienstverlening tussen 2021 en 2022 juist wat afgenomen⁵ en ook het bijstandsvolume is in 2022 verder gedaald⁶.

1.1 Gebruik van brondata

De gegevens in het armoede en schulden gedeelte van de monitor zijn afkomstig uit verschillende bronnen. Cijfers over bijvoorbeeld de aantallen huishoudens met een laag inkomen en hun kenmerken, worden beschikbaar gesteld door het CBS. Voor het inzicht in het gebruik van lokale armoederegelingen maken we gebruik van de gemeentelijke registraties en die van onze partners. Voor een beeld over de schuldenproblematiek in Zwolle maken we gebruik van de registraties van een aantal landelijke partijen, zoals Nibud en Geldfit, de gemeentelijke registraties en registraties van partners. Een gedetailleerd overzicht van de gebruikte databronnen is in bijlage 1 te vinden.

1.2 Leeswijzer

In het eerste deel van deze monitor worden de ontwikkelingen in het aantal huishoudens met een laag inkomen en hun aandeel in de totale Zwolse bevolking in beeld gebracht. Daarnaast worden kenmerken van deze huishoudens, zoals het type huishoudens, leeftijd en inkomensbron, gepresenteerd (hoofdstukken 2 en 3).

³ CBS armoede en sociale uitsluiting 2021

⁴ Nibud. [Door hoge energieprijzen komen nu ook middeninkomens niet rond - Nibud](#). 2022

⁵ NVVK. [De cijfers - Jaarverslag 2022 \(nvvk.nl\)](#)

⁶ CBS. [Aantal bijstandsontvangers in 2022 verder gedaald \(cbs.nl\)](#)

Vervolgens wordt het bereik van de regelingen waar huishoudens met een laag inkomen in Zwolle gebruik van kunnen maken, geschetst (hoofdstuk 4).

Het tweede deel van de monitor geeft inzicht in de omvang en de ontwikkeling van de schuldenproblematiek in Zwolle (hoofdstuk 6). Daarna laten we zien in hoeverre er gebruik wordt gemaakt van voorzieningen om geldproblemen te voorkomen en op te lossen (hoofdstuk 7). Tot slot worden de kenmerken van schuldenaren in kaart gebracht (hoofdstuk 8).

Deel I Huishoudens met een laag inkomen in Zwolle

2 Huishoudens met een laag inkomen in Zwolle

In dit hoofdstuk presenteren we de gegevens over de huishoudens met een laag inkomen in Zwolle (huishoudens en personen). Nagenoeg alle gegevens in dit hoofdstuk zijn afkomstig uit het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV) van het CBS. Het peiljaar is 2020, tenzij anders vermeld. Regelmatig worden ook de voorlopige cijfers van 2021 gepresenteerd. Meer recente cijfers zijn niet beschikbaar⁷. In bijlage 4 staan enkele tabellen met gegevens over huishoudens met een laag inkomen.

2.1 Definitie armoede

In deze monitor spreken we over huishoudens met een laag inkomen. Hiermee bedoelen we huishoudens met minimaal 1 jaar een inkomen tot 110% of tot 130% van het sociaal minimum. Het sociaal minimum is gelijk aan de hoogte van de bijstandsuitkering (tot aan de pensioengerechtigde leeftijd) en het AOW-pensioen (vanaf de pensioengerechtigde leeftijd). Zie voor de bedragen bijlage 2, tabel B.3. Deze bedragen gelden voor alle typen inkomens, of het inkomen nu uit arbeid, uitkering of onderneming komt. Het gaat dus niet alleen over huishoudens met een bijstandsuitkering of AOW.

In vorige edities van de Armoede- en Schuldenmonitor lieten we alleen de ontwikkelingen zien voor de huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Vanaf dit jaar laten we ook de trends en ontwikkelingen zien voor huishoudens met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Dit doen we omdat voor steeds meer gemeentelijke regelingen een inkomensgrens wordt gehanteerd van 130% van het sociaal minimum. Door verschillende inkomensgrenzen bij de verschillende regelingen te hanteren, probeert de gemeente Zwolle een eventuele armoedeval te beperken. Een armoedeval betekent dat een huishouden er financieel op achteruit gaat wanneer het inkomen toeneemt en men hierdoor geen gebruik meer kan maken van diverse inkomensafhankelijke regelingen.

Ook de mensen met een schuldregeling worden tot de armoededoelgroep gerekend omdat ze een laag inkomen tot hun beschikking hebben waar ze mee moeten rond komen.

Wanneer huishoudens minimaal 3 jaar een laag inkomen hebben tot 110% van het sociaal minimum, worden zij in Zwolle tot de huishoudens met een *langdurig* laag inkomen gerekend. Dit is in tegenstelling tot het CBS dat in haar definitie van een *langdurig* laag inkomen uitgaat van minimaal 4 jaar.

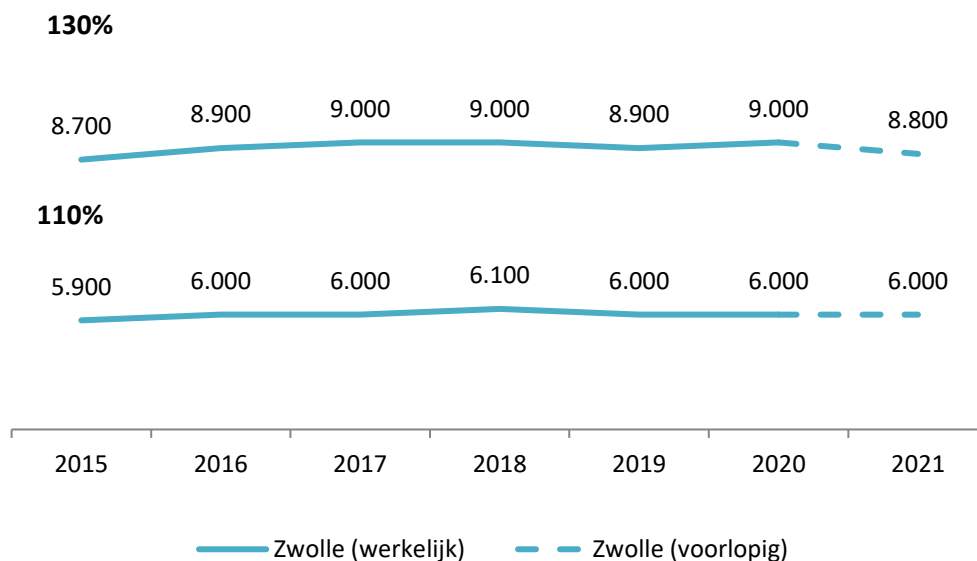
2.2 Ontwikkeling in huishoudens met een laag inkomen

In 2020 telde Zwolle 6.000 huishoudens die tenminste 1 jaar een inkomen van maximaal 110% van het sociaal minimum hadden. Dit aantal is al jaren nauwelijks veranderd en gaat volgens de voorlopige cijfers van 2021 ook niet veranderen. In 2020

⁷ Het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek wordt jaarlijks door het CBS uitgevoerd. De cijfers op gemeenteniveau komen pas (veel) later beschikbaar. Zodoende rapporteren we in deze monitor cijfers van 2020 en voorlopige cijfers van 2021.

hadden 9.000 huishoudens een inkomen tot 130%. De voorlopige cijfers over 2021 geven een lichte daling aan.

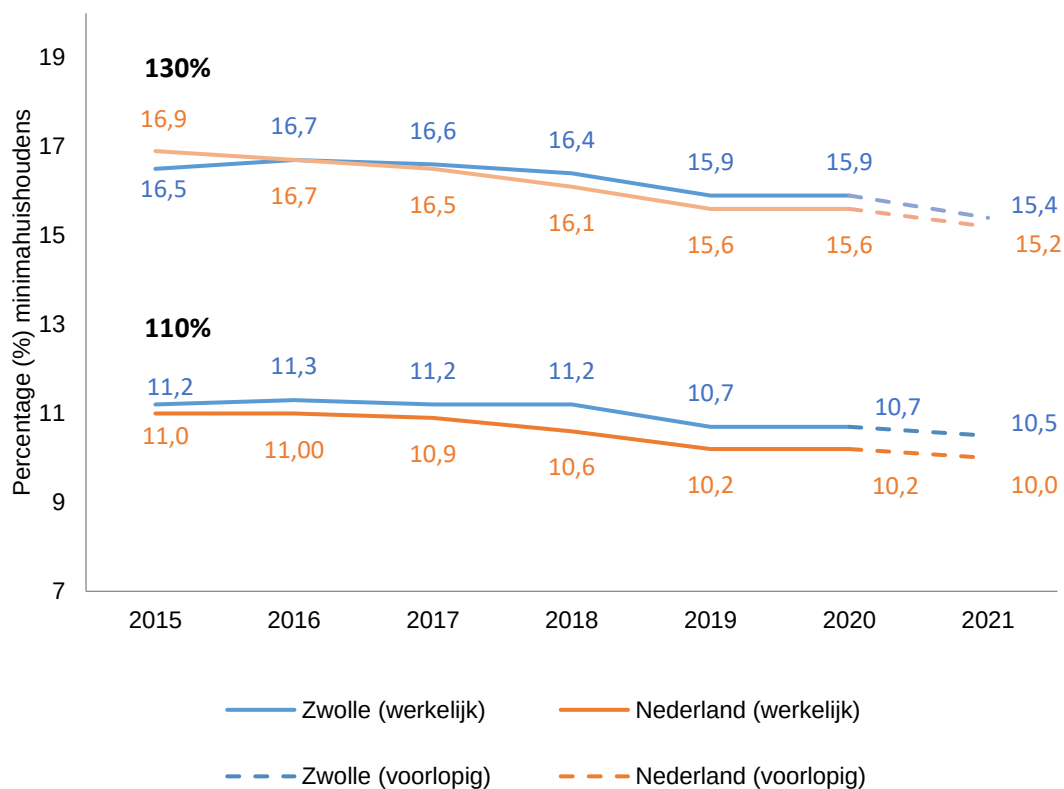
Figuur 2.1 Ontwikkeling aantal huishoudens tot 110% en 130% van het sociaal minimum, 2015-2021

Bron: CBS IIV

In 2020 behoorde ongeveer 10% van de Zwolse huishoudens tot de huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum en ongeveer 15% tot een huishouden met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum, zie figuur 2.2). In figuur 2.2 zien we ook dat het *percentage* huishoudens tot 110% van het sociaal minimum sinds 2018 iets is gedaald. De voorlopige cijfers van 2021 laten een verdere lichte daling zien. Het aandeel huishoudens met een laag inkomen in Zwolle ligt hoger dan het landelijk gemiddelde. In veel (middel)grote steden zijn deze percentages hoger dan het landelijke gemiddelde doordat er in middelgrote steden relatief veel eenpersoonshuishoudens zijn. Ook bij de huishoudens tot 130% van het sociaal minimum zien we een dalende trend wat betreft het aandeel huishoudens met een laag inkomen, zowel landelijk als in Zwolle.

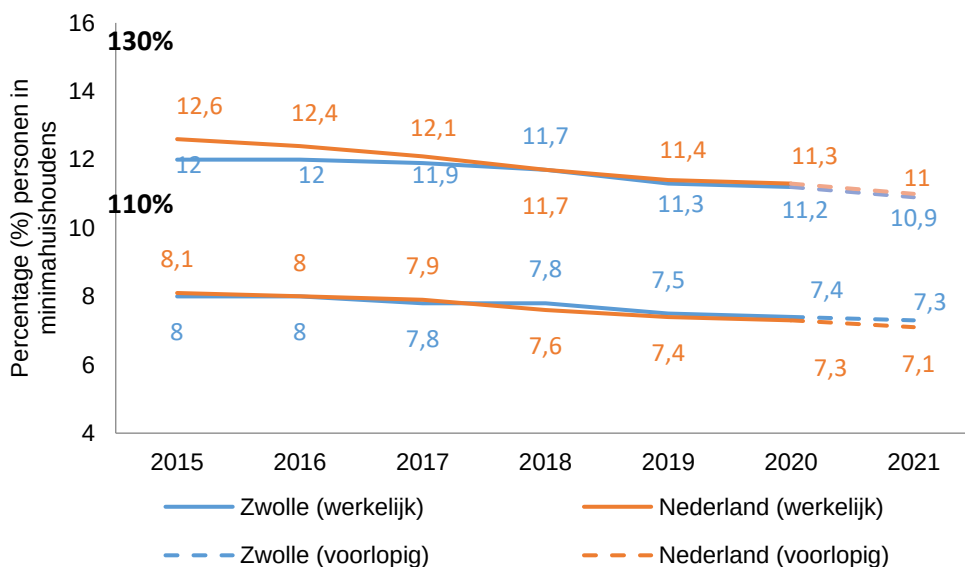
Figuur 2.2 Ontwikkeling percentage huishoudens tot 110% en 130% van het sociaal minimum, 2015-2021

Bron: CBS IIV

We hebben het percentage personen in huishoudens tot 110% en 130% van het sociaal minimum in Zwolle vergeleken met de landelijke cijfers. Figuur 2.3 laat ook hier een dalende lijn zien, zowel bij de groep tot 110% als de groep tot 130% van het sociaal minimum. Het aandeel personen in huishoudens, zowel tot 110 als tot 130% van het sociaal minimum, in Zwolle wijkt vanaf 2017 nauwelijks af van het landelijk percentage.

Figuur 2.3 Ontwikkeling percentage personen in huishoudens tot 110% en 130% van het sociaal minimum, 2015-2021

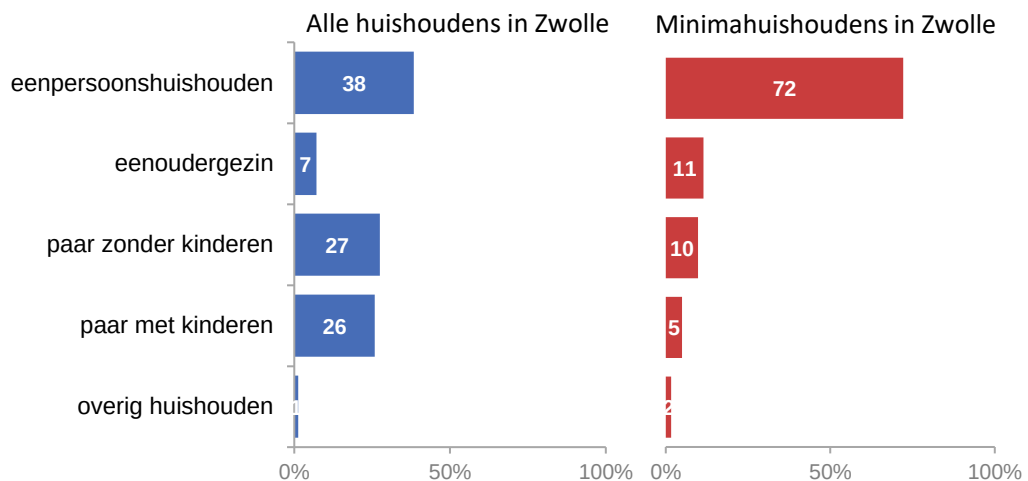
Bron: CBS IIV

2.3

Huishoudens met laag inkomen naar huishoudtype

Huishoudens met een laag inkomen zijn verhoudingsgewijs vaak eenpersoonshuishoudens. Iets meer dan zeven op de tien (72%) van de huishoudens tot 110% van het sociaal minimum zijn eenpersoonshuishoudens, terwijl slechts 38% van alle Zwolse huishoudens een eenpersoonshuishouden is (zie figuur 2.4). Ook eenoudergezinnen zijn oververtegenwoordigd onder de huishoudens tot 110% van het sociaal minimum: 11% van deze huishoudens is een eenoudergezin, terwijl slechts 7% van alle Zwolse huishoudens een eenoudergezin is. Paren (zonder of met kinderen) zijn juist ondervertegenwoordigd onder de huishoudens met een laag inkomen: van de huishoudens met laag inkomen is 15% een paar (zonder of met kinderen), terwijl 53% van alle Zwolse huishoudens een paar (zonder of met kinderen) is. Eenzelfde soort beeld zien we bij huishoudens tot 130% van het sociaal minimum (zie figuur B3.1 in Bijlage 3).

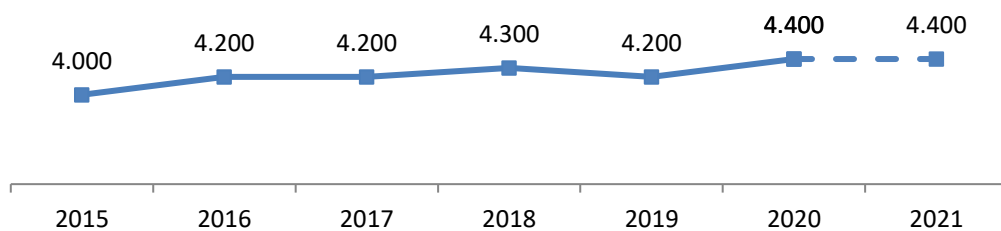
Figuur 2.4 Huishoudens tot 110% van het sociaal minimum naar huishoudtypen, 2020

Bron: CBS IIV

Kijken we naar de aantallen dan zien we dat het *aantal* eenpersoonshuishoudens tot 110% van het sociaal minimum is toegenomen: in 2015 telde Zwolle 4.000 minima eenpersoonshuishoudens, in 2021 waren dit er, op basis van de voorlopige cijfers, 4.400 (zie figuur 2.5). Dit is in lijn met de toename van het totaal aantal eenpersoonshuishoudens in Zwolle (niet getoond in een grafiek). Bij eenpersoonshuishoudens tot 130% van het sociaal minimum is een vergelijkbaar beeld zichtbaar (zie figuur B3.2 in Bijlage 3).

Figuur 2.5 Ontwikkeling aantal eenpersoonshuishoudens tot 110% van het sociaal minimum, 2015-2021

Bron: CBS IIV

2.4

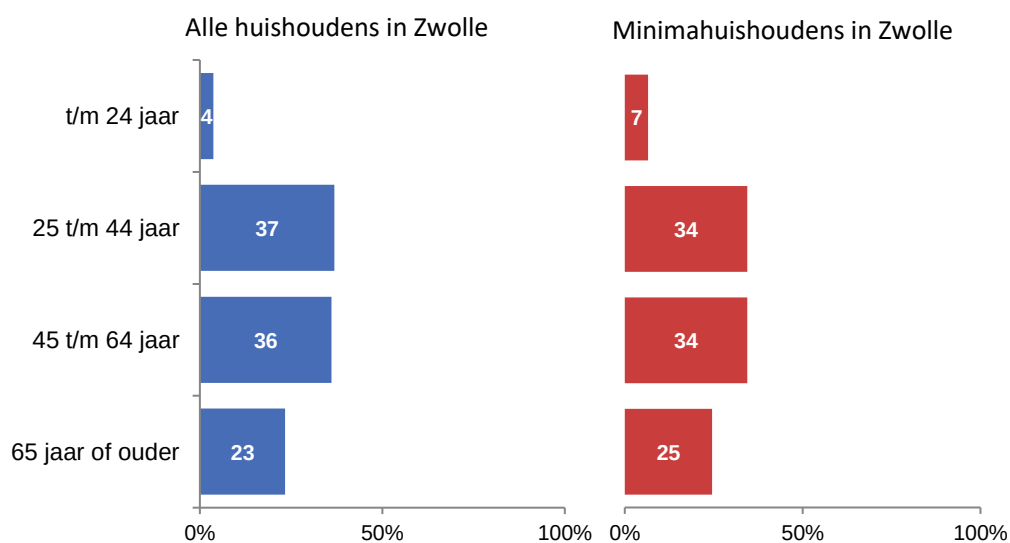
Huishoudens met laag inkomen naar leeftijd hoofdkostwinner

In figuur 2.6 staat de verdeling van huishoudens met een laag inkomen over de leeftijdsgroepen. Het grootste deel (68%) van de huishoudens tot 110% van het sociaal minimum in Zwolle heeft een hoofdkostwinner⁸ in de leeftijd 25 t/m 64 jaar. Verder is te zien dat deze huishoudens iets vaker een jonge (t/m 24 jaar) of juist een oudere (65+)

⁸ Het CBS hanteert als definitie voor hoofdkostwinner: de persoon in het huishouden met de belangrijkste sociaaleconomische positie. Daarbij wordt gekeken naar het inkomen, de inkomensbron en de samenstelling van het huishouden. Zie voor nadere uitleg van dit begrip Bijlage 2.

hoofdkostwinner hebben dan gemiddeld. Huishoudens tot 130% van het sociaal minimum hebben iets vaker een hoofdkostwinner die 65 jaar of ouder is (32%, t.o.v. 25%), zie figuur B3.3 in Bijlage 3.

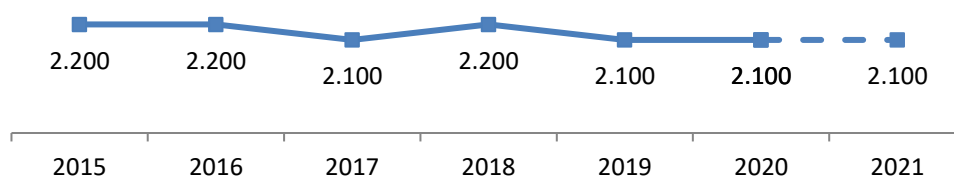
Figuur 2.6 Huishoudens tot 110% van het sociaal minimum naar leeftijd hoofdkostwinner, 2020

Bron: CBS IIV

De verdeling van de minimahuishoudens naar leeftijdsgroepen is niet tot nauwelijks gewijzigd sinds 2015. Kijken we naar de aantallen (zie figuur 2.7), dan zien we dat het aantal huishoudens met een hoofdkostwinner tussen 25 en 45 jaar sinds 2019 vrij stabiel is gebleven. Dit geldt ook voor de minimahuishoudens tot 130% van het sociaal minimum (zie figuur B3.4 in Bijlage 3).

Figuur 2.7 Ontwikkeling aantal minimahuishoudens met hoofdkostwinner in leeftijd 25-45 jaar, 2015-2021

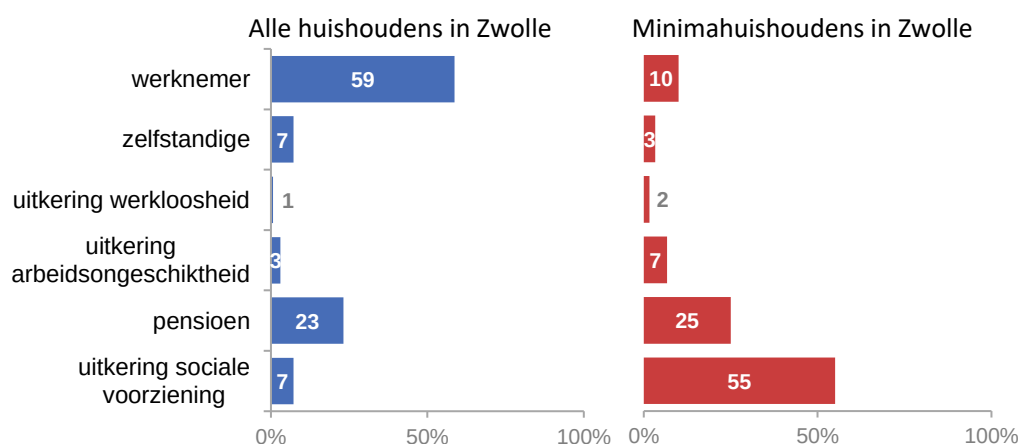
Bron: CBS IIV

2.5

Huishoudens met laag inkomen naar inkomensbron

Van de huishoudens tot 110% van het sociaal minimum heeft meer dan de helft (55%) een uitkering sociale voorziening⁹ als voornaamste bron van inkomen (zie figuur 2.10). Van alle huishoudens in Zwolle heeft 7% een uitkering sociale voorziening. Van de huishoudens met een laag inkomen heeft 10% een inkomen uit arbeid (in loondienst), ten opzichte van 59% van alle huishoudens in Zwolle. Het aandeel huishoudens met een laag inkomen met een werkloosheidsuitkering is erg klein. Huishoudens tot 130% van het sociaal minimum zijn iets vaker werknemer (16% versus 10%) of ontvangen een pensioen (32% versus 25%) en hebben minder vaak een uitkering sociale voorziening (41% versus 55%) (zie figuur B3.5 in Bijlage 3), dan huishoudens tot 110% van het sociaal minimum.

Figuur 2.10 Huishoudens tot 110% van het sociaal minimum naar inkomensbronnen, 2020

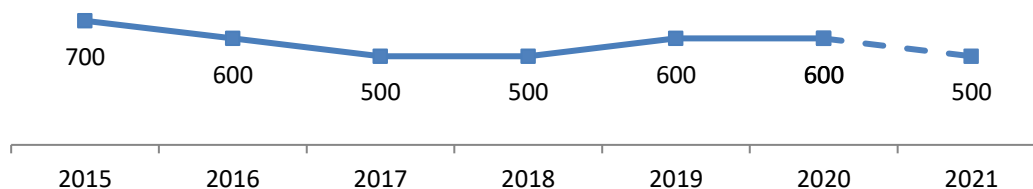

Bron: CBS IIV

We zien vergeleken met 2015 een afname van het *aantal* huishoudens tot 110% van het sociaal minimum met een inkomen uit een dienstverband (zie figuur 2.11) en een stijging van het aantal huishoudens met een uitkering sociale voorziening (zie figuur 2.12). De laatste jaren is er echter sprake van een relatief stabiel beeld als het gaat om de inkomstenbron van de huishoudens met een laag inkomen. Bij huishoudens tot 130% van het sociaal minimum laten de voorlopige cijfers van 2021 zien dat het aantal huishoudens met een inkomen uit dienstverband daalt (zie figuur B3.6 in Bijlage 3). Dit is in lijn met de afname in het totaal aantal huishoudens tot 130% van het sociaal minimum. Wat betreft de huishoudens met een inkomen uit uitkering sociale voorziening zien we eenzelfde beeld als in figuur 2.12 (zie figuur B3.7 in Bijlage 3).

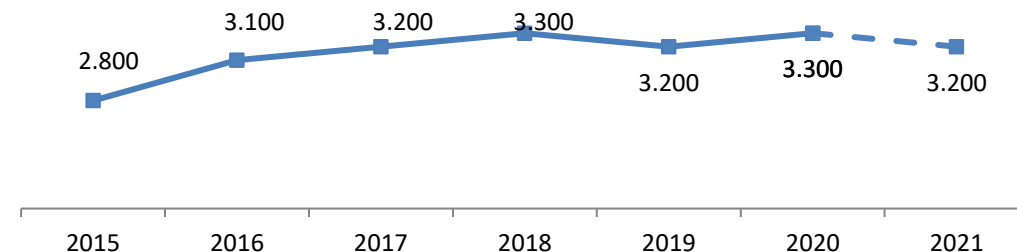
⁹ De term "uitkering sociale voorziening" wordt door het CBS gehanteerd voor de uitkering op grond van de Participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ en Wajong.

Figuur 2.11 Ontwikkeling aantal huishoudens tot 110% van het sociaal minimum met inkomen uit dienstverband, 2015-2021

Bron: CBS IIV

Figuur 2.12 Ontwikkeling aantal huishoudens tot 110% van het sociaal minimum met inkomen uit uitkering sociale voorziening, 2015-2021

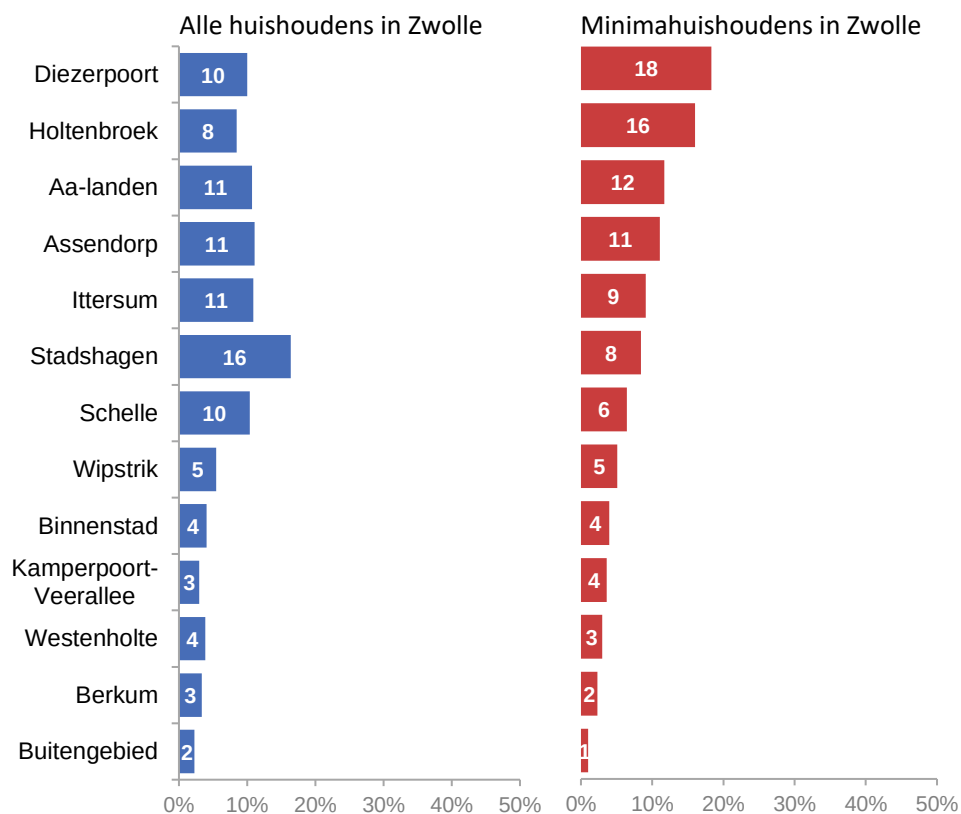
Bron: CBS IIV

2.6

Huishoudens met laag inkomen naar Zwolse wijken

Van alle huishoudens tot 110% van het sociaal minimum, woont circa één derde (34%) in Diezerpoort of Holtenbroek (zie figuur 2.13). Dit terwijl in deze twee wijken slechts 18% van de Zwolse huishoudens woont. Er wonen dus relatief veel huishoudens met een laag inkomen in Diezerpoort en Holtenbroek. In Stadshagen en Schelle wonen juist relatief weinig huishoudens met een laag inkomen. Hetzelfde beeld zien we als we kijken naar huishoudens tot 130% van het sociaal minimum (zie figuur B3.8 in Bijlage 3).

Figuur 2.13 Huishoudens tot 110% van het sociaal minimum naar wijken¹⁰, 2020

Bron: CBS IIV

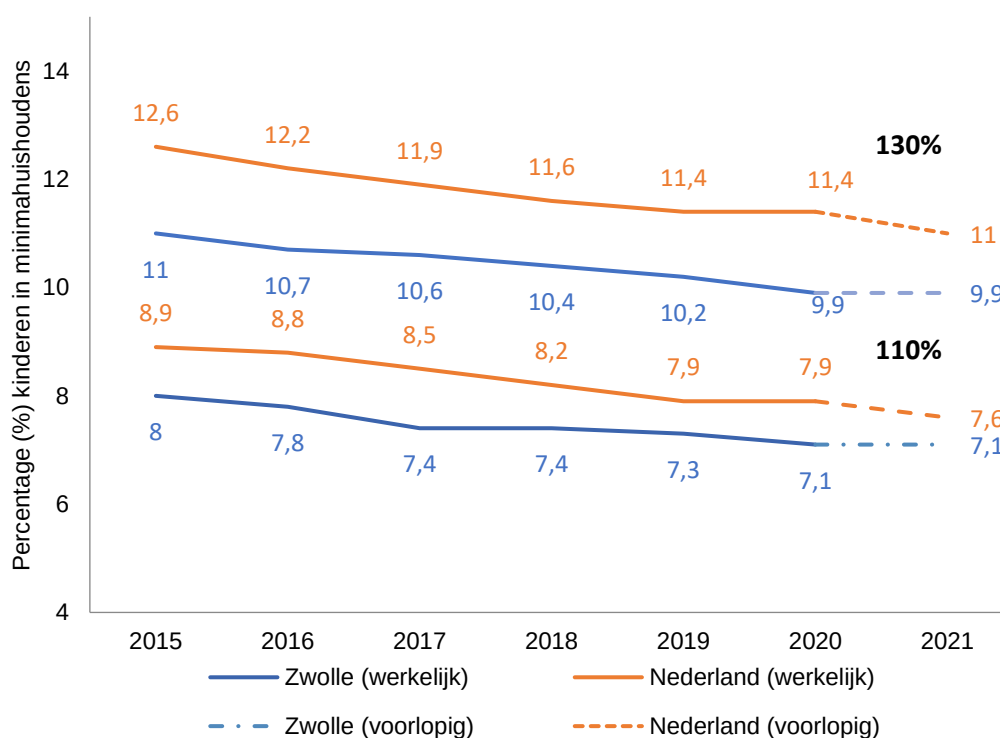
¹⁰ Hierbij wordt de wijkenindeling van het CBS gehanteerd.

2.7

Kinderen in huishoudens met laag inkomen

In Zwolle wonen in totaal 26.400 kinderen¹¹ waarvan er bijna 2.000 in een huishouden tot 110% van het sociaal minimum wonen. Omgerekend betekent dit dat in 2020 7,1% van de Zwolse kinderen in een huishouden met een laag inkomen woonde (zie figuur 2.14). Het aandeel Zwolse kinderen dat in een huishouden woont tot 110% van het sociaal minimum, is de laatste jaren stabiel en ligt iets onder het landelijk gemiddelde. De voorlopige cijfers van 2021 laten een lichte daling zien van het percentage Zwolse kinderen in deze huishoudens: van 7,3% in 2019 naar 7,1% in 2021. Er wonen in Zwolle ongeveer 2.600 kinderen in een huishouden tot 130% van het sociaal minimum. De ontwikkeling van het percentage kinderen in deze huishoudens is ongeveer hetzelfde als bij huishoudens tot 110% van het sociaal minimum.

Figuur 2.14 Ontwikkeling percentage kinderen in huishoudens tot 110% en 130% van het sociaal minimum, 2015-2021

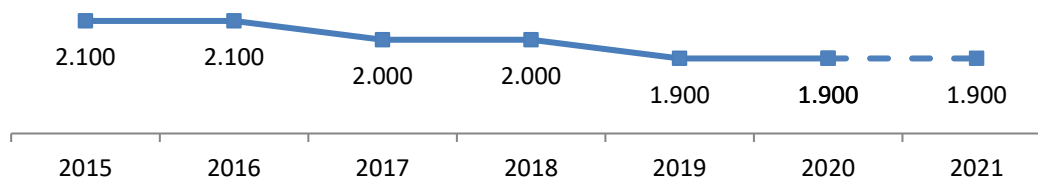

Bron: CBS IIV

Ook het *aantal* kinderen dat in een huishouden tot 110% van het sociaal minimum woont, vertoont een dalende trend (zie figuur 2.15). Wel lijken de cijfers te stabiliseren vanaf 2019. Eenzelfde beeld zien we ook bij kinderen in huishoudens tot 130% van het sociaal minimum (zie figuur B3.9 in Bijlage 3).

¹¹ Daar waar staat "alle Zwolse kinderen", bedoelen we Zwolse kinderen van 0-18 jaar, uitgezonderd de kinderen die in een instelling of tehuis wonen. Als we spreken van "ouder/verzorger" bedoelen we de hoofdkostwinner van het huishouden. Dit zal in enkele gevallen iemand anders zijn dan de ouder of verzorger.

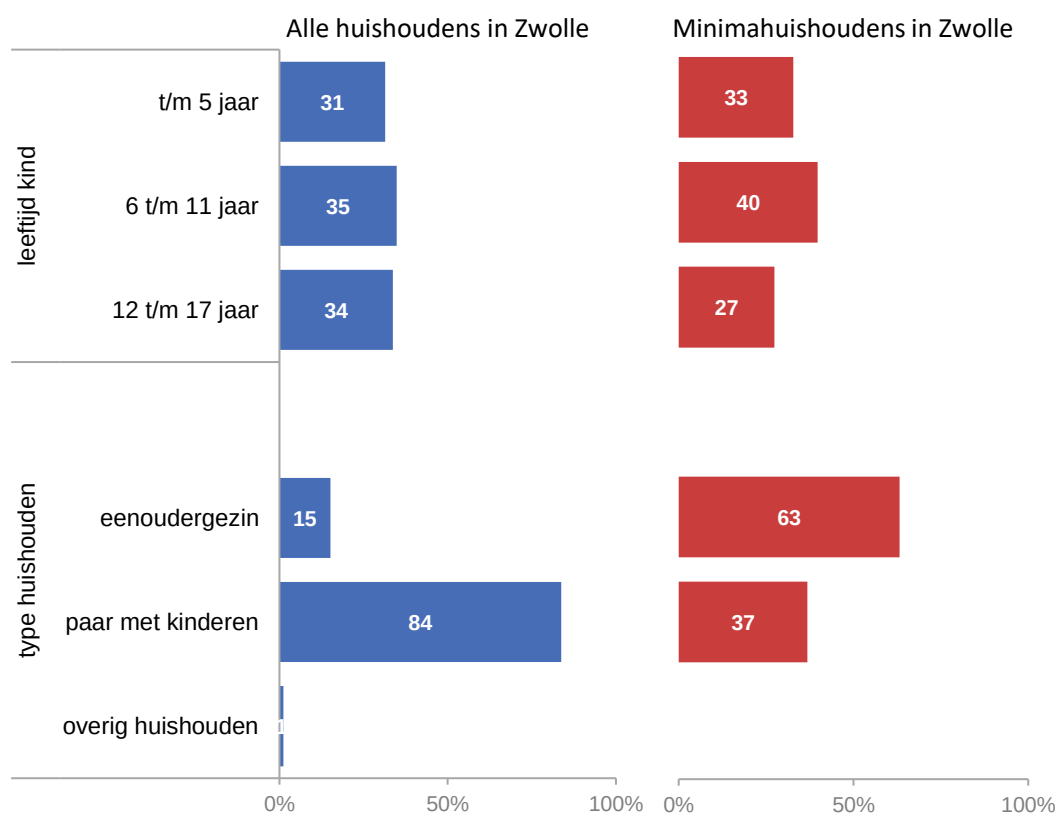
Figuur 2.15 Ontwikkeling aantal kinderen in huishoudens tot 110% van het sociaal minimum, 2015-2021

Bron: CBS IIV

In figuur 2.16 staan enkele kenmerken van kinderen uit huishoudens tot 110% van het sociaal minimum weergegeven. Het meest opvallend is dat 63% van de kinderen uit deze huishoudens in een eenoudergezin woont, terwijl van alle kinderen in Zwolle 15% in een eenoudergezin woont. Dit zien we ook bij huishoudens tot 130% van het sociaal minimum (zie figuur B3.10 in Bijlage 3).

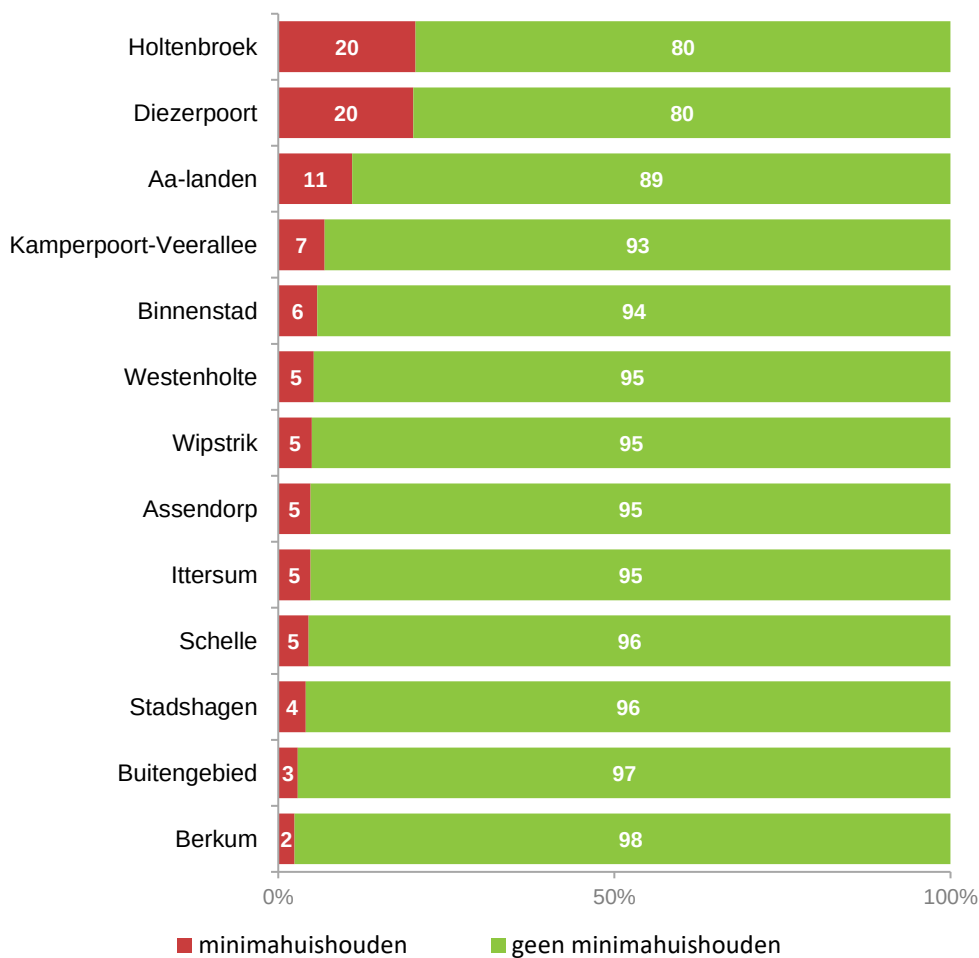
Figuur 2.16 Kenmerken van kinderen in huishoudens tot 110% van het sociaal minimum, 2020

Bron: CBS IIV

In figuur 2.17 is per wijk het aandeel kinderen in huishoudens tot 110% van het sociaal minimum aangegeven. Het aandeel kinderen dat in deze huishoudens woont, is het grootst in de wijken Holtenbroek en Diezerpoort. In beide wijken woont 20% van de kinderen in een huishouden met een laag inkomen. Dat is bijna drie keer zo veel als gemiddeld in Zwolle. Bij huishoudens tot 130% van het sociaal minimum bestaat de top 3 uit Holtenbroek (29%), Diezerpoort (28%) en Kamperpoort-Veerallee (20%), zie figuur B3.11 in bijlage 3.

Figuur 2.17 Aandeel kinderen in huishoudens tot 110% van het sociaal minimum per wijk, 2020¹²

Bron: CBS IIV

¹² Hierbij wordt de wijkenindeling van het CBS gehanteerd.

3 Huishoudens met langdurig laag inkomen in Zwolle

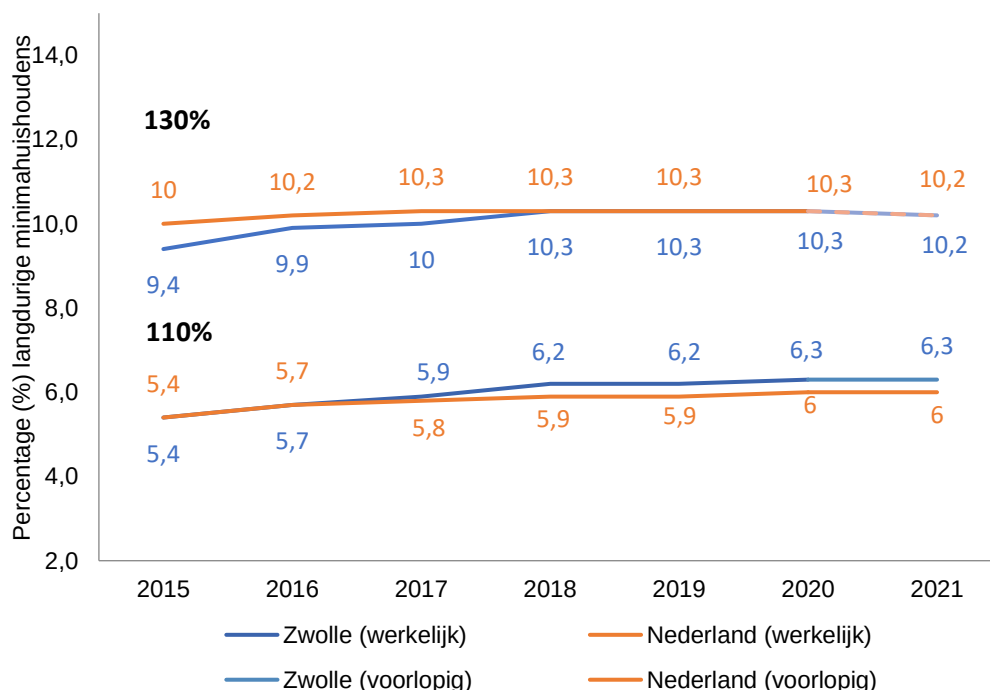
In dit hoofdstuk presenteren we gegevens over huishoudens met een langdurig laag inkomen in Zwolle. Deze gegevens zijn afkomstig uit het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV) van het CBS. Dit betekent dat we hier de definitie van huishoudens met een langdurig laag inkomen hanteren die het CBS hanteert. Deze is: huishoudens die 4 jaar of langer een inkomen hebben tot 110% (of tot 130%) van het sociaal minimum. Ook voor deze gegevens geldt dat meestal het peiljaar 2020 is. Indien beschikbaar worden de voorlopige cijfers over 2021 vermeld.

In bijlage 4, tabel B.4.2 staan voor verschillende jaren de kenmerken van huishoudens met een langdurig laag inkomen weergegeven.

3.1 Ontwikkeling in huishoudens met een langdurig laag inkomen

In 2020 telde Zwolle 3.300 huishoudens met een langdurig laag inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Dat is ruim de helft van alle 6.000 huishoudens met een laag inkomen. Van alle Zwolse huishoudens in 2020 behoort 6,3% tot de huishoudens met een langdurig laag inkomen (zie figuur 3.1). Dit aandeel ligt iets hoger dan het landelijk gemiddelde (6,0%). Het aandeel in Zwolle stijgt elk jaar licht, maar lijkt sinds 2019 te stabiliseren. Ook de voorlopige cijfers van 2021 duiden hierop. Zwolle telde in 2020 5.500 huishoudens met een langdurig laag inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Ongeveer 10% van alle Zwolse huishoudens behoort tot een huishouden met langdurig een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. Dat is vergelijkbaar met het landelijke gemiddelde.

Figuur 3.1 Ontwikkeling percentage huishoudens met een langdurige laag inkomen tot 110% en 130% van het sociaal minimum, 2015-2021

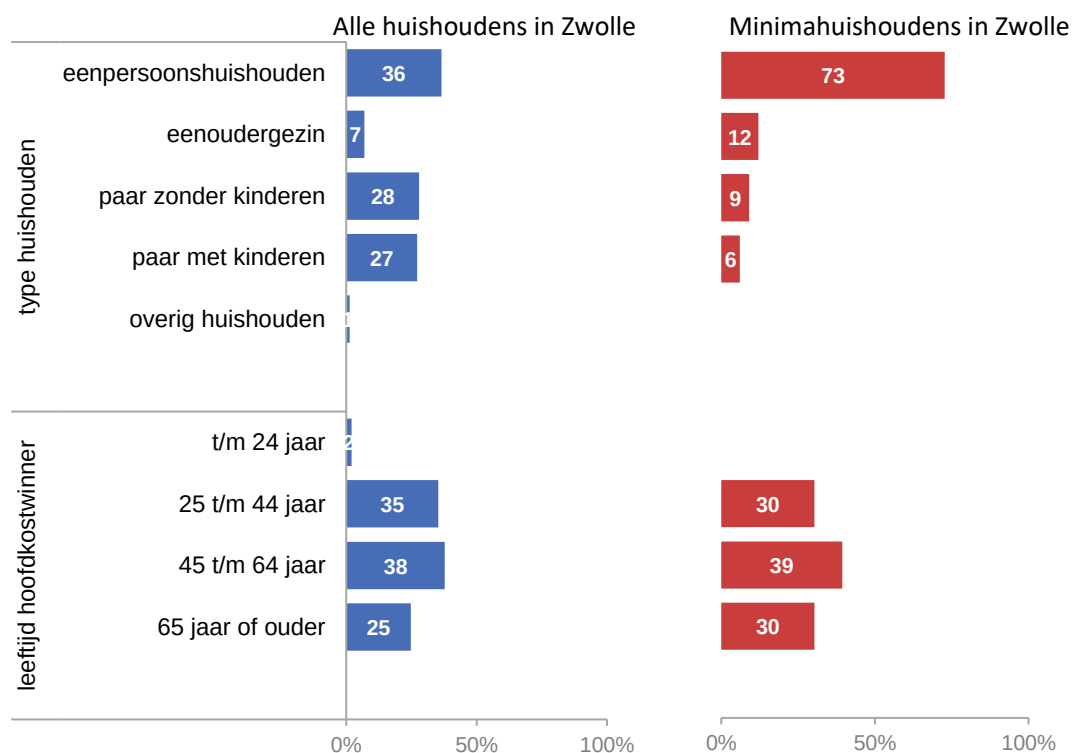
Bron: CBS IIV

3.2

Huishoudens met langdurig laag inkomen naar kenmerken

Wanneer we naar de kenmerken van de huishoudens met een langdurig laag inkomen tot 110% van het sociaal minimum kijken, zien we dat eenpersoonshuishoudens zijn oververtegenwoordigd: bijna driekwart (73%) van de huishoudens met een langdurig laag inkomen is een eenpersoonshuishouden, terwijl 36% van alle Zwolse huishoudens een eenpersoonshuishouden is. Verder zien we in figuur 3.2 dat ouderen oververtegenwoordigd zijn: bij 30% van de huishoudens met een langdurig laag inkomen is de hoofdkostwinner 65 jaar of ouder, ten opzichte van 25% van alle huishoudens in Zwolle. Dit komt overeen met het beeld wat we zien bij huishoudens met een langdurig inkomen tot 130% van het sociaal minimum, alleen is de groep 65+ relatief groter dan bij de 110% van het sociaal minimum (40% versus 30%, zie figuur B3.12 in bijlage 3).

Figuur 3.2 Verdeling huishoudens met langdurig laag inkomen tot 110% van het sociaal minimum, diverse kenmerken, 2020

Bron: CBS IIV

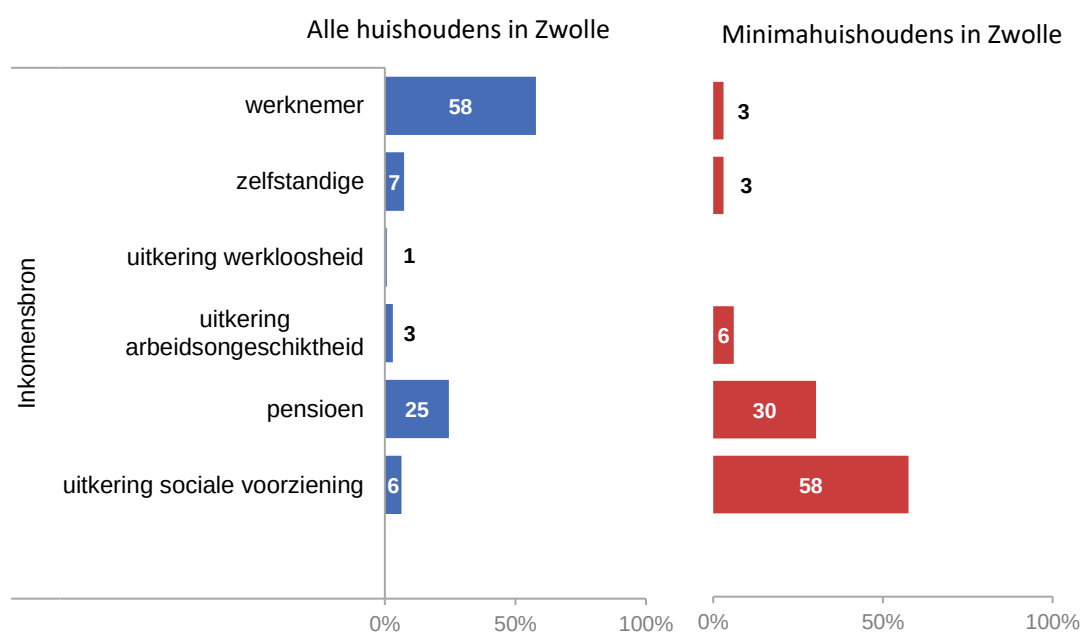
3.3

Huishoudens met langdurig laag inkomen naar inkomensbron

Voor het grootste deel van de huishoudens met een langdurig inkomen tot 110% van het sociaal minimum (88%) zijn sociale voorzieningen of een pensioen de voornaamste bron van inkomen. Terwijl dit het geval is bij 31% van alle huishoudens in Zwolle (zie figuur 3.3). Bij huishoudens met een langdurig inkomen tot 130% van het sociaal minimum is dit 84%, maar deze huishoudens hebben vaker een inkomen vanuit pensioen (40% versus 30%, zie figuur B3.13 in Bijlage 3).

Dat huishoudens met een werkloosheidsuitkering geen deel uitmaken van de huishoudens met een langdurig laag inkomen komt doordat dit type uitkeringen maximaal een duur van twee jaar heeft.

Figuur 3.3 Verdeling huishoudens met langdurig laag inkomen tot 110% van het sociaal minimum naar inkomensbron, 2020

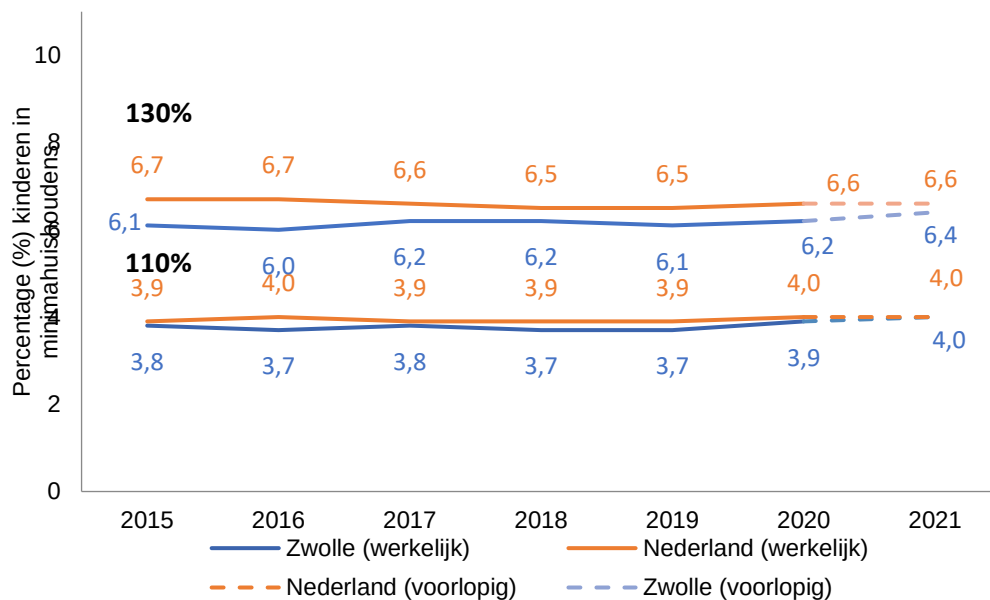

Bron: CBS IIV

3.4 Kinderen in huishoudens met langdurig laag inkomen

In Zwolle groeit 3,9% van de kinderen op in een huishouden met een langdurig laag inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Dit zijn 1.000 kinderen. De voorlopige cijfers van 2021 zijn gelijk aan het landelijke percentage (zie figuur 3.4). Bij huishoudens die langdurig een inkomen tot 130% van het sociaal minimum hebben, gaat het om een percentage van 6,2%. Dat is iets lager dan het landelijke gemiddelde. De voorlopige cijfers laten in Zwolle wel een lichte toename zien.

Figuur 3.4 Ontwikkeling percentage kinderen in huishoudens met langdurig laag inkomen tot 110% en 130% van het sociaal minimum, 2015-2021

Bron: CBC IIV

4 Bereik van inkomensondersteunende regelingen in Zwolle

In dit hoofdstuk gaan we in op het gebruik van de verschillende Zwolse regelingen die erop gericht zijn om armoede te verzachten en verminderen. Het gaat om de volgende regelingen, waar steeds een afzonderlijke paragraaf aan wordt gewijd: 1) bijstand, 2) bijzondere bijstand, 3) zorgkostenregeling, 4) individuele inkomensvoetstuk, 5) participatiefonds, 6) studietoeslag, 7) energietoeslag, 8) diverse regelingen voor kinderen, 9) noodfonds en 10) voedselbank.

Het gebruik van de gemeentelijke regeling *Kwijtschelding belastingen* is niet opgenomen in deze monitor. De reden hiervoor is dat het lastig is om de doelgroep van deze regeling in beeld te brengen. Bij deze regeling moet namelijk rekening worden gehouden met het vermogen van de aanvrager en diverse fiscale toeslagen, en deze gegevens zijn niet voorhanden.

Waar mogelijk geven we de gebruikscijfers weer voor de periode 2014 – 2022.

4.1 Bijstand

Op grond van de Participatiewet verstrekt de gemeente Zwolle bijstandsuitkeringen aan inwoners voor noodzakelijke kosten zoals huur, elektriciteit en voeding. Deze ondersteuning is tijdelijk. Iemand die een beroep doet op de gemeente voor een bijstandsuitkering zet zich in om, zo snel en zo veel als mogelijk is, weer zelf voldoende inkomsten te krijgen om het levensonderhoud te bekostigen.

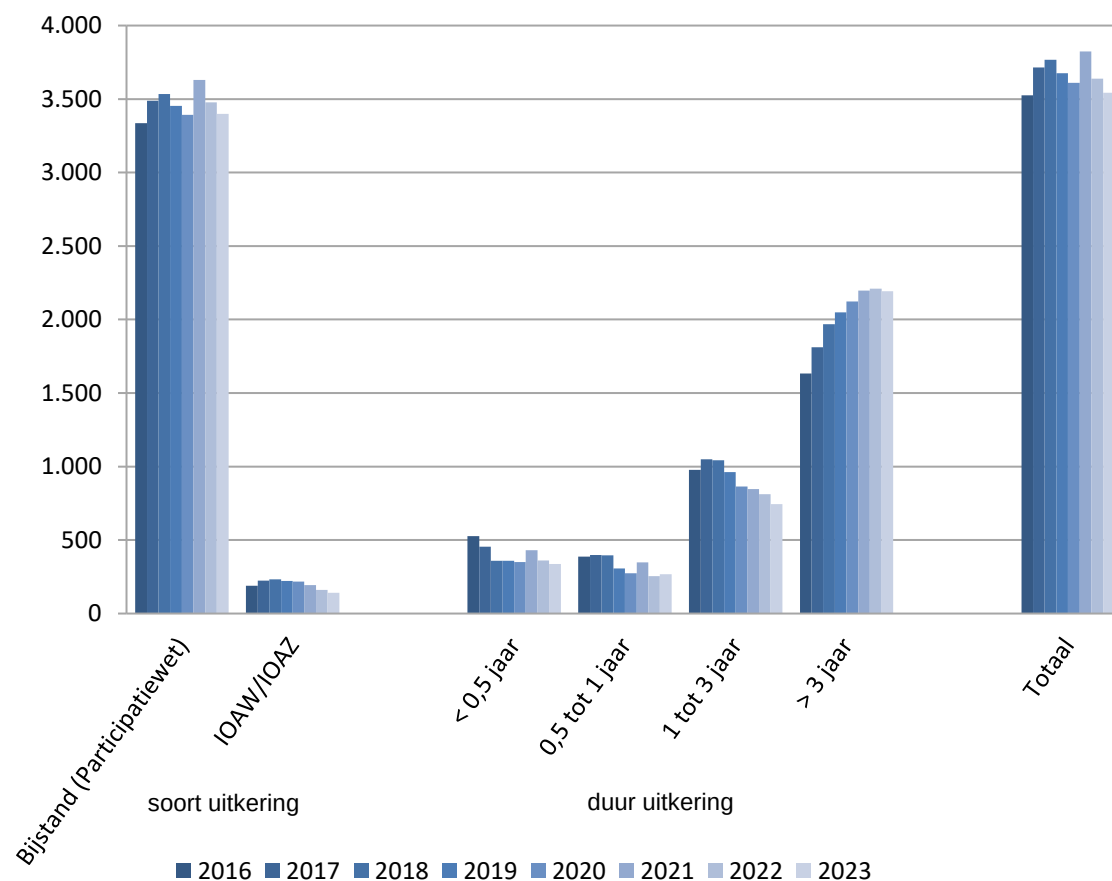
In bijlage 5 staan gegevens over de ontwikkelingen in de tijd van het aantal bijstandsuitkeringen beneden redenen voor in- en uitstroom weergegeven.

4.1.1 Aantal bijstandsuitkeringen, bijstandsontwikkeling en bijstandspopulatie

Het *aantal* bijstandsuitkeringen in Zwolle nam in de afgelopen twee jaar af van 3.630 bijstandsuitkeringen aan het begin van 2021 naar 3.400 bijstandsuitkeringen aan het begin van 2023 (zie figuur 4.1). Tussen 2020 en 2021 nam het aantal bijstandsuitkeringen juist toe (met 237). De IOAW/IOAZ¹³ uitkeringen zitten hier niet bij. Het aantal IOAW-uitkeringen daalt sinds 2019 gestaag van 222 in 2019 naar 142 in 2023. Een aantal jaren geleden is in de IOAW als extra wettelijke bepaling opgenomen dat men moet zijn geboren vóór 1965 om in aanmerking te komen voor een IOAW/IOAZ uitkering. Dit is waarschijnlijk een belangrijke verklaring voor de daling. We zien het aandeel bijstandsuitkeringen met een duur van meer dan 3 jaar gestaag oplopen. In 2016 was dat nog 46% en in het begin van 2023 heeft 62% van de bijstandsuitkeringen een duur van meer dan 3 jaar. Het aandeel bijstandsuitkeringen lijkt ten opzichte van het jaar daarvoor wel te stabiliseren.

¹³ IOAW is een uitkering voor werklozen die vóór 1 januari 1965 zijn geboren en na hun 50e jaar werkloos zijn geworden. IOAZ is een uitkering voor oudere zelfstandig ondernemers die stoppen met hun onderneming wegens te weinig inkomsten.

Figuur 4.1 Aantal bijstandsuitkeringen naar soort en duur, peildatum 1 januari

Bron: gemeente Zwolle

In tabel 4.1 is te zien dat bijna driekwart (72%) van de bijstandsafhankelijke huishoudens (incl. IOAW/IOAZ) alleenstaanden zijn. Bij een groot aandeel van de bijstandsafhankelijke huishoudens (28%) is de hoofdbewoner 55 jaar of ouder. In de afgelopen jaren is dit niet tot nauwelijks gewijzigd.

Tabel 4.1 Bijstandspopulatie naar leefvorm en leeftijd op 1 januari 2023

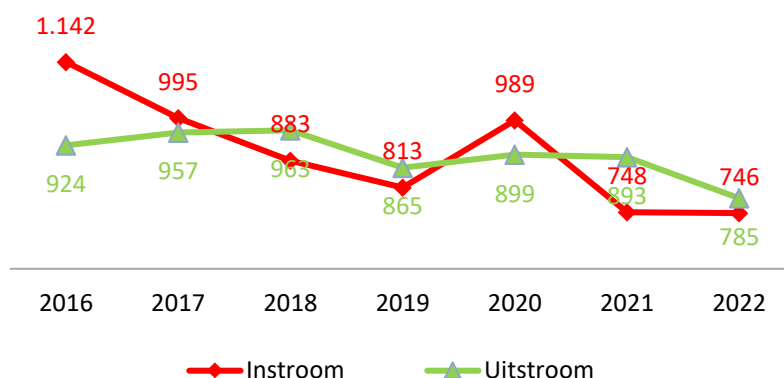
		%			Aantal
		2019	2021	2023	2023
Leefvorm	Gehuwd / Samenwonend	14%	13%	13%	472
	Alleenstaande	71%	72%	72%	2.556
	Alleenstaande ouder	16%	15%	14%	509
Leeftijd	t/m 26 jaar	14%	16%	16%	561
	27 t/m 34 jaar	16%	15%	15%	524
	35 t/m 44 jaar	20%	20%	19%	676
	45 t/m 54 jaar	24%	23%	22%	778
	55 jaar en ouder	27%	27%	28%	998
Totaal		100%	100%	100%	3.537

4.1.2 Instroom en uitstroom bijstand

Naast het bijstandsvolume is het interessant om te bekijken hoe de instroom en uitstroom van de bijstand zich de afgelopen jaren hebben ontwikkeld. In figuur 4.2 is te zien dat in 2020 de instroom fors toenam. Dit had te maken met de start van de coronacrisis. Maar we zien ook dat in 2021 de instroom juist weer fors is gedaald. Dit is vermoedelijk dankzij enkele fiscale overheidsmaatregelen en het corona steunpakket. Tussen 2021 en 2022 is de instroom ongeveer gelijk gebleven.

De uitstroom is in 2022 lager dan in 2021, terwijl de uitstroom daarvoor een aantal jaren nauwelijks veranderde. In 2022 was de uitstroom wat hoger dan de instroom.

Figuur 4.2 Instroom en uitstroom bijstand, 2016-2022

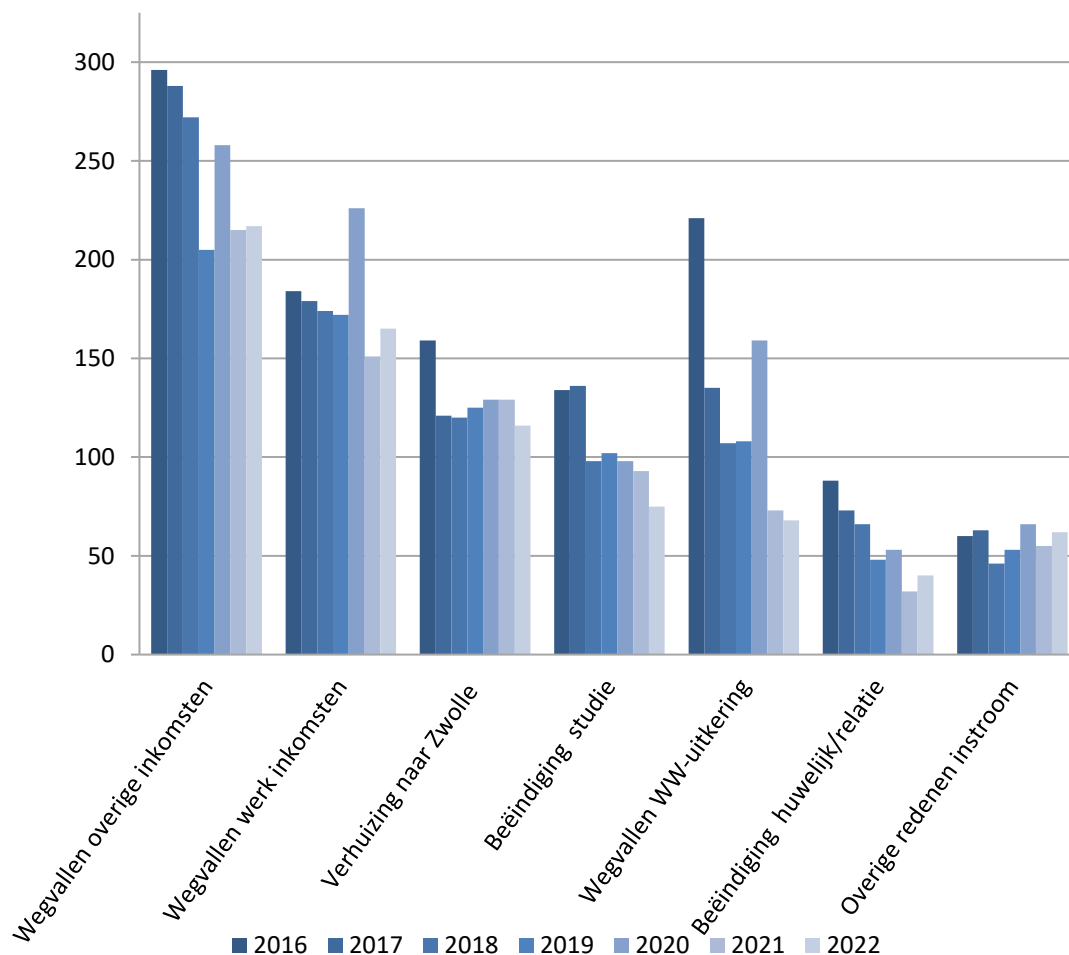

Bron: gemeente Zwolle

We hebben ook de reden van de instroom en uitstroom uit de bijstand geanalyseerd. Daarbij zijn de CBS categorieën samengevoegd tot voor Zwolle relevante categorieën (zie bijlage 2, tabellen B.1 en B.2 voor de keuzes die daarbij zijn gemaakt).

In figuur 4.3 is te zien dat in 2020 het wegvallen van overige inkomsten en het wegvallen van inkomsten uit werk de meest voorkomende redenen waren voor instroom in de bijstand. Dit ten gevolge van (de start van) de coronacrisis. Het bleek een tijdelijk effect, want in 2021 en 2022 zien we het belang van deze redenen afnemen. Het wegvallen van werk en overige inkomsten blijven wel de belangrijkste redenen voor instroom in de bijstand.

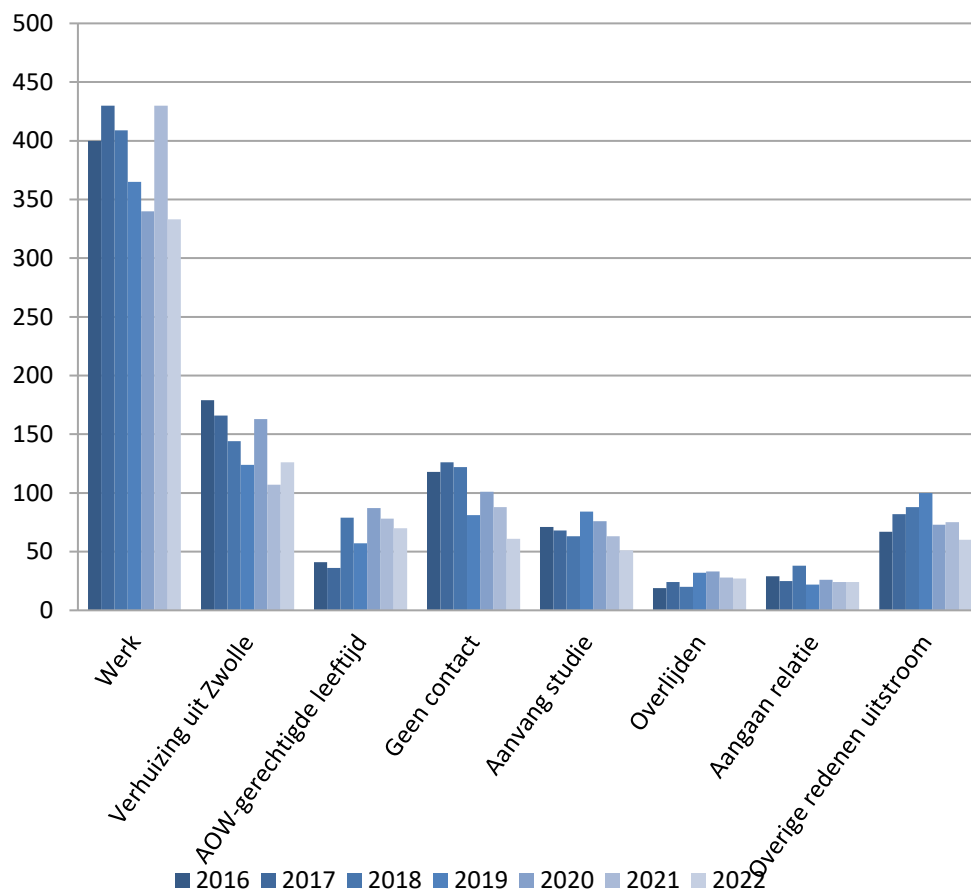
Figuur 4.3 Reden instroom bijstand, 2016-2022

Bron: gemeente Zwolle

In figuur 4.4 is te zien dat uitstroom naar werk veruit de meest voorkomende reden is voor uitstroom uit de bijstand, gevolgd door verhuizingen naar een andere gemeente. Het aantal keer dat uitstroom uit de bijstand plaats vond wegens het vinden van werk, is in 2022 weer afgenomen in vergelijking met 2021.

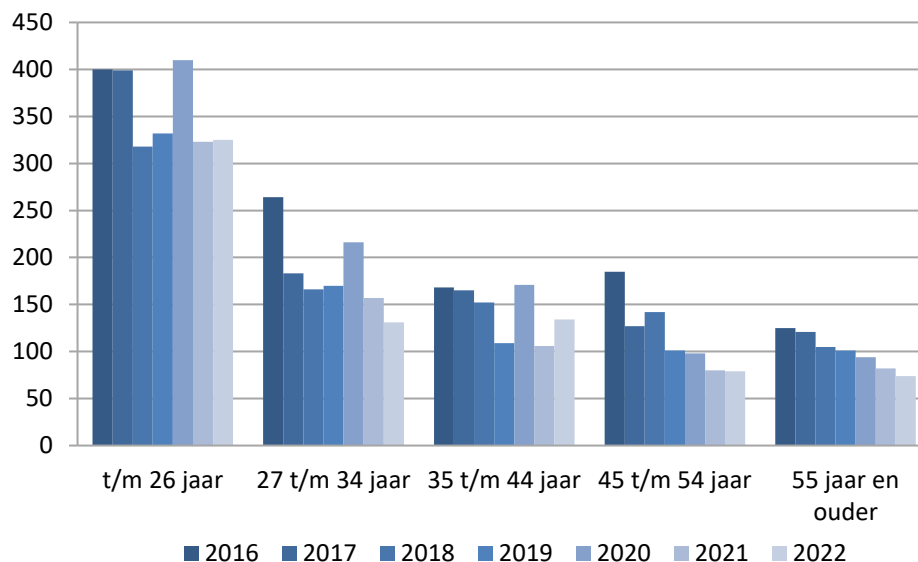
Figuur 4.4 Reden uitstroom bijstand, 2016-2022

Bron: gemeente Zwolle

In figuur 4.5 is te zien dat jongeren tot en met 26 jaar het grootste aandeel hebben in de instroom in de bijstand in de afgelopen zeven jaar. In 2020 zag je bij alle leeftijdsgroepen tot 45 jaar een toename in de instroom. In 2021 zie je dat de instroom bij die leeftijdsgroepen weer terug is op het niveau van 2019, of zelfs iets daaronder. Alleen onder de 35 t/m 44-jarigen is de instroom in 2022 weer toegenomen. De leeftijdsgroepen 45 t/m 54 jaar en 55 jaar en ouder zijn de kleinste groepen bij de instromers. Het aantal instromers in die categorieën vertoont bovendien een dalende trend.

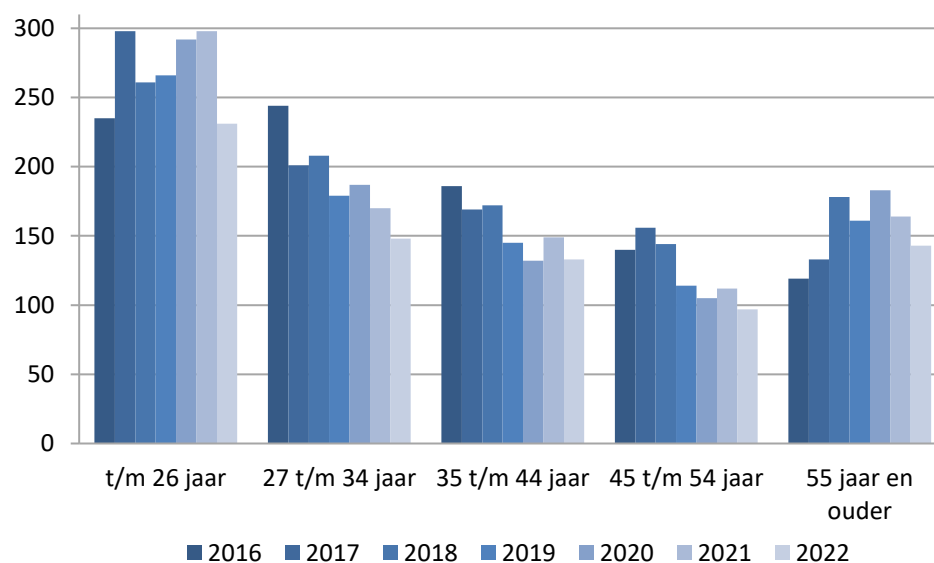
Figuur 4.5 Leeftijd bij instroom bijstand, 2016-2022

Bron: gemeente Zwolle

In figuur 4.6 is te zien dat de groep t/m 26 jaar ook het grootste aandeel in de uitstroom uit de bijstand heeft. De uitstroom bij de leeftijdscategorie 27 tot 35 jaar en 45 tot 55 jaar is aan het afnemen.

Figuur 4.6 Leeftijd bij uitstroom bijstand, 2016-2022

Bron: gemeente Zwolle

4.2

Bijzondere bijstand

Wie als gevolg van bijzondere onvoorziene omstandigheden extra noodzakelijke kosten heeft en deze niet zelf kan betalen, kan bijzondere bijstand aanvragen. Voor deze vorm van ondersteuning is het niet goed mogelijk om de omvang van de doelgroep te bepalen. Het is namelijk niet bekend hoeveel huishoudens met een hoger inkomen, vanwege hun uitgavenverplichtingen, in aanmerking kunnen komen voor bijzondere bijstand. Daarom geven we alleen de gebruikscijfers weer.

In 2022 maakten 2.342 huishoudens minimaal 1 keer gebruik van de bijzondere bijstand (zie tabel 4.2). Dit is een daling van 8% ten opzichte van 2021. Het is voor het eerst sinds 2014 dat de gebruikersaantallen van de bijzondere bijstand zijn gedaald.

Het *aandeel* Zwolse huishoudens dat gebruik maakt van bijzondere bijstand, is de laatste jaren echter vrij stabiel. In 2020 maakte 3,4% van de Zwolse huishoudens gebruik van bijzondere bijstand.

Tabel 4.2 Gebruik bijzondere bijstand

Doel	Een bijdrage te leveren aan de draagkracht van Zwollenaren die bepaalde noodzakelijke kosten vanwege bijzondere omstandigheden niet zelf kunnen opbrengen								
Doelgroep	Alle Zwolse huishoudens								
Aantallen	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gebruikers:									
Bewindvoeringskosten	880	1.059	1.162	1.314	1.409	1.475	1.517	1.504	1.442
Kosten woonvoorzieningen	412	431	491	431	433	350	355	419	336
Medische kosten	238	250	234	229	262	320	425	449	462
Overige BB	615	624	695	750	765	740	814	880	794
Totaal	1.671	1.895	2.014	2.188	2.293	2.325	2.423	2.542	2.342

In tabel 4.3 staan de kenmerken van de huishoudens die in 2022 bijzondere bijstand ontvingen. We zien dat eenpersoonshuishoudens relatief vaak gebruik maken van bijzondere bijstand. Dit is niet verwonderlijk aangezien deze groep ook sterk vertegenwoordigd is binnen de Zwolse huishoudens met een laag inkomen. Daarnaast maken jongeren t/m 24 jaar relatief vaak gebruik van bijzondere bijstand. Dit kan voor een deel te maken hebben met het feit dat uitwonende jongeren tot 21 jaar, die geen beroep kunnen doen op hun ouders, extra bijzondere bijstand ontvangen van de gemeente voor hun levensonderhoud.

Tabel 4.3 Huishoudens met bijzondere bijstand (BB) naar type huishouden, in 2022, peildatum 1-1-2023*

	% BB	% Zwolle
<i>Samenstelling</i>		
eenpersoonshuishoudens	59	37
paar zonder kinderen	9	28
paar met kinderen	12	25
eenoudergezin	16	6
overig	5	3
<i>Leeftijd hoofdbewoner</i>		
t/m 24 jaar	11	4
25 t/m 44 jaar	45	36
45 t/m 64 jaar	36	35
65 jaar e.o.	7	25
<i>Migratieachtergrond</i>		
niet-westerse landen	32	9
westerse landen	7	7
geen migratieachtergrond	61	83

4.3

Zorgkostenregeling

Per 1 januari 2022 is er een nieuwe regeling van start gegaan: de Zorgkostenregeling. Onderdeel van de nieuwe zorgkostenregeling is dat de gemeente deels meebetaalt aan het verbruikte eigen risico. Ook krijgen chronisch zieken en mensen met een laag inkomen via deze regeling een vergoeding voor de hoge zorgkosten. Inwoners met een laag inkomen krijgen hiermee elk najaar hulp bij het kiezen van de juiste zorgverzekering, aansluitend bij de persoonlijke zorgbehoefte. Zo betalen inwoners alleen voor de zorg die zij werkelijk nodig hebben.

De zorgkostenregeling is voor inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum. In 2022 werd de zorgkostenregeling toegekend aan 3.909 inwoners (zie tabel 4.4).

Tabel 4.4 Gebruik Zorgkostenregeling

Doel	Een bijdrage te leveren in de meerkosten of het verbruiken van de kosten van het eigen risico bij inwoners met chronische ziekte en/of lichamelijke beperking.						
Doelgroep	Inwoners wie het inkomen niet hoger is dan 130% van de bijstandsnorm en die hoge zorgkosten hebben.						
<u>Aantallen toegekend*</u>	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
hoge zorgkosten**	407	497	495	571	1.030	1.060	1.523
vergoeding eigen risico							2.272

* Aantallen van toegekende aanvragen hebben betrekking op het jaar waarin uitbetaling van de tegemoetkoming plaats heeft gevonden.
Hierdoor is er geen direct verband te leggen tussen aangevraagde en toegekende aanvragen. Deze reeks geeft een beeld van het bereik van de doelgroep.
**Tussen 2016 en 2021 werden hoge zorgkosten vergoed via de regeling tegemoetkoming hoge zorgkosten.

4.4

Individuele inkomenstoeslag

De Individuele inkomenstoeslag (IIT) wordt verstrekt aan huishoudens die drie jaar of langer een inkomen hebben van niet meer dan 110% van het wettelijk sociaal minimum¹⁴. Het bedrag is vrij besteedbaar, maar wordt wel als een middel gezien bij de aanschaf of vervanging van duurzame gebruiksgoederen, zoals een bankstel, koelkast of wasmachine.

In 2022 maakten 2.592 huishoudens gebruik van de individuele inkomenstoeslag (zie tabel 4.6). Dit is ongeveer 2% meer dan in 2021. Kijken we naar het *aandeel* huishoudens, dan zien we dat in 2022 4,1% van de Zwolse huishoudens een individuele inkomenstoeslag ontving.

Tabel 4.6 Gebruik individuele inkomenstoeslag

Doel	Financiële tegemoetkoming voor Zwolse huishoudens die langdurig op een minimuminkomen zijn aangewezen.									
Doelgroep	Huishoudens waarvan hoofdaanvrager tussen de 21 en AOW-gerechtigde leeftijd is, met minimaal 3 jaar een inkomen tot 110% van het sociaal minimum*.									
<u>Aantallen</u>	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Gebruikers	1.954	1.921	2.321	2.364	2.486	2.670	2.616	2.754	2.546	2.592
	huishoudens									

* Daarnaast zijn er nog enkele voorwaarden, zoals de hoogte van het vermogen

¹⁴ Daarnaast zijn er nog enkele voorwaarden, zoals de hoogte van het vermogen.

4.5 Participatiefonds

Als een inwoner een laag inkomen heeft, lang ziek is of een beperking heeft, is het vaak moeilijk om rond te komen. Meestal blijft er weinig geld over voor zaken als theaterbezoek of een lidmaatschap bij een sportvereniging. Om het mogelijk te maken dat inwoners toch kunnen meedoen aan culturele, maatschappelijke of sportieve activiteiten, is er sinds 2017 het Participatiefonds. Volwassenen tot de AOW-gerechtigde leeftijd met een laag inkomen kunnen een tegemoetkoming krijgen in de kosten voor zaken zoals een lidmaatschap Stadkamer, vervoer, entree voor een sportgelegenheid, een lidmaatschap van een sportvereniging of een museumkaart. Een volwassene kan voor maximaal twee soorten kosten een bijdrage krijgen. Per kostensoort is de bijdrage € 60,-.

In tabel 4.8 is te zien dat in 2022 3.198 huishoudens een bijdrage hebben gekregen uit het Participatiefonds. Dit is het hoogste aantal sinds het Participatiefonds is gestart. Het aantal toekenningen stijgt elk jaar (met uitzondering van 2019).

Tabel 4.8 Gebruik Participatiefonds

Doel	Een bijdrage te leveren in de meerkosten voor maatschappelijke participatie van volwassenen					
Doelgroep	Huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (van 18jaar tot AOW gerechtigde leeftijd) en chronisch zieken met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum					
Aantal gebruikers toegekend	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	1.668	2.846	2.502	2.663	2.732	3.198

4.6 Studietoelage

Studenten die door ziekte of een beperking naast hun studie onvoldoende kunnen bijverdienen, kunnen sinds 2022 een studietoelage aanvragen. Deze wordt maandelijks uitgekeerd. In 2022 ontvingen 33 studenten een studietoelage.

4.7 Energietoelage

De energieprijzen van gas en elektriciteit zijn in 2022 onverwachts flink gestegen. Hierdoor hebben steeds meer mensen moeite om hun energierekening te betalen. Ter compensatie van de hoge energieprijzen zijn gemeenten belast met de uitvoering van de energietoelage. We hebben in 2022 de energietoelage van €1.300 beschikbaar gesteld voor de Zwolse inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum, inclusief de uitwonende studenten en kostendelers. Vanuit het Rijk is de mogelijkheid geboden om €500 van de energietoelage 2023 toe te voegen aan de energietoelage van 2022. Voorwaarde hiervoor was dat werd uitbetaald op basis van dezelfde criteria als in 2022. Hier heeft Zwolle gebruik van gemaakt, waardoor aanvragers van de energietoelage 2022 in maart 2023 nogmaals €500 hebben ontvangen. Na vaststelling van de wet omtrent de energietoelage 2023 wordt het mogelijk om het resterende bedrag van €800 uit te betalen. De vaststelling van de wet is vermoedelijk ergens in najaar 2023.

Het bereik van inwoners was hoog. In totaal is de energietoeslag 2022 verstrekt aan 10.588 inwoners. Dit zijn dus alle inwoners die een energietoeslag hebben gekregen, ongeacht het moment waarop ze dat kregen (dit kon ook in 2023 zijn).

4.8 Regelingen voor kinderen

4.8.1 Kindregeling

Vanaf 2021 heeft de gemeente Zwolle een Kindregeling (opvolger van de scholierenregeling en vergoeding voor kunst en cultuur via ST Meedoen). De Kindregeling is er voor kinderen uit huishoudens met een laag inkomen om financiële drempels voor sociale participatie weg te halen. Het doel is om zoveel mogelijk kinderen uit huishoudens met een laag inkomen te laten participeren om te voorkomen van doorwerking van armoedesituaties in opgroeien, opvoeden en de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Met de Kindregeling wordt een financiële bijdrage gegeven voor kosten op het gebied van schoolspullen, cultuur en uitjes. Voor kinderen op het Primair Onderwijs is de inkomensgrens 110% van het sociaal minimum en voor kinderen op Voortgezet Onderwijs en klas 1 en 2 van het MBO (tot 17 jaar) 130% van het sociaal minimum. In 2022 zijn er 824 aanvragen voor de Kindregeling gedaan. Dat is iets minder dan in 2021, toen werden er 890 aanvragen gedaan.

Vanaf januari 2023 is de Kindregeling doorontwikkeld waardoor nog meer kinderen hier recht op hebben en er eenvoudiger gebruik van kunnen maken. De inkomensgrens voor kinderen op het Primair Onderwijs is verhoogd tot 130% van het sociaal minimum. Er kan vanaf 2023 één aanvraag voor meerdere kinderen in een huishouden gedaan worden.

Ook is het Kindloket Zwolle sinds begin 2021 operationeel. Het Kindloket is een loket waar verschillende regelingen op één plek worden aangeboden. Ouders, verzorgers, maar ook professionals kunnen de regelingen via de site Kindloket.nl vinden en aanvragen.

4.8.2 Sport- en cultuuractiviteiten en vakanties

Om ervoor te zorgen dat alle kinderen zich kunnen ontplooien, ongeacht de financiële situatie van het gezin waarin ze opgroeien, zijn er regelingen voor kinderen van ouders met een laag inkomen om te participeren in sport- en cultuuractiviteiten. Ook zijn er vakantiemogelijkheden, zoals een zeilkamp.

Jeugdfonds Sport Zwolle

Stichting Jeugdfonds Sport Zwolle is bestemd voor kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot 18 jaar die om financiële redenen geen lid kunnen worden van een sportvereniging. Vanaf 2021 kan deze regeling worden aangevraagd bij het Kindloket. In 2022 zijn 571 kinderen geholpen door het Jeugdfonds Sport in Zwolle. Dit is meer dan in 2019 en 2020 (zie tabel 4.10).

Tabel 4.10 Gebruik Jeugdfonds Sport

Doel	Kinderen uit huishoudens met een laag inkomen financieel ondersteunen zodat ze in staat worden gesteld om te kunnen sporten.
Doelgroep	Kinderen die leven in een huishouden met een laag inkomen. Inkomensgrens is afhankelijk van de leeftijd kinderen: - bij leeftijd kinderen tussen 4* tot en met 11 geldt een inkomensgrens tot 110% van het sociaal minimum; - bij leeftijd kinderen van 12 tot en met 17 geldt een inkomensgrens tot 130%* van het sociaal minimum.

Aantallen	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Toegekende aanvragen	324	391	444	452	503	487	465	490	526	571

*In 2017 is de leeftijdsgrens verruimd van 6-16 naar 4-18. In 2019 is voor kinderen tussen 12 en 18 jaar de inkomensgrens verhoogd naar 130%.

Vanaf januari 2023 de regeling doorontwikkeld waardoor nog meer kinderen hier recht op hebben en er eenvoudiger gebruik van kunnen maken. Vanaf 2023 geldt een inkomensgrens tot 130% voor alle kinderen en is de doelgroep uitgebreid met jongeren vanaf 18 jaar tot en met 23 jaar.

Stichting Jeugdeducatiefonds

Het Jeugdeducatiefonds is sinds 2019 actief in de gemeente Zwolle. Eerder ontving het jeugdeducatiefonds cofinanciering vanuit het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Die cofinanciering is echter beëindigd en wij hebben dit sinds 2022 overgenomen. We verlenen subsidie aan het Jeugdeducatiefonds met als doel het bevorderen van gelijke kansen voor kinderen die opgroeien in financieel niet draagkrachtige huishoudens door ondersteuning van scholen. De ondersteuning betreft scholen met een hoog percentage kinderen die opgroeien vanuit achterstandsituaties, waar geldgebrek een belemmering is in de ontwikkeling van kinderen. Scholen kunnen dan een beroep doen op het Jeugdeducatiefonds, zodat kinderen uit financieel niet draagkrachtige gezinnen ook de kans krijgen om hun talenten maximaal te ontwikkelen. Uitgangspunt is dat armoede nooit een belemmering mag zijn voor talentontplooiing.

Hoe werkt het?

Vanaf 2022 is er ruimte om 8 scholen te laten aansluiten. De aangesloten school doet aanvragen voor interventies bij het Jeugdeducatiefonds op verschillende leefgebieden. Dit kan bijvoorbeeld de inzet van een training sociale vaardigheden of een training gezond eten & bewegen zijn, maar ook de aanschaf van een laptop of leerpakket. Het gaat om de volgende scholen: de Toonladder, de Twijn, het Stroomdal, het Carillon, de Springplank, IKC De Wieden, SBO De Sluis en SBO Facet.

Vakanties

Voor inwoners met een laag inkomen is het niet altijd mogelijk om op vakantie te gaan. In Nederland zijn er verschillende mogelijkheden voor mensen met een minimuminkomen om toch op vakantie te gaan. Een voorbeeld daarvan is de vakantiebank (www.vakantiebank.nl).

In Zwolle is er een breed aanbod voor dit soort vakanties. Gemeente Zwolle heeft met twee partijen een subsidierelatie:

- Stichting Weekje Weg
- Stichting de Ruime Wind

Stichting Weekje Weg biedt vakanties aan voor alleenstaanden en gezinnen. Ook worden vakanties voor de jeugd alleen aangeboden. Stichting De Ruime Wind biedt zeilkampen aan voor kinderen.

In 2022 zijn 40 gezinnen met een bijdrage van Stichting Weekje Weg op vakantie geweest (zie tabel 4.12).

In verband met de coronacrisis zijn de zeilkampen van stichting De Ruime Wind in 2020 niet doorgegaan. In 2021 wel (deels) weer. Er zijn 18 kinderen in 2021 mee geweest. Over 2022 zijn er helaas nog geen cijfers binnen.

Tabel 4.12 Gebruik Stichting Weekje Weg en Stichting De Ruime Wind

Stichting Weekje Weg*	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal gezinnen	40	40	39	39	40	34	38	40
Aantal alleenstaanden	38	33	33	33	33	0	18	36

Stichting De Ruime Wind	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal kinderen	40	36	39	30	27	0	18	

* Bij de Stichting Weekje weg kunnen zowel gezinnen als individuele personen/ kinderen ondersteuning ontvangen.

4.8.3

Armoede en gezondheid kinderen

De jeugdgezondheidswerkers van de GGD gaan tijdens regulier onderzoek bij kinderen tot en met 12 jaar (consultatiebureau en school-medisch onderzoek) na of er sprake is van armoede-gerelateerde gezondheidsproblematiek. Als zij bij controles stuiten op situaties waarbij het welbevinden of de gezondheid van kinderen in het gedrang is, kunnen ze een voorziening verstrekken. Voorbeelden van zulke voorzieningen zijn een matras of een paar goede schoenen. Dit is dus geen voorziening waarop een beroep kan worden gedaan door inwoners.

In 2022 werden 126 kinderen uit minimagezinnen financieel ondersteund omdat de gezondheid van deze kinderen in het gedrang was (tabel 4.13).

Het aantal toegekende aanvragen is 2020 en vooral in 2021 fors minder dan in voorgaande jaren. Waarschijnlijk is dit een gevolg van de coronacrisis waardoor reguliere onderzoeken vaak niet doorgingen, zoals de gezondheidsonderzoeken in het onderwijs.

Tabel 4.13 Armoede en gezondheid kinderen

Doel	Minimagezinnen in noodsituaties ondersteunen waarbij welbevinden of gezondheid van kinderen (tot 12 jaar) in gedrang is.									
Aantallen	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022

Toegekende aanvragen	150	118	150	145	-	145	96	58	34	126
Aantal kinderen < 12 jaar in gezinnen met toegekende aanvragen	-	-	150	216	180	145	96	58	34	126

4.8.4

Peuterspeelzaal

Peuterspeelzaalbezoek draagt bij aan de ontwikkeling van kinderen tussen 2,5 en 4 jaar. Kinderen uit gezinnen met een inkomen onder 110% van het sociaal minimum die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag, hebben recht op gratis peuteropvang. In 2022 maakten 142 kinderen gebruik van een 'gratis' plek bij een peuterspeelzaal (zie tabel 4.14). Het merendeel ging naar een peuterspeelzaal van Doornijk. Sinds 2019 wordt er steeds minder gebruik gemaakt van deze regeling.

Tabel 4.14 Gebruik 'gratis' plekken peuterspeelzaal*

Doel	Een bijdrage leveren aan de minimegezinnen zodat kinderen naar een peuterspeelzaal kunnen.								
Doelgroep	Kinderen uit gezinnen met een inkomen onder 110% van het sociaal minimum én geen recht op kinderopvangtoeslag								
Jaar	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Totaal aantal peuters	197	194	167	191	207	195	167	142	
waarvan bij Doornijk					195	175	141	117	
waarvan bij Partou					0	3	3	4	
waarvan bij Breed					2	6	6	7	
waarvan bij Prokino					10	11	17	14	

* De subsidieregeling bestaat vanaf 2018. Tot en met 2017 waren er alleen 'gratis' plekken bij Doornijk.

4.8.5

Zwemvangnet

Het is belangrijk dat kinderen een zwemdiploma kunnen behalen. Mocht een kind op 5-jarige leeftijd nog niet zwemvaardig zijn, dan wordt de mogelijkheid geboden om zwemdiploma A en B te behalen als het inkomen van hun ouders niet hoger is dan 110% van het sociaal minimum. Alle zwemlessen worden dan vergoed voor kinderen tussen 5 en 12 jaar. Bij kinderen tussen 13 en 18 jaar geldt een inkomensgrens van 130% van het sociaal minimum.

In 2022 maakten 365 kinderen uit 322 huishoudens gebruik van het zwemvangnet (tabel 4.15).

Vanaf januari 2023 is het Zwemvangnet doorontwikkeld waardoor nog meer kinderen hier recht op hebben. De inkomensgrens voor alle kinderen is 130% van het sociaal minimum.

Tabel 4.15 Gebruik Zwemvangnet

Doel	Een bijdrage leveren aan de draagkracht van Zwollenaren die de zwemlessen voor hun kinderen voor het behalen van AB-diploma zelf niet kunnen betalen.
-------------	---

Doelgroep*	Kinderen die leven in een huishouden met een laag inkomen. Inkomensgrens is afhankelijk van de leeftijd kinderen: - bij leeftijd kinderen van 5 tot en met 12 geldt een inkomensgrens tot 110% van het sociaal minimum; - bij leeftijd kinderen van 13 tot en met 17 geldt een inkomensgrens tot 130% van het sociaal minimum.							
Aantal gebruikers	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kinderen	132	124	153	218	274	352	413	365
Huishoudens	94	124	99	129	163	198	251	322

* Per 1 januari 2018 is de leeftijdsgrens verlaagd naar 6 jaar en per 1 januari 2019 naar 5 jaar. De inkomensgrens is per 1 januari 2018 verhoogd naar 130% voor kinderen tussen 13 en 18 jaar.

4.9

Noodfonds

Het Noodfonds verleent, waar mogelijk, hulp aan inwoners van Zwolle (en regiogemeenten), die door omstandigheden in een noodsituatie zijn geraakt en die geen beroep (meer) kunnen doen op wettelijke voorzieningen. In principe geldt bij het Noodfonds geen inkomensgrens, maar feitelijk is er bijna altijd sprake van een inkomen op of rond het sociaal minimum.

In 2022 zijn er 207 aanvragen van het Noodfonds toegekend aan gezinnen in Zwolle (zie tabel 4.16). Dat is een stijging ten opzichte van 2021. In 2021 lijkt er minder contact geweest te zijn tussen hulpverleners en inwoners als gevolg van de coronacrisis.

Tabel 4.16 Gebruik Noodfonds

Doelgroep	In principe alle inwoners van Zwolle met een acute financiële nood. De inschatting is dat 90% van de aanvragers een inkomen heeft rond het sociaal minimum.									
Aantallen	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Toegekende aanvragen	118	164	179	235	276	279	204	233	159	207
Bedrag (€)	24.740	39.607	39.473	64.269	84.168	86.118	57.147	71.923	42.085	61.682

4.10

Voedselbank

De Voedselbank Zwolle e.o. voorziet mensen tijdelijk van voedselpakketten. Bij de toekenning wordt gekeken naar wat men aan budget overhoudt na aftrek van de door het Nibud berekende basisbedragen voor de onvermijdbare uitgavenposten. Voor een eenpersoonshuishouden geldt als normbedrag € 300,- per maand. Voor elk extra gezinslid komt er € 110,- bij.

In 2022 zijn er in totaal 8270 pakketten verstrekt aan de klanten in Zwolle, Dalfsen en Nieuwleusen. Na de zomer van 2022 is het aantal klanten van de Voedselbank sterk toegenomen, dit is vermoedelijk een gevolg van de stijgende energieprijzen en hoge

inflatie dit jaar. Daarnaast zijn de normbedragen van de Voedselbanken verruimd eind 2022, zodat meer mensen in aanmerking kwamen voor voedselpakketten.

Tabel 4.17 Gebruik Voedselbank

Doel	Het verstrekken van voedsel aan mensen die dat om welke reden dan ook nauwelijks zelf kunnen bekostigen				
Doelgroep	Inwoners van Zwolle, Dalfsen en Nieuwleusen die financiële problemen hebben.				
	2018	2019	2020	2021	2022
Gemiddeld aantal huishoudens*	261	300	329	281	380

*Dit is inclusief huishoudens uit Dalfsen en Nieuwleusen

Deel II

Schuldenproblematiek in Zwolle

5 Inleiding

Vanaf 2020 omvat deze monitor naast kwantitatieve informatie over armoede ook kwantitatieve informatie over schulden. De gemeenteraad wil namelijk graag inzicht hebben in hoe omvangrijk de schuldenproblematiek is, hoe de omvang van de groep zich ontwikkelt en hoeveel er gebruik wordt gemaakt van de gemeentelijke inzet rondom het voorkomen en oplossen van schulden. In de volgende hoofdstukken worden de cijfers hierover uiteengezet. De cijfers hebben betrekking op de afgelopen vijf jaar (2018-2022), tenzij anders vermeld. De databronnen die gebruikt zijn voor de monitor zijn afkomstig van de gemeente zelf of partners waarmee gemeente Zwolle samenwerkt.

5.1 Definitie schuldenproblematiek

Veel mensen hebben in hun leven te maken met schulden. Denk bijvoorbeeld aan een hypotheek of een studielening. Lang niet alle schulden vormen een risico of zijn een probleem. De NVVK noemt schulden problematisch als mensen voorzien dat zij niet in staat zijn om door te gaan met het afbetalen van hun schulden of wanneer zij zijn gestopt met betalen¹⁵. In Zwolle hanteren we ook deze definitie van problematische schulden. Het hebben van problematische schulden kan leiden tot stress, gezondheidsproblemen en sociaal isolement. Daarom is het de ambitie van gemeente Zwolle dat alle Zwollenaren rondkomen, meedoen en schuldenvrij zijn.

5.2 Beleid gemeente Zwolle

De gemeente Zwolle wil het ontstaan van problematische schulden zoveel mogelijk voorkomen door middel van schuldpreventie en vroegsignalering. De financiële redzaamheid van inwoners is hierbij een belangrijk thema. Wanneer inwoners hun problemen niet meer zelf kunnen oplossen, biedt de gemeente schuldhulpverlening aan (volgens de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening). Dit gebeurt binnen het team Schulddienstverlening en binnen de kaders van het beleidsplan 2021-2025.

5.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 6 wordt een beeld geschetst van de omvang en de ontwikkeling van de schuldenproblematiek in Zwolle. In hoofdstuk 7 laten we zien in hoeverre er gebruik wordt gemaakt van voorzieningen om geldproblemen te voorkomen en op te lossen. Tot slot gaan we in hoofdstuk 8 in op de kenmerken van de inwoners met schulden die zich in 2022 hebben aangemeld bij de gemeentelijke schulddienstverlening.

15 NVVK: [20210615-NVVK-gedragcode-definities-print.pdf](#)

6 Omvang en ontwikkeling schuldenproblematiek

In dit hoofdstuk gaan we in op de omvang en de ontwikkeling van de schuldenproblematiek in Zwolle. Zo laten we onder andere zien hoeveel mensen met geldzorgen zich jaarlijks aanmelden bij Op Orde (het loket voor thuisadministratie in Zwolle) en bij de gemeentelijke schulddienstverlening, wat de gemiddelde schuldenlast is van iemand met schulden en wat de meest voorkomende schuldeisers zijn.

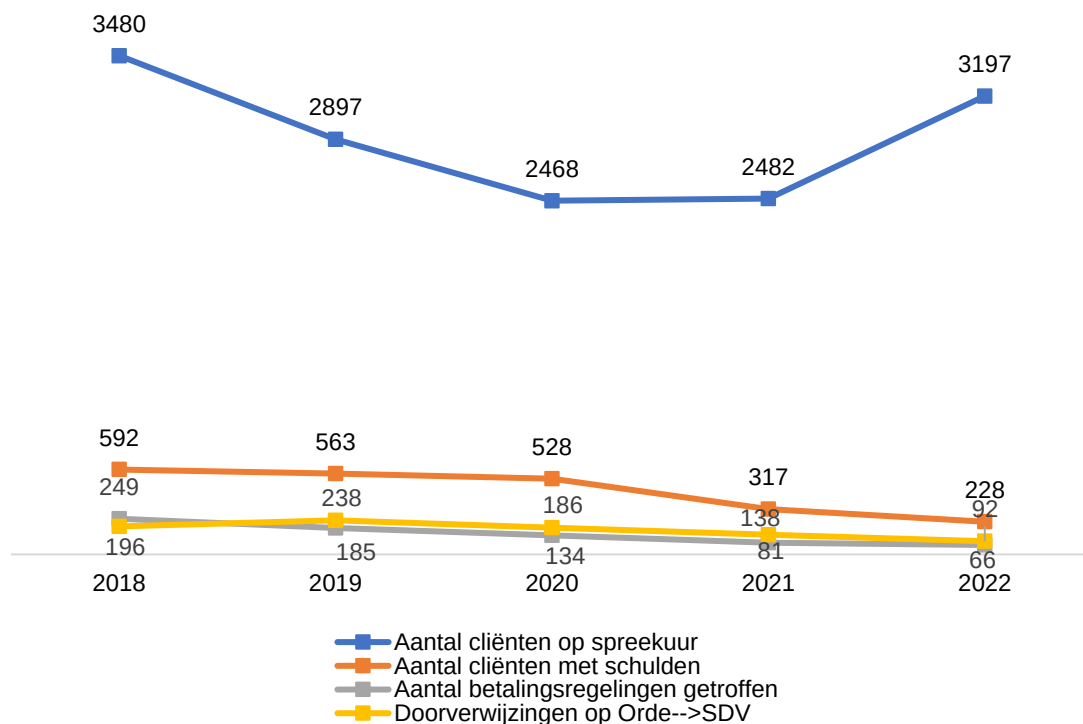
6.1 Omvang en ontwikkeling hulpvraag Op Orde

Op Orde is een samenwerkingsverband tussen vier organisaties: Sociaal Raadslieden van stichting De Kern en de vrijwilligers in de thuisadministratie van WijZ, Humanitas en SchuldHulpMaatje (Stichting voor Elkaar Zwolle). Medewerkers van Op Orde adviseren inwoners over hun financiële situatie, helpen met het in orde brengen van administratie en ondersteunen bij de aanvraag van regelingen. Inwoners met geldzorgen kunnen contact zoeken met de medewerkers van Op Orde via een webformulier of het open inloopspreekuur. Sinds eind 2017 is er een open inloopspreekuur bij de sociale wijkteams. Dit betekent in de praktijk dat medewerkers van Op Orde elke ochtend aanwezig zijn in een ander wijkteam. Veruit de meeste cliënten komen binnen via het inloopspreekuur.

Het aantal cliënten dat het spreekuur van Op Orde bezocht is in 2022 gestegen ten opzichte van 2020 en 2021 (zie figuur 6.1). Het lage aantal bezoekers in 2020 en 2021 valt te wijten aan een verminderd aantal inloopspreekuren door de coronapandemie en daarmee gepaard gaande lockdowns.

De inzet van Op Orde is preventief voor inwoners die zich zorgen maken over geld. Daarnaast heeft Op Orde een vroegsignalerende functie voor inwoners met (beginnende) schulden en zijn zij toeleidend naar schuldhulpverlening bij meervoudige schuldenproblematiek. Er worden bijvoorbeeld betalingsregelingen getroffen met schuldeisers of de beslagvrije voet wordt toegepast. Als dit niet kan, verwijst Op Orde door naar de afdeling Schulddienstverlening. In 2022 hielp Op Orde 228 cliënten met schulden (zie figuur 6.1). Dat is een afname in vergelijking met de twee jaar daarvoor. In figuur 6.1 zien we dat sinds 2019 zowel het aantal mensen waarvoor een betalingsregeling getroffen is, als het aantal cliënten dat wordt doorverwezen naar Team Schulddienstverlening dalende is.

Figuur 6.1. Ontwikkeling aantal cliënten geholpen door op Orde, cliënten met schulden en doorverwijzingen SDV, 2018-2022

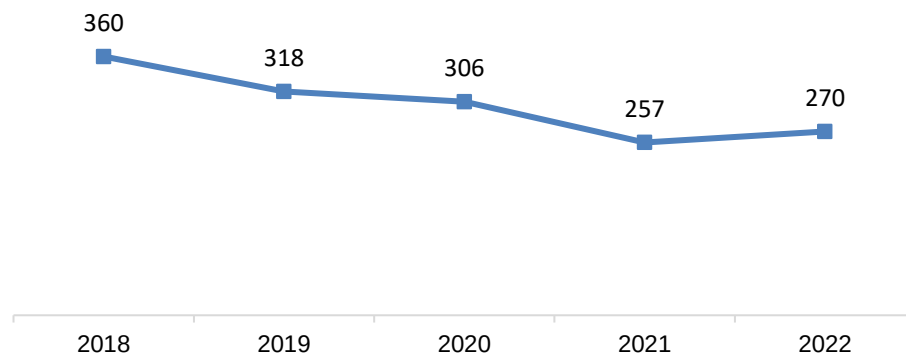
Bron: de Kern

6.2

Omvang en ontwikkeling hulpvraag afdeling Schulddienstverlening

Naast hulp zoeken bij Op Orde kunnen inwoners met geldzorgen schulddienstverlening aanvragen bij de gemeente. Figuur 6.2 laat zien dat het aantal aanvragen bij schulddienstverlening tussen 2018 en 2021 daalde, maar tussen 2021 en 2022 weer wat is toegenomen. De daling tussen 2020 en 2021 lijkt een direct verband te hebben met de coronacrisis. Tijdens de coronacrisis hebben veel schuldeisende partijen incassomaatregelen beperkt. Een mogelijk ander neveneffect is dat er in deze periode minder uitgaven werden gedaan door de lockdowns ten tijde van de pandemie waardoor minder mensen in financiële problemen kwamen.

Figuur 6.2 Ontwikkeling aantal aanmeldingen Schulddienstverlening gemeente Zwolle, 2018-2022

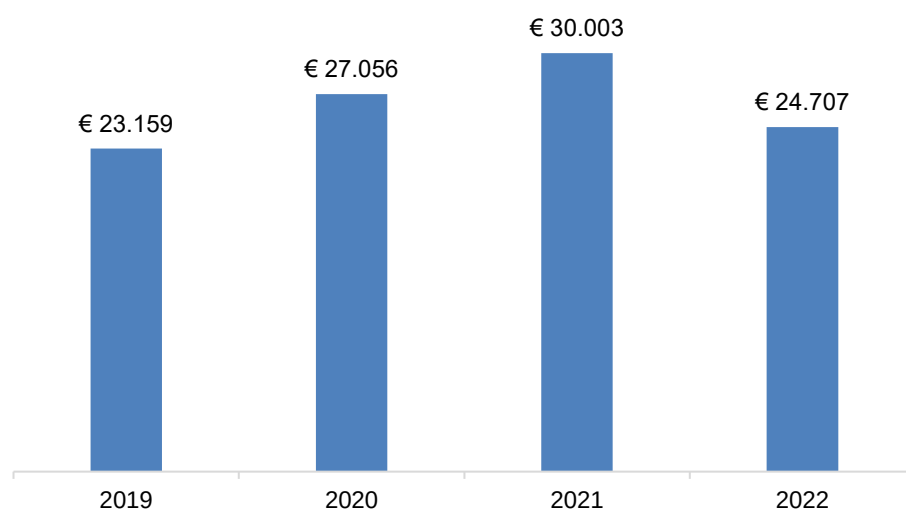
Bron: Gemeente Zwolle

6.3

Gemiddelde schuldenlast bij schuldregelingen

Als schulden zo hoog zijn dat iemand deze niet meer terug kan betalen, kan de gemeente afspraken maken met de schuldeisers door middel van het treffen van een schuldregeling. De totale schuldenlast wordt dan in kaart gebracht om vervolgens te bepalen hoeveel iemand kan afbetalen. Figuur 6.3 laat zien dat de gemiddelde schuldenlast van mensen met een schuldregeling de afgelopen vier jaar fluctueert tussen de €23.000 en de €30.000. In 2022 was de gemiddelde schuldenlast lager dan in 2021. Een duidelijke verklaring hiervoor is er niet: fluctuaties van de schuldbedragen door de jaren heen kunnen de gemiddelde schuldenlast dan wel naar boven dan wel naar beneden drukken. Zo was in 2019 de gemiddelde schuldenlast door een uitschieter in de maand mei € 1.098.629. Voor het opstellen van grafiek 6.3 is de maand mei niet meegerekend in het gemiddelde schuldbedrag van 2019.

Figuur 6.3. Ontwikkeling gemiddeld schuldbedrag, 2019-2022*.

Bron: gemeente Zwolle

*De gemiddelde schuldbedragen komen in deze monitor lager uit dan in 2022. Dit komt doordat er een andere selectie is gemaakt voor de analyse. Er is namelijk naar het teruggelde bedrag

gekeken (dit is het bedrag wat bij de schuldeisers is opgevraagd en dus het daadwerkelijke uitstaande bedrag aan schulden op een bepaald moment), in plaats van naar het aangemelde bedrag (dit is het niet geverifieerde bedrag bij aanvang van een hulptraject, aangeleverd door de aanvrager).

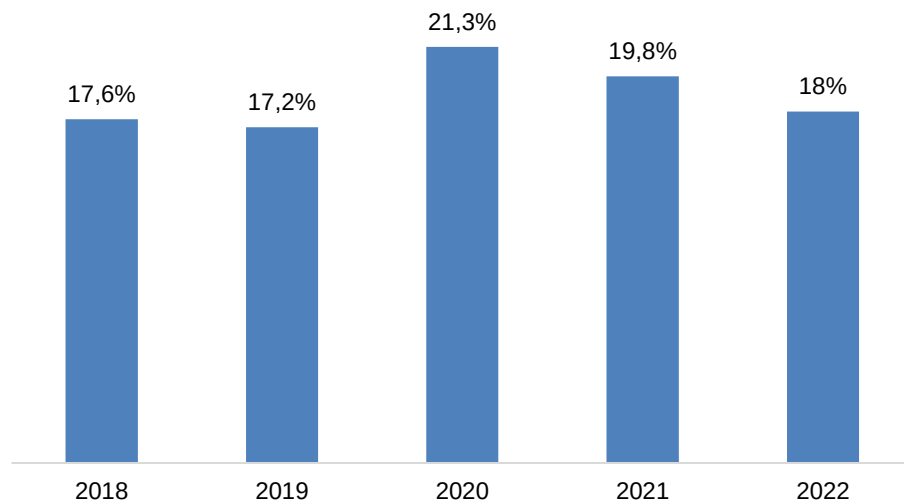
6.4

Aandeel schulden uitbetaald aan schuldeiser

Bij een schuldregeling ontvangen alle schuldeisers een betalingsvoorstel. Hierbij wordt volgens een aantal regels uitgerekend wat de mogelijke afbetaling van de schuld binnen 36 maanden is. Indien de schuldeisers akkoord gaan krijgen ze een deel van de schulden betaald binnen de 36 maanden en wordt de rest kwijtgescholden.

In 2022 is 18% van de schulden binnen geslaagde schuldregelingen, uitbetaald aan de schuldeisers en dus gemiddeld gezien 82% door de schuldeisers kwijtgescholden (zie figuur 6.4). Dat is wat lager dan in de twee voorgaande jaren.

Figuur 6.4 Percentage schulden uitbetaald aan schuldeisers van geslaagde regelingen

Bron: gemeente Zwolle

6.5

Aantal schuldeisers

Figuur 6.5 geeft het gemiddeld aantal schuldeisers weer dat mensen hebben wanneer er een schuldregeling gestart wordt. Dat aantal ligt sinds 2020 op 12 schuldeisers per schuldenaar. In Zwolle had men in 2022 een vergelijkbaar aantal schuldeisers met de landelijke gemiddeldes (landelijk 13 schuldeisers in 2022)¹⁶.

16 NVVK. Jaarverslag 2022. [De cijfers - Jaarverslag 2022 \(nvvk.nl\)](https://nvvk.nl/jaarverslag-2022)

Figuur 6.5 Gemiddeld aantal schuldeisers

2019	2020	2021	2022
11	12	12	12

Bron: Gemeente Zwolle

6.6

Meest voorkomende schuldeisers

De schuldeiser waar schuldenaren het vaakst schulden hebben uitstaan is de belastingdienst (zie tabel 6.1). In de top 3 van schuldeisers staan verder nog Zilveren Kruis Achmea (zorgverzekeraar) en GBLT gemeente- en waterschapsbelastingen. Nieuw in de lijst is Essent Retail Energie. Dit heeft hoogstwaarschijnlijk een direct verband met de gestegen energieprijzen in 2022¹⁷.

Tabel 6.1. Top 10 meest voorkomende schuldeisers 2022

1. Belastingdienst
2. Zilveren Kruis Achmea
3. GBLT gemeente- en waterschapsbelastingen.
4. CJIB
5. KPN
6. Ziggo
7. Essent Retail Energie
8. DUO
9. ING
10. Famed BV

Bron: Gemeente Zwolle

6.7

Beslaglegging op bijstandsuitkeringen

Een schuldeiser kan beslag (laten) leggen op het inkomen van de schuldenaar om de schulden af te lossen. In het geval de schuldenaar een bijstandsuitkering ontvangt, mag de gemeente op maximaal 5% van de bijstandsuitkering beslag leggen.

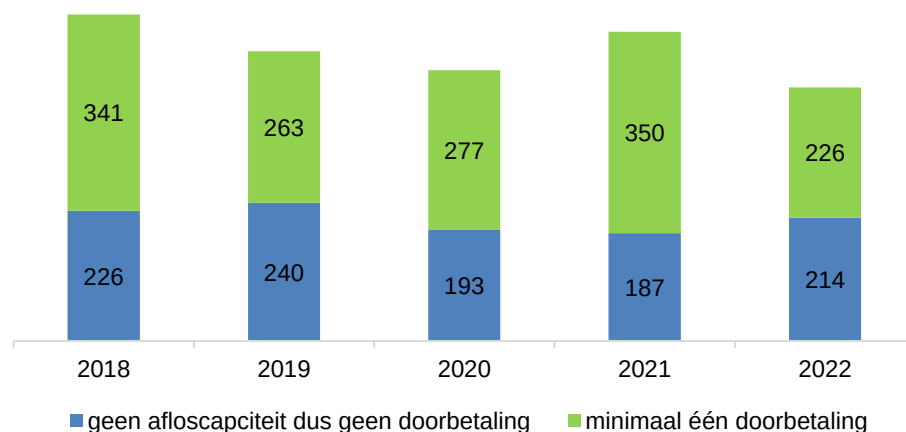
Het aantal inwoners bij wie een deurwaarder heeft geprobeerd beslag te leggen op de bijstandsuitkering is in 2022 het laagst in de afgelopen vijf jaar, namelijk 440 keer (zie figuur 6.7).

Het aantal inwoners bij wie daadwerkelijk beslag kon worden gelegd op de bijstandsuitkering omdat zij voldoende afloscapaciteit hadden, ligt in 2022 naar verhouding wel lager dan in de jaren daarvoor, namelijk 51% ten opzichte van 52-65%

¹⁷ CBS: [Prijs van energie 86 procent hoger \(cbs.nl\)](https://www.cbs.nl/nl-nl/indicatoren/50100-01/prijs-van-energie)

in de jaren daarvoor. Bij hen is minimaal één keer een deel van de bijstandsuitkering afgedragen (doorbetaald) aan de schuldeiser.

Figuur 6.7 Aantal inwoners met beslaglegging op de bijstandsuitkering in Zwolle

Bron: Gemeente Zwolle

6.8

Huisuitzettingen

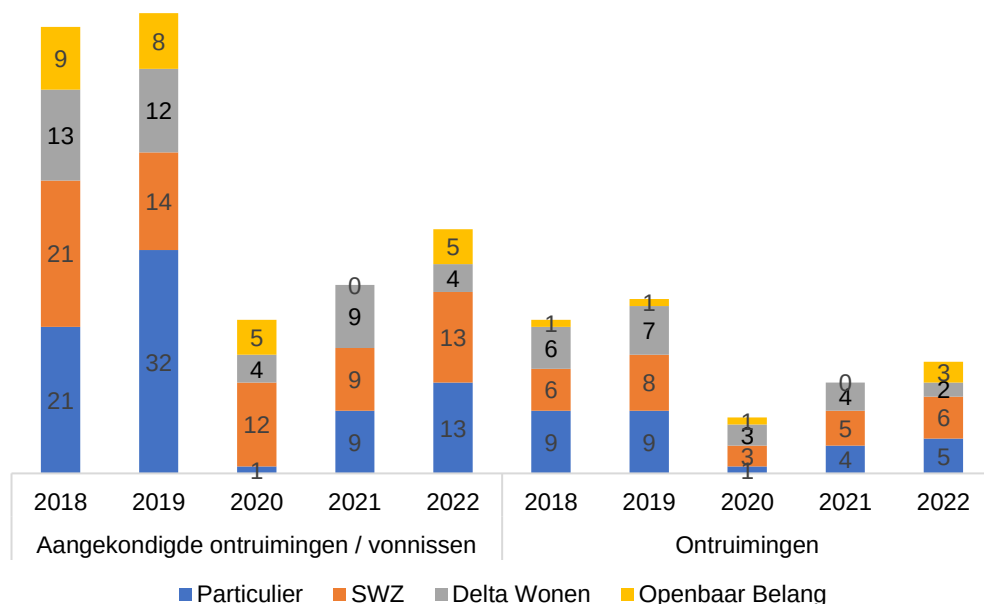
Een verhuurder van een woning kan een huurder uit huis zetten indien er sprake is van (langdurige) achterstallige betalingen of overlast door de huurder, maar meestal zijn huurachterstanden de aanleiding voor een huisuitzetting.

De sociaal-maatschappelijke schade van een huisuitzetting voor de huishoudens die het betreft, is groot. Bovendien gaat een huisuitzetting gepaard met maatschappelijke kosten voor opvang, hulpverlening, herstel en herhuisvesting. Gemeente Zwolle heeft daarom afspraken gemaakt met woningcorporaties om huisuitzettingen (ontruiming) zo veel mogelijk te voorkomen. Daarnaast besteden woningcorporaties meer aandacht aan het vroegtijdig signaleren van schuldenproblemen. In het kader van vroegsignalering van schulden zijn (particuliere) verhuurders sinds januari 2021 verplicht om een huurachterstand door te geven aan de gemeente als het niet gelukt is om de huurachterstand samen met de huurder op te lossen. De gemeente zal dan samen met de huurders kijken wat er eventueel aan hulp ingezet kan worden.

In figuur 6.8 zien we dat zowel het aantal aangekondigde ontruiming en vonnissen als het aantal daadwerkelijke uitgevoerde ontruiming in het afgelopen jaar weer wat is toegenomen ten opzichte van 2021. Tijdens de coronaperiode zijn verhuurders meer terughoudend geweest met huisuitzettingen en afsluitingen¹⁸ en mogelijk waren ook huurders minder geneigd om risico's te nemen.

18 Zie: *Gezamenlijk statement van verhuurders, gemeenten en het Rijk over maatwerk bij het voorkomen van huisuitzettingen tijdens de coronacrisis*, maart 2021.

Figuur 6.8 Aantal huisuitzettingen in Zwolle

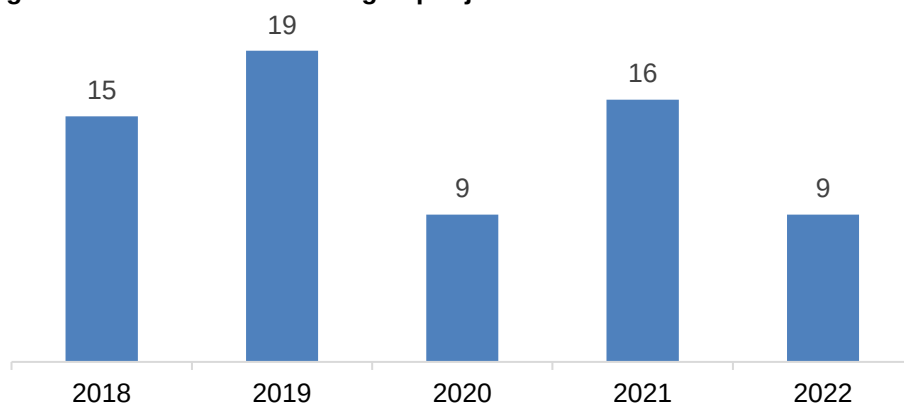
Bron: woningcorporaties en gemeente Zwolle

6.9

Aantal crisisaanvragen

Een crisisaanvraag in het kader van de Wet Gemeentelijke Schuldhelpverlening heeft betrekking op een dreigende ontruiming en/of dreigende afsluiting van gas, elektra en/of water. In 2022 was het aantal crisisaanvragen lager dan in 2021 (zie figuur 6.9). De crisisaanvragen in 2022 betroffen aangekondigde afsluitingen van energie. De nauwe samenwerking tussen de wijkteams en de Zwolse corporaties, maar ook de werking van de Wet Vroegsignalering en de samenwerking die daaruit voortvloeit met de Zwolse woningcorporaties, zorgen ervoor dat crises naar aanleiding van een aangekondigde woningontruiming nagenoeg niet voorkomen in Zwolle.

Figuur 6.9 Aantal crisisaanvragen per jaar

Bron: Gemeente Zwolle

6.10

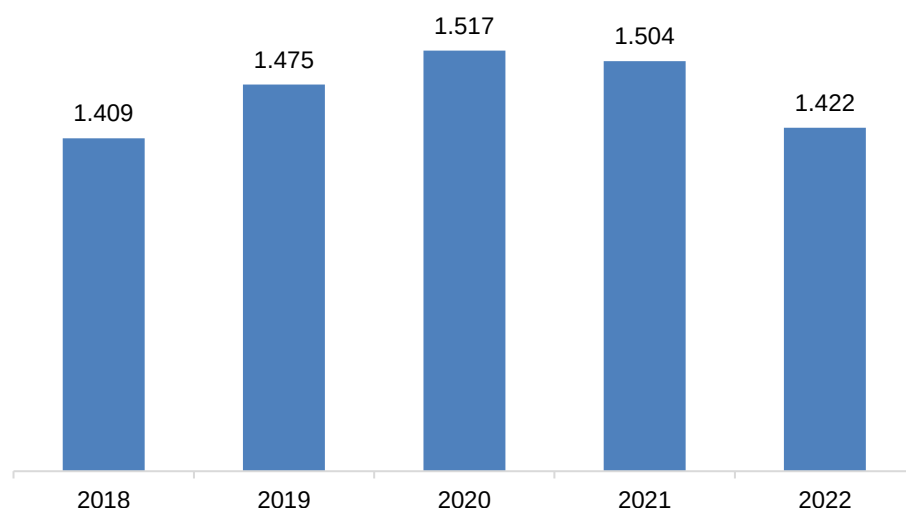
Bijzondere bijstand voor beschermingsbewind

Als iemand van 18 jaar of ouder niet goed voor zijn geldzaken kan zorgen, kan de rechter een bewindvoerder benoemen die deze geldzaken beheert.

Gemeente Zwolle voert deze bewindvoering niet zelf uit. Daarom zijn er geen cijfers beschikbaar van het aantal mensen dat een bewindvoerder heeft. Om hier toch iets over te kunnen zeggen, kijken we naar het aantal mensen dat bijzondere bijstand voor beschermingsbewind aanvraagt.

In figuur 6.10 is te zien dat het aantal inwoners dat in Zwolle bijzondere bijstand ontvangt om de kosten voor het beschermingsbewind te betalen, tussen 2018 en 2020 bleef stijgen. Inmiddels is het aantal mensen dat bijzondere bijstand om de kosten voor beschermingsbewind te betalen weer gedaald tot 1.422 en komt daarmee uit op ongeveer hetzelfde niveau als in 2018.

Figuur 6.10 Aantal mensen in Zwolle met bijzondere bijstand voor beschermingsbewind

Bron: gemeente Zwolle

6.11

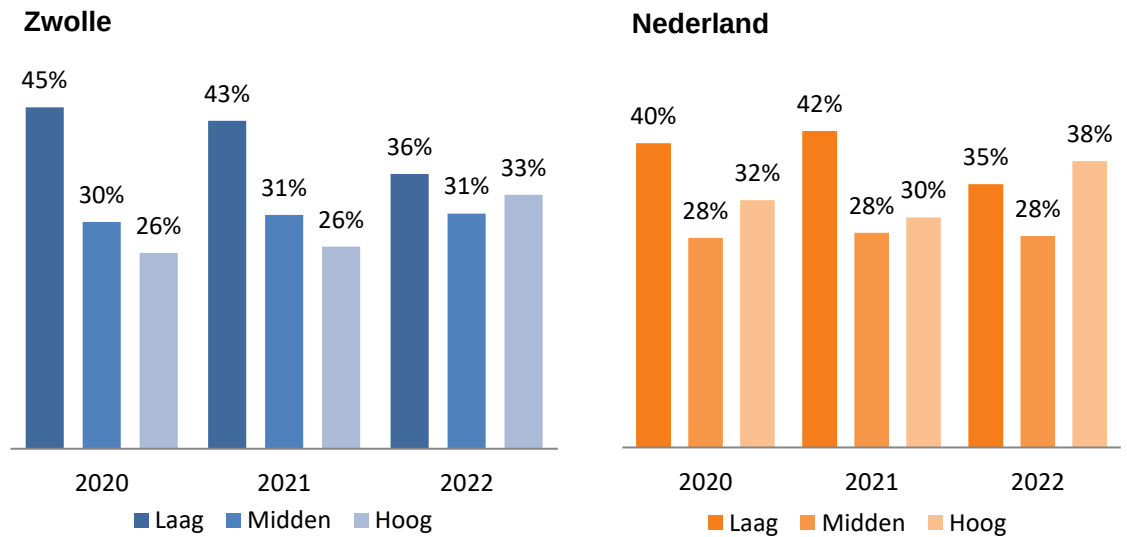
Betaalgedrag en risicoprofiel

Geldfit voert vier keer per jaar een analyse uit over het betaalgedrag van consumenten. In de analyse worden betalingsafhandelingen meegenomen van zo'n 45 bedrijven in Nederland. Klanten worden aan de hand van hun betaalgedrag ingedeeld in 10 risiconiveaus. Zo worden klanten met vorderingen die gemiddeld 3 of meer maanden open staan, ingedeeld in risiconiveau 10, klanten met vorderingen die gemiddeld 2 tot 3 maanden open staan, vallen in risiconiveau 9, enz. Niveaus 8 t/m 10 bestaan uit mensen met een hoog risico op schulden die ondersteuning nodig hebben. Voor de niveaus 5 t/m 7 geldt dat een preventieve aanpak gepast is. Mensen met een goed betaalgedrag vallen in risiconiveaus 1 t/m 4. Deze risicoprofielen zijn vergeleken met profielen die zijn gebaseerd op sociaal-demografische kenmerken (bijvoorbeeld leeftijd) en leefstijlkenmerken. Aan de hand hiervan zijn de Zwolse huishoudens ingedeeld naar

risicoprofiel. In de praktijk blijkt dat de risiconiveaus een goede indicator zijn voor het al dan niet hebben van problematische schulden.

Het aandeel inwoners in Zwolle met een hoog risiconiveau is het afgelopen jaar gestegen van 26% in 2021 naar 33% in 2022 (zie figuur 6.11), terwijl de groep met een laag risiconiveau kleiner is geworden. De groep met een midden risiconiveau is gelijk gebleven. In vergelijking met Nederland had Zwolle een kleiner aandeel inwoners met een hoog risiconiveau in 2022 (33% versus 38%).

Figuur 6.11 Inwoners naar risiconiveau van betaalgedrag

Bron: Geldfit

7 Bereik van ondersteuning bij geldzorgen in Zwolle

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van wat het bereik en het gebruik is van diverse vormen van ondersteuning die door gemeente Zwolle worden aangeboden aan mensen met vragen en/of een ondersteuningsbehoefte op het gebied van financiën. Allereerst wordt ingegaan op het bereik van de activiteiten die gericht zijn op het voorkomen van geldproblemen. Dit gaat bijvoorbeeld om ondersteuning die gericht is op het vergroten van de financiële (zelf)redzaamheid van inwoners, zoals ondersteuning bij de administratie. In paragraaf 7.2 komt het bereik van de ondersteuning die gericht is op het helpen oplossen van geldproblemen, aan de orde.

7.1 Bereik inzet op voorkomen van geldproblemen

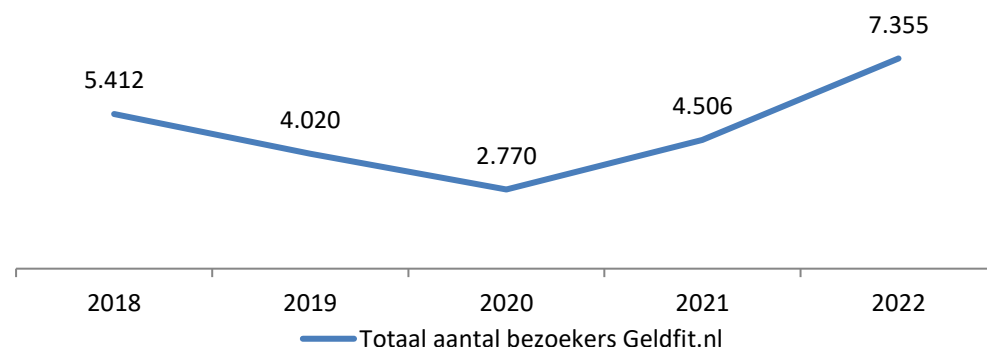
Volgens het Nibud is iemand financieel redzaam 'wanneer hij of zij weloverwogen keuzes maakt, zodanig dat zijn financiën in balans zijn op zowel korte als op lange termijn'. Hieronder gaan we in op de verschillende manieren van ondersteuning die gemeente Zwolle aanbiedt om geldzorgen te voorkomen en de financiële redzaamheid van haar inwoners te bevorderen.

7.1.1 Bezoekers Geldfit.nl

Eén van de partners van de afdeling Schulddienstverlening van gemeente Zwolle is Geldfit.nl. Het doel van Geldfit is dat bezoekers financieel fit blijven of worden. Op de site van Geldfit, die sinds 2017 bestaat, kunnen mensen door middel van het invullen van een test bekijken of men financieel fit is. Als de test wordt afgerond, ontvangen mensen een persoonlijk advies over hun financiële situatie. Ook krijgt men tips over welke organisaties bij geldzaken kunnen helpen. De gemeentelijke webpagina 'Geldproblemen voorkomen en oplossen' verwijst door naar de website van Geldfit.

In figuur 7.2 is te zien dat het aantal unieke Zwolse bezoekers van de website van Geldfit tussen 2018 en 2020 afnam, maar tussen 2020 en 2022 sterk toeneemt. Het aantal bezoekers hangt samen met de inzet van de landelijke overheidscampagne rond Geldfit. Deze zorgt namelijk voor een toename in bezoekers. Zo worden er bijvoorbeeld radiospots ingezet wat de oorzaak kan zijn van de stijging van het aantal websitebezoeken.

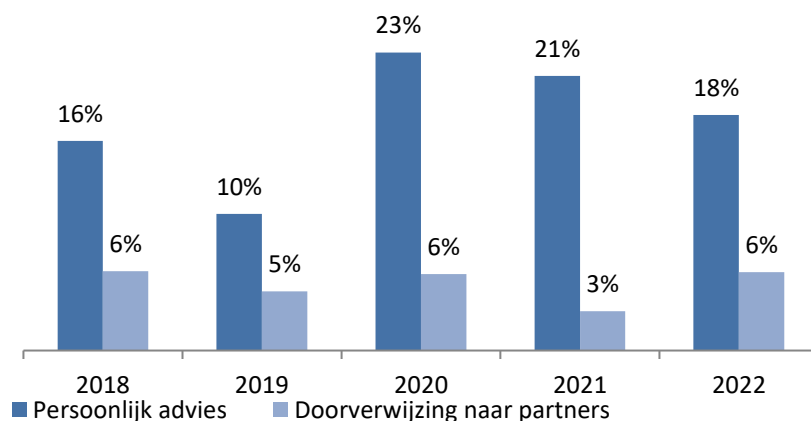
Figuur 7.2 Totaal aantal Zwolse bezoekers van website Geldfit

Bron: Geldfit.nl

In Figuur 7.3 zien we dat in 2022 18% van de bezoekers op Geldfit.nl de test heeft ingevuld over financiële fitheid en een persoonlijk advies heeft ontvangen. Dat is iets minder dan in voorgaande jaren. In 2022 zijn er wat meer mensen doorverwezen naar partners zoals vrijwilligersorganisaties of professionele hulpverlening.

Figuur 7.3 Type gebruik Geldfit

Bron: Geldfit.nl

7.1.2

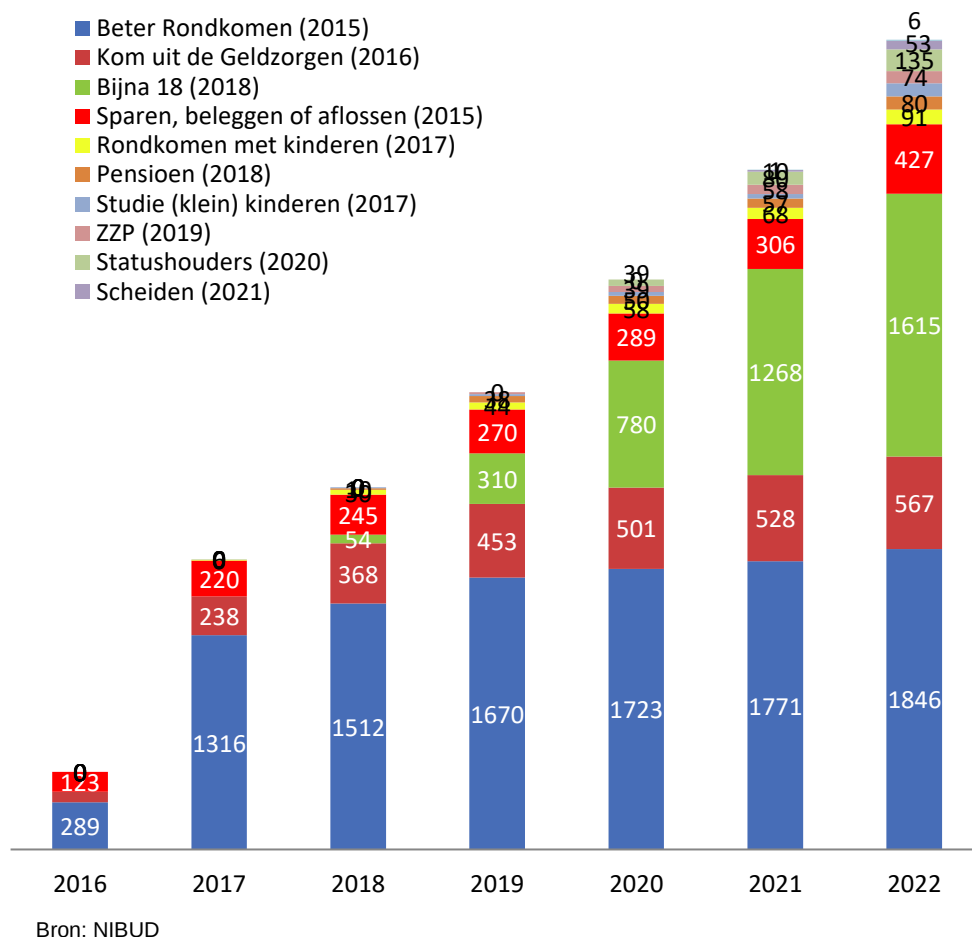
Gebruikers geldplannen NIBUD

Het NIBUD (het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting) biedt diverse geldplannen aan als hulpmiddel voor huishoudens om de geldzaken in balans te krijgen en te houden in verschillende omstandigheden ofwel life-events. Geldplannen hebben een preventief karakter en zijn makkelijk en breed inzetbaar voor alle Zwollenaren. Inwoners kunnen zelf met de geldplannen aan de slag of kunnen door hulpverleners worden begeleid. Waar dat nodig is, wordt in de geldplannen verwezen naar hulpverlenende instanties.

Het aantal geldplannen blijft uitbreiden. Het eerste geldplan “Beter rondkomen” werd in 2015 gelanceerd, het jongste geldplan “Werkloosheid” in 2021.

In figuur 7.4 is het totaal aantal gebruikers van de geldplannen uit Zwolle weergegeven. Hierin is goed te zien dat het gebruik van de geldplannen door Zwolse inwoners steeds groter wordt. In Zwolle is het geldplan “Beter rondkomen” het meest gebruikt. Het Geldplan “bijna 18” is het enige Geldplan dat maandelijks onder de aandacht wordt gebracht bij de doelgroep waar het Geldplan voor is bedoeld. Dit wordt gedaan door een felicitatiekaart te sturen naar alle Zwolse inwoners die binnenkort 18 jaar worden. Dit verklaart waarom dit Geldplan in vergelijking met de andere Geldplannen jaarlijks veel vaker wordt bezocht.

Figuur 7.4 Aantal Zwolse gebruikers* van geldplannen

*Dit betreffen cumulatieve getallen dus de getallen in 2022 zijn het aantal gebruikers bij elkaar opgeteld vanaf de aanvang van de geldplannen in 2016.

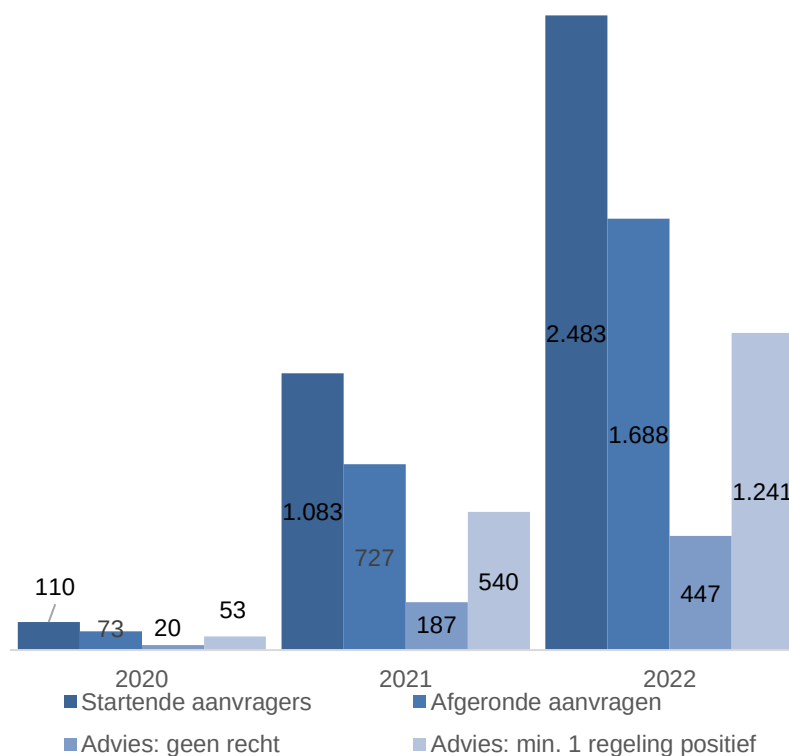
7.1.3

BerekenUwRecht

BerekenUwRecht is een product waarmee een inwoner aan de hand van haar/zijn situatie kan kijken op welke tegemoetkomingen er recht is en om op deze manier de inwoners wat meer lucht te geven bij geldzorgen. Er is een landelijke versie die in samenspraak door het Nibud en Stimulansz is gemaakt en deze kan worden uitgebreid met de gemeentelijke versie 'BerekenUwRecht-plus'. Met BerekenUwRecht wordt het hele pakket aan minimaregelingen bij elkaar op één centrale plaats aangeboden, wat de toegankelijkheid vergroot. De gemeente Zwolle biedt de totaalversie van BerekenUwRecht aan.

Het gebruik van BerekenUwRecht is sinds 2020 sterk toegenomen: in 2020 begonnen nog 110 mensen met hun aanvraag bij BerekenUwRecht, in 2022 waren dit er 2.483 (zie figuur 7.5). In 2022 bleek bij 73% van de afgeronde aanvragen dat men recht had op minimaal één regeling.

Figuur 7.5 Aantal gebruikers 'BerekenUwRecht'

7.1.4

Week van het Geld

De Week van het Geld is een jaarlijks terugkerende, nationale projectweek voor voorheen alleen het basisonderwijs. Sinds 2020 wordt ook geprobeerd het voortgezet- en vervolgonderwijs bij deze week te betrekken. In het basisonderwijs worden gedurende de week activiteiten georganiseerd, waaronder gastcolleges waarin spelletjes zoals Cash Quiz worden gespeeld. Medewerkers van banken, verzekeraars en gemeenten staan dan voor de klas om met leerlingen - voornamelijk groepen 7 en 8 - hun kennis over geld te testen.

Basisscholen

In 2022 hebben 16 basisscholen in Zwolle meegedaan aan de Week van het Geld. Dat is iets lager dan in 2018 en 2019 (toen deden 17 basisscholen mee). Vanwege de coronacrisis en de daarmee gepaard gaande schoolsluitingen, zijn in 2020 alle activiteiten rond de Week van het Geld afgeblazen. De Week van het Geld heeft in 2021 digitaal plaatsgevonden.

Middelbare scholen

Wat betreft middelbare scholen hebben in 2022 Talentstad Beroepscollege (VMBO) en het Zone college (VMBO) meegedaan aan de Week van het Geld.

MBO

In 2022 hebben het Deltion College en Landstede meegedaan aan de Week van het geld. In 2020 en 2021 deed het Deltion College ook al mee, maar vond er een aangepast programma plaats vanwege de Corona pandemie.

7.1.5 Vroegsignalering Vroeg eropaf

In 2019 is gestart met een pilot Vroegsignalering. In samenwerking met lokale en landelijke vaste lasten partners werden maandelijks achterstandssignalen gedeeld op adres niveau. Bij meerdere achterstand signalen op één adres wordt vanuit het betreffende wijkteam actie ondernomen door telefonisch contact te zoeken of door op huisbezoek te gaan. In het jaar 2020 werden 144 huishoudens actief benaderd.

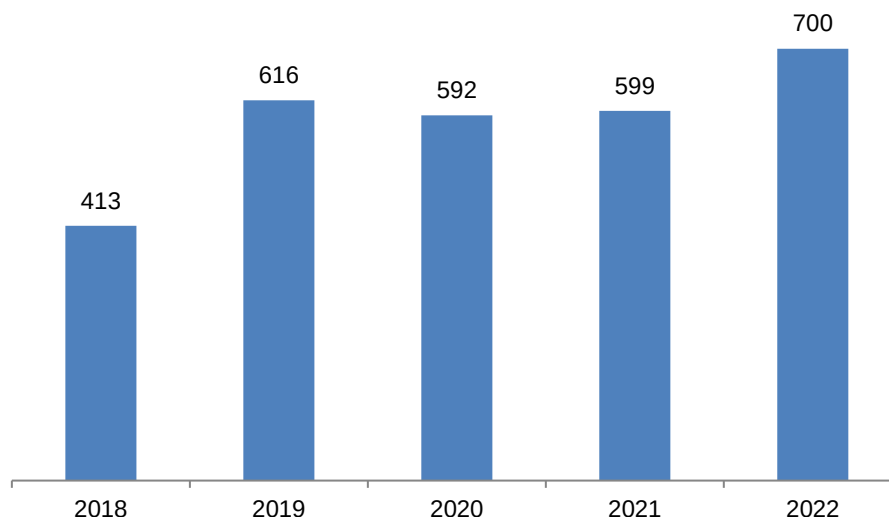
Door een wijziging in de Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening zijn vanaf 1 januari 2021 gemeenten verplicht om Vroegsignalering uit te voeren. De wet verplicht ook alle vaste lasten partners om maandelijks de achterstanden door te geven. Het aantal signalen wat de gemeente binnen krijgt is vanaf dat moment aanzienlijk gestegen, inherent aan de groei van het aantal meldende bedrijven. In 2021 zijn 2.081 huishoudens actief benaderd met een hulp aanbod, bestaande uit email, telefonisch contact of een huisbezoek. In 2022 ontvingen 2589 huishoudens een hulpaanbod.

7.1.6 Financieel Spreekuur studenten MBO/HBO

Tijdens het financieel spreekuur, dat bestaat sinds 2014, kunnen jongeren op school hulp vragen als zij geldzorgen hebben of vragen hebben over geld. Het Deltion College heeft sinds 2018 twee keer per week een financieel spreekuur dat wordt uitgevoerd door Sociaal Raadslieden samen met stagiaires van de opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening. Bij het Cibap kunnen de studenten ook terecht bij de decaan op hun school en kan indien nodig gebruik gemaakt worden van het Financieel Spreekuur bij het Deltion College. Op Hogeschool Windesheim is het spreekuur in 2019 gestart. Aanvankelijk ook in samenwerking met De Kern, maar inmiddels heeft de hogeschool een financieel spreekuur in eigen beheer. Per september 2021 voert het decanaat het Financieel Spreekuur uit. Daarom zijn er voor het Windesheim geen cijfers beschikbaar over het aantal studenten dat het financieel spreekuur bezoekt. Bij Hogeschool Viaa is er geen financieel spreekuur meer, maar kunnen studenten met vragen over geld terecht bij de decanen op school. De decaan zal indien nodig de vraag doorzetten naar SchuldHulpMaatje.

In figuur 7.6 is te zien dat het financieel spreekuur bij het Deltion College steeds vaker bezocht wordt: van 413 bezoekers in 2018 naar 700 bezoekers in 2022.

Figuur 7.6 Aantal studenten dat financieel spreekuur bezocht bij het Deltion College

Bron: De Kern Zwolle en Schuldhulpmaatje Zwolle

Ontwikkelingen op de Hbo-scholen

De decanen van de verschillende Hbo-scholen zoeken de verbinding op om te bekijken wat zij kunnen doen voor studenten met geldzorgen. Er wordt nu eerst onderzocht wat iedere school op dit gebied doet en ook wordt bekeken hoe je de student het beste kan bereiken. Deze samenwerking is nog maar net gestart. Afgewacht moet worden hoe deze samenwerking op dit gebied zich verder ontwikkelt.

7.2

Bereik ondersteuning bij geldproblemen

Zoals in hoofdstuk 6.1 al is beschreven, kunnen Zwolse inwoners met geldzorgen of schulden of voor ondersteuning zich aanmelden bij Op Orde of de gemeentelijke schulddienstverlening om hun geldproblemen op te lossen. In deze paragraaf beschrijven we de verschillende ondersteuningsmogelijkheden die de gemeente Zwolle biedt. Het type ondersteuning dat wordt ingezet, is afhankelijk van de situatie van de inwoner. Vaak worden meerdere typen ondersteuning ingezet om de financiële problemen op te lossen.

7.2.1

Gemeentelijke ondersteuning bij schulden

Sinds 2019 verloopt een aanvraag voor schulddienstverlening via Op Orde en het Sociaal Wijkteam. Sinds 2020 kan een aanvraag ook rechtstreeks via de gemeentelijke website worden gedaan. Daar wordt eerst beoordeeld of schulddienstverlening nodig is of dat een lichtere vorm van ondersteuning volstaat. Indien specialistische ondersteuning nodig blijkt, kan de gemeente verschillende typen hulp aanbieden. Deze worden hieronder kort omschreven:

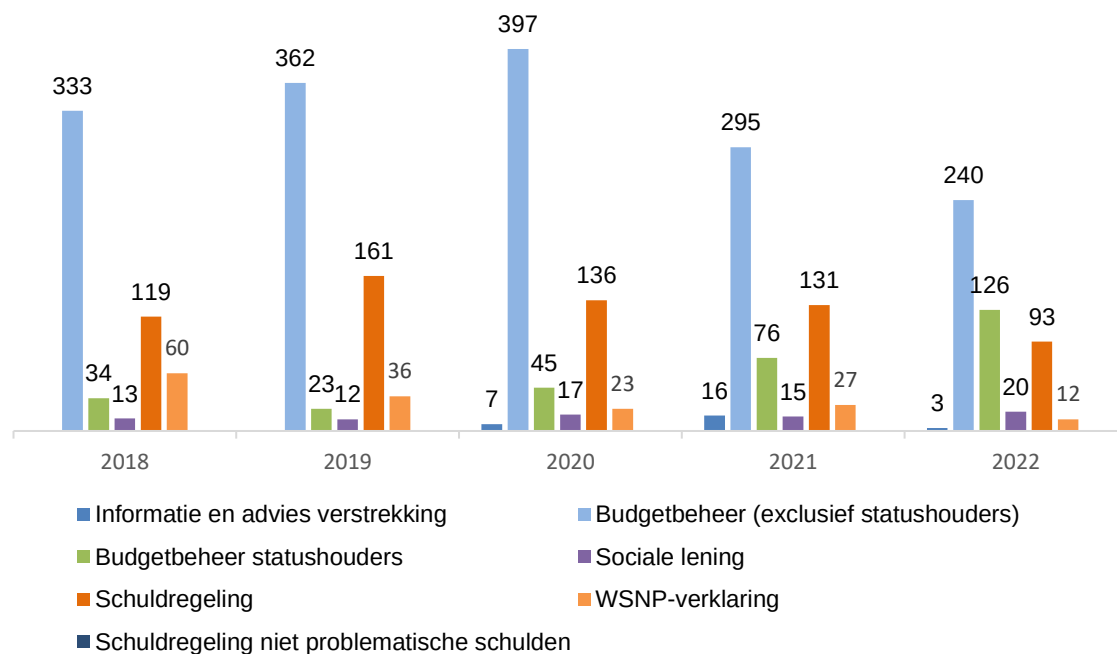
- Informatie en advies: Sommige inwoners kunnen met een beetje hulp hun (dreigende) financiële problemen zelfstandig oplossen. Bij Informatie en Advies wordt er met informatie inzicht in financiële keuzes gegeven. Ook doorverwijzen naar andere instanties valt onder Informatie en Advies, bijvoorbeeld naar hulpverleners die onderliggende psychosociale problemen kunnen oplossen of

naar vrijwilligersorganisaties, maatschappelijk werk of onderwijsinstellingen. In overleg met de inwoner wordt er zo nodig ook met schuldeisers gecommuniceerd. Wanneer blijkt dat er toch een betalings- of schuldregeling of herfinanciering nodig is, wordt er over geschakeld op een andere vorm van dienstverlening of wordt daarvoor doorverwezen.

- Budgetbeheer: de gemeente beheert tijdelijk het inkomen van een persoon met financiële problemen. Door de nieuwe Wet Inburgering hebben gemeenten vanaf 1 januari 2022 de regie op de inburgering van statushouders. Dit houdt onder andere in dat gemeenten statushouders verplicht financieel moeten ontzorgen. Gemeenten doen in ieder geval de betalingen van huur, gas, water, elektra en de zorgverzekering namens de statushouders. Dit wordt gedaan in budgetbeheer voor statushouders.
- Sociale lening: dit is een lening bij de gemeente om essentiële uitgaven te kunnen betalen, of om schulden mee te kunnen af lossen. Binnen 3 jaar moet de lening worden terugbetaald.
- Schuldregeling: als een schuld niet binnen 36 maanden kan worden afbetaald, kan er een schuldregeling worden gestart. De gemeente maakt hierbij afspraken met de schuldeisers om de schulden af te betalen middels een saneringsplan.
- Schuldregeling niet problematische schulden: Vanaf 2021 hebben wij de module betalingsregeling bij een niet problematische schuld in gebruik genomen. Hiermee helpen we inwoners met het treffen van betalingsregelingen. Er is vaak sprake van meerdere schuldeisers waardoor het lastig is voor de inwoner om evenwichtige betaal afspraken te maken. Wij treffen dan de betalingsregelingen op dusdanige wijze dat het totaal aan aflossingen past binnen het budget.
- Wettelijke schuldsanering natuurlijke personen (WSNP): Wanneer iemand er met de schuldhulpverlener niet uitkomt en/of er geen schuldregeling tot stand komt, kan iemand de rechtbank om hulp vragen om te worden toegelaten tot de WSNP. De rechtbank maakt hierbij een saneringsplan waarin staat hoe de schulden afgelost gaan worden. Schuldeisers zijn verplicht hieraan mee te werken.
- Pilot C.A.K: Vanaf maart 2022 zijn 195 jongeren benaderd met een achterstandsmelding bij een zorgverzekeraar, de zogenaamde CAK Lijst. De aanpak behelst een specifieke samenwerking tussen een medewerker schulddienstverlening en een medewerker van het Wijkteam gedurende ca 8 uur per week. Er wordt met jongeren tot 27 jaar op passende wijze contact gezocht en indien gewenst direct hulp aangeboden. In totaal werden 28 jongeren met succes geholpen op één of meerdere leefgebieden.
- Perspectieffonds – Het perspectieffonds is ontwikkeld om inwoners snel en adequaat te helpen wanneer er sprake is van beginnende schulden tot €5000,-. Het perspectieffonds was in eerste instantie een instrument om jongeren tot 27 jaar te helpen met beginnende schulden en het bieden van een perspectief. De aanpak behelst een financieel spoor in combinatie met een sociaal spoor. Met het sociale spoor worden afspraken gemaakt over te bereiken doelen, bijvoorbeeld het afmaken of starten van een opleiding of het werken aan financiële zelfredzaamheid d.m.v. budgetbeheer. In de loop van 2021 werd het perspectieffonds beschikbaar gesteld voor alle leeftijden. In 2022 werden er 19 personen door middel van het perspectieffonds geholpen.

Figuur 7.7 laat zien hoeveel mensen er gebruik hebben gemaakt van de verschillende gemeentelijke producten tussen 2018 en 2022. Hiervan wordt budgetbeheer het meest ingezet. Als we kijken naar de ontwikkelingen in de afgelopen jaren zien we dat het aantal mensen in budgetbeheer exclusief statushouders afneemt sinds 2020, terwijl het aantal statushouders in budgetbeheer toeneemt. Verder zien we dat sinds 2019 minder schuldregelingen worden opgestart. Dat kan verschillende oorzaken hebben, maar het meest waarschijnlijk is dat het inherent is aan het aantal aanvragen bij schulddienstverlening. We zien dat er minder verklaringen worden afgegeven voor toelating in de Wsnp. Dit heeft vooral te maken met het feit dat het steeds vaker lukt om een akkoord te bereiken met de schuldeisers in het minnelijke traject, al dan niet na toepassing van een dwangakkoord via de rechter. Het aantal mensen dat een sociale lening krijgt uitgekeerd is sinds 2021 wat toegenomen.

Figuur 7.7 Aantal Zwolse inwoners met gemeentelijke ondersteuning bij schulden*

Bron: gemeente Zwolle

7.2.2

Bezoekers Mijn Geldzaken

Inwoners die ondersteuning in de vorm van budgetbeheer en/of een schuldregeling van de gemeente ontvangen, hebben toegang tot de pagina Mijn Geldzaken. Dit is een portaal waar je – na inloggen – je financiële gegevens kunt inzien en indien nodig kunt aanpassen. In tabel 7.1 is te zien dat het aantal bezoekers van de pagina Mijn Geldzaken jaarlijks toeneemt (met uitzondering van 2021). De website wordt ook bezocht door mensen die op zoek zijn naar informatie, zonder dat zij een account hebben waarmee ze kunnen inloggen. Er is helaas geen informatie beschikbaar van het aantal mensen dat daadwerkelijk inlogt op Mijn Geldzaken. Sinds 2021 is de pagina Mijn Geldzaken alleen nog te bezoeken via de webpagina 'geldproblemen voorkomen en oplossen' (zie hoofdstuk 7.1.1). Dat kan een reden zijn waarom het aantal bezoekers

in 2021 wat lager is dan in 2020. In 2022 weten mensen de webpagina weer goed te vinden.

Tabel 7.1 Unieke bezoekers gemeentelijke webpagina Mijn Geldzaken

Jaar	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bezoekers	22.404	31.923	33.386	37.167	36.201	40.851

Bron: gemeente Zwolle

7.2.3

Doorlooptijden schulddienstverleningstrajecten

Met een snelle afhandeling van de aanvragen voor de schulddienstverlening wordt er eerder duidelijkheid en zekerheid voor zowel de schuldenaar als de schuldeiser geboden.

Sinds 2018 worden de intakes binnen de normtijd (28 dagen) afgehandeld. In 2022 is de doorlooptijd van aanmelding tot intake SDV wel wat toegenomen ten opzichte van het jaar daarvoor. Ook de aanvragen schulddienstverlening hebben in 2022 een wat langere doorlooptijd dan in het jaar daarvoor. De aanvragen worden ruim binnen de normtijd (90 dagen) afgehandeld.

De gemiddelde doorlooptijd van een crisisinterventie is 3 dagen, wat overeenkomt met de normtijd.

Tabel 9.2 Doorlooptijden schulddienstverlening, 2018-2022

	<i>Norm in dagen</i>	<i>Gemiddelde doorlooptijd in dagen</i>				
		2018	2019	2020	2021	2022
Wachttijd van aanmelding tot intake SDV	28	28	28	25	16	21
Aanvraag Schulddienstverlening	90	34	28	28	20	26
Crisisinterventie	3	2	3	3	3	3

Bron: gemeente Zwolle

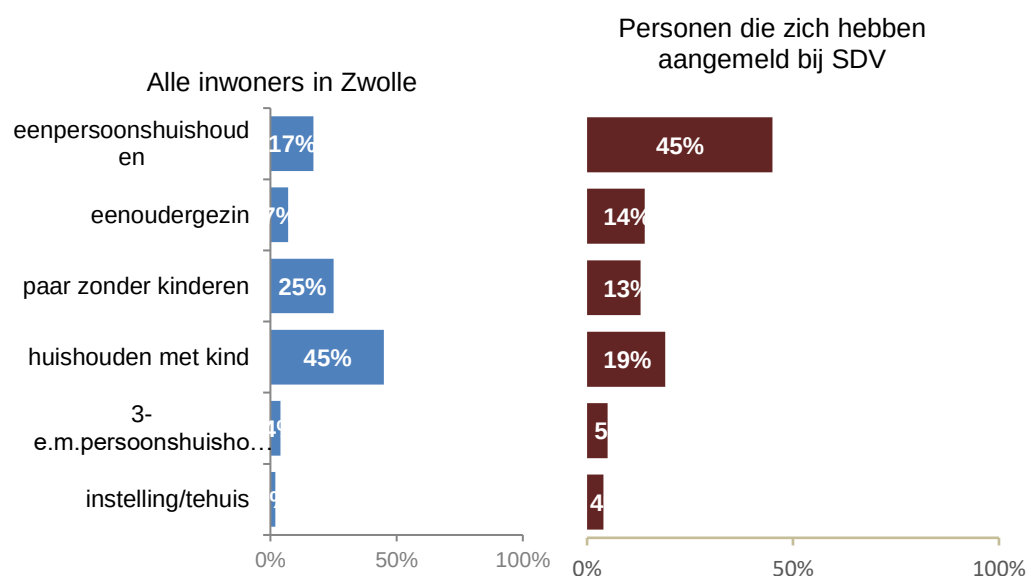
8 Kenmerken Zwolse inwoner die zich aanmeldt bij schulddienstverlening

In dit hoofdstuk beschrijven we de belangrijkste kenmerken van Zwolse inwoners die zich in 2022 hebben aangemeld bij de gemeentelijke schulddienstverlening.

8.1 Type huishouden

De meeste personen die zich bij schulddienstverlening aanmelden behoren tot een eenpersoonshuishouden (45%), terwijl dit bij slechts 17% van de Zwollenaren het geval is (zie figuur 8.1). Ook valt het op dat de schuldenaren minder vaak tot een huishouden met kind(eren) behoren in vergelijking met alle huishoudens: 19% en 45%, respectievelijk.

Figuur 8.1 Inwoners met financiële ondersteuning naar type huishouden, 2022

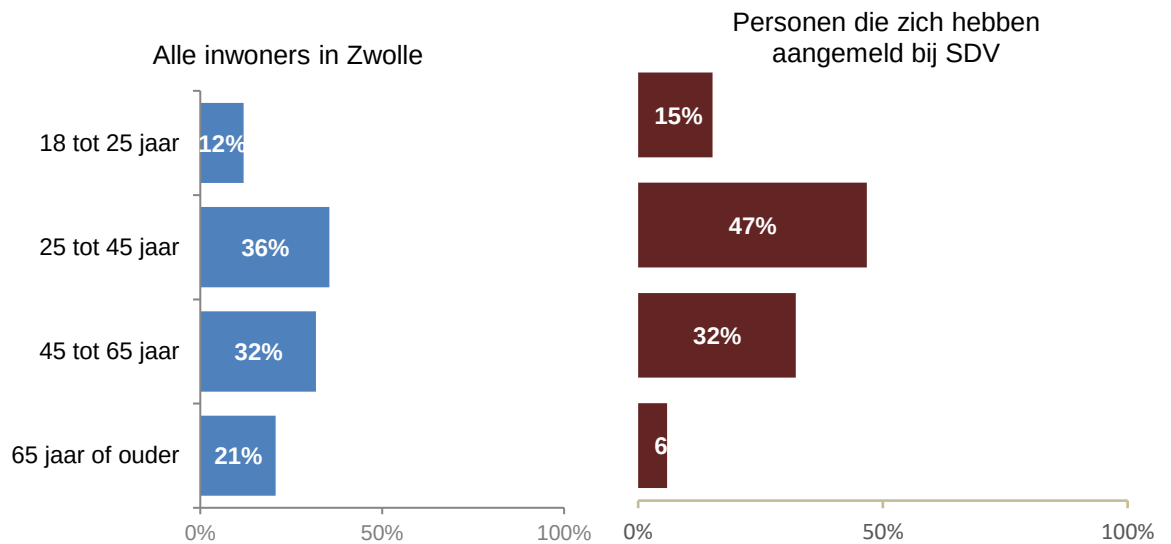

Bron: gemeente Zwolle

8.2 Leeftijd

De meeste Zwolse inwoners met financiële ondersteuning zijn tussen de 25 en 45 jaar oud (47%). Deze leeftijdsgroep is oververtegenwoordigd ten opzichte van alle inwoners in Zwolle. In figuur 8.2 zien we verder dat een klein deel (6%) van de mensen met financiële ondersteuning 65 jaar of ouder is. Deze groep is dus juist ondervertegenwoordigd. Tot slot zien we nog dat in vergelijking met alle inwoners in Zwolle een iets groter aandeel jongeren van 18 tot 25 jaar financiële ondersteuning ontvangt (12% versus 14%).

Figuur 8.2 Inwoners met financiële ondersteuning naar leeftijdsgroepen, 2022

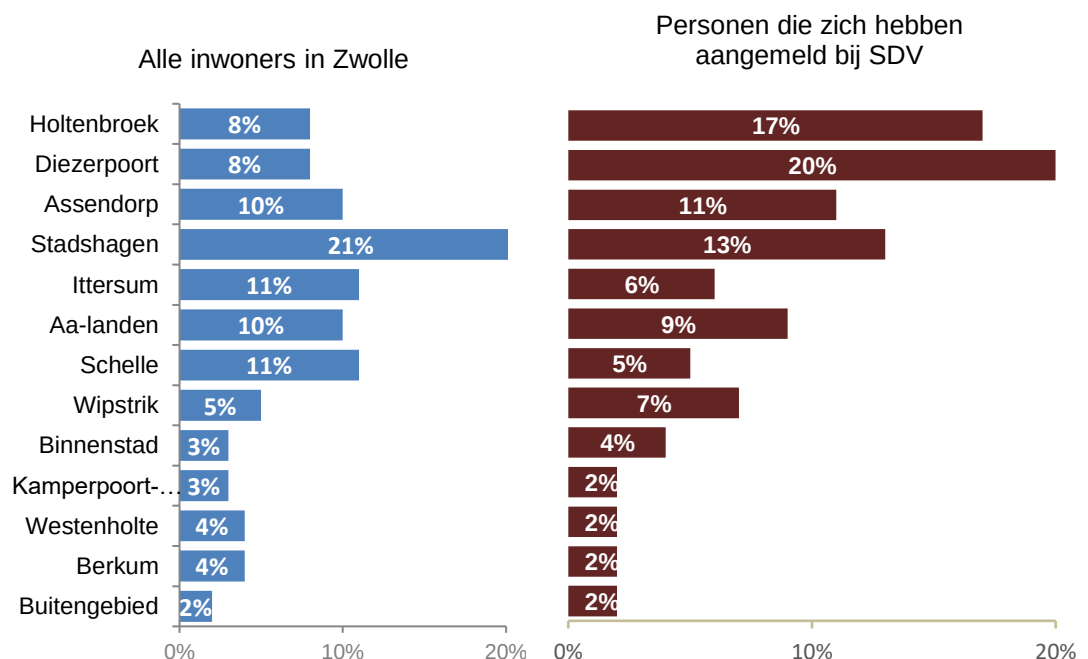
Bron: gemeente Zwolle

8.3

Wijk

De meeste inwoners die zich aanmelden bij schulddienstverlening wonen in de wijken Holtenbroek of Diezerpoort (37%). In figuur 8.4 zien we dat in heel Zwolle maar 16% van de inwoners in deze wijken woont. In Stadshagen wonen juist relatief weinig mensen met financiële ondersteuning (13% versus 21% in heel Zwolle).

Figuur 8.4 Inwoners met financiële ondersteuning naar wijken, 2022

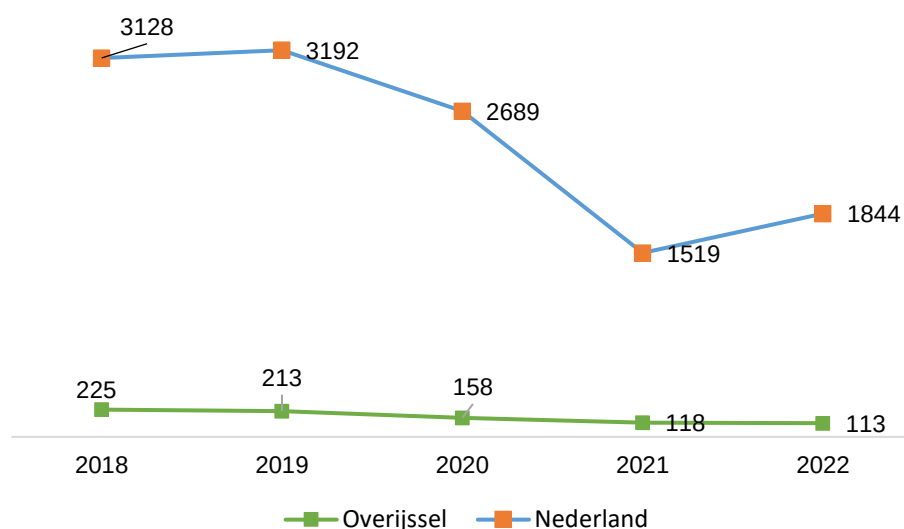

9 Ondernemers en schulden

9.1 Aantal faillissementen van bedrijven en instellingen

Het aantal faillissementen van bedrijven en instellingen is in Overijssel sinds 2018 gestaag aan het dalen (zie figuur 9.1). In de coronaperiode (2020 en 2021) was er sprake van een sterke afname van de faillissementen, zowel in Overijssel als in heel Nederland. Dit is waarschijnlijk een gevolg van de maatregelen die genomen zijn in de coronaperiode om bedrijven financieel te ondersteunen. In Overijssel blijft het aantal faillissementen tussen 2021 en 2022 licht dalen, terwijl het landelijk gezien weer is gestegen.

Figuur 9.1 Aantal faillissementen van bedrijven en instellingen inclusief eenmanszaken, 2018-2022

Bron: CBS

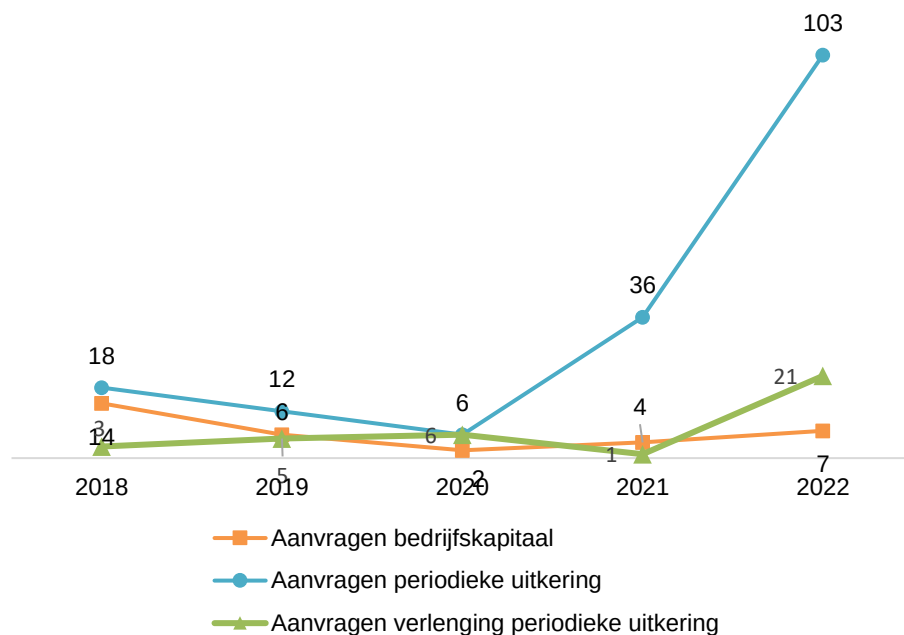
9.2 Aantal Bbz aanvragen

Startende of gevestigde zelfstandig ondernemers kunnen een uitkering aanvragen op grond van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) voor bijvoorbeeld het beginnen van een eigen bedrijf of als het bedrijf tijdelijk in financiële problemen verkeert. Voor deze monitor zijn de aanvragen die gevestigde ondernemers doen het meest relevant. Bij een Bbz aanvraag kan een ondernemer aanspraak maken op een bedrijfskapitaal of een periodieke uitkering. Een bedrijfskapitaal is meestal een lening van maximaal € 212.147,00. Een periodieke uitkering wordt meestal verstrekt als een renteloze lening van maximaal 12 (gevestigde) of 36 (starter) maanden, waarmee het inkomen wordt aangevuld tot bijstandsniveau.

Uit figuur 9.2 blijkt dat het aantal aanvragen voor een periodieke uitkering sterk is gestegen. Dat valt te verklaren door een tijdelijke aanpassing van het Bbz 2004 die bedoeld was als zachte landing voor ondernemers die na afloop van de Tozo nog last

hadden van de nog resterende corona gerelateerde problemen. Die liep van 01-10-2021 tot 01-04-2022.
Het aantal aanvragen voor een verlenging van de periodieke uitkering is ook gestegen tussen 2021 en 2022.

Figuur 9.2. Aantal Bbz aanvragen van gevestigde ondernemers per jaar

Bron: Gemeente Zwolle

9.3

Aantal ondernemers geholpen door schulddienstverlening

Door een wijziging in de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening zijn gemeenten sinds 2021 verplicht om ook aan ondernemers schulddienstverlening te bieden. In heel 2021 zijn er 10 ondernemers geholpen door de Zwolse gemeentelijke schulddienstverlening. In 2022 waren dit 50 ondernemers. Daarnaast zijn er in 2022 42 ondernemers geholpen door Over Rood, een samenwerkingspartner van de gemeente Zwolle. Zij helpen ondernemers die in zwaar weer zijn geraakt. In 2021 hielp Over Rood nog 13 ondernemers.

Bij deze cijfers moet worden opgemerkt dat de opzet van deze afdeling van gemeente Zwolle recent is gestart en nog volop in ontwikkeling is. De ondernemers weten de gemeente in 2022 al beter te vinden dan in het jaar daarvoor.

Datum	September 2023
Titel	Armoede- en Schulden Monitor Zwolle 2023

Bijlage 1 Gebruikte databronnen

Voor de Armoede- en schulden monitor is gebruik gemaakt van de volgende databronnen:

- De gegevens over de minima in Zwolle komen uit het Integrale Inkomens- en Vermogensonderzoek (IIV) van het CBS. Dit onderzoek wordt jaarlijks door het CBS uitgevoerd en heeft als doel 'Een beeld geven van de samenstelling en verdeling van het inkomen en vermogen van personen en huishoudens in Nederland'.
De cijfers van 2020 en de voorlopige cijfers van 2021 zijn in december 2022 op gemeenteniveau beschikbaar gekomen.
In 2017 heeft het CBS de inkomensstatistiek herzien en voor de jaren vanaf 2011 opnieuw berekend. Sinds 2018 gebruiken we deze herziene cijfers in de Armoede- en schuldenmonitor. Deze herziene cijfers zijn niet vergelijkbaar met de oude reeks uit het Regionaal Inkomensonderzoek, die zijn gebruikt in de edities van de Armoedemonitor t/m 2017.
- De gegevens over het gebruik van de minimaregelingen zijn afkomstig uit gemeentelijke registraties en uit registraties van partnerorganisaties.
- De gegevens over schulden zijn afkomstig uit de gemeentelijke registraties en uit registraties van de partnerorganisaties. Voor het schuldenaarsprofiel hebben we de gegevens van de schuldenaren verrijkt met achtergrondkenmerken uit het bevolkingsregister (BRP/peildatum 01-01-2023). Trends en ontwikkelingen uit voorgaande jaren worden weergegeven indien data uit eerdere jaren beschikbaar is.

Bijlage 2 Verklarende begrippenlijst

Aanvraag schulddienstverlening

Dit betreft een aanvraag om toegelaten te worden tot de schulddienstverlening conform de Wet Gemeentelijke Schulddienstverlening. Een aanvraag leidt tot een plan van aanpak waarbij afhankelijk van de situatie één of meer diensten kunnen worden aangeboden.

Beschermingsbewindvoeringskosten

Beschermingsbewindvoeringskosten zijn kosten die gemaakt moeten worden wanneer iemand een financieel bewindvoerder heeft. Dat wil zeggen dat deze persoon niet zijn eigen geldzaken regelt.

Budgetbeheer trajecten

Bij Budgetbeheer worden betalingen uitgevoerd namens de klant volgens een van te voren met de klant afgesproken budgetplan. De ondersteuningsbehoefte bepaalt de intensiteit en de duur van het Budgetbeheer waardoor er verschillende trajecten bestaan.

Categorieën instroom en uitstroom bijstand

Voor instroom en uitstroom heeft CBS standaard categorieën vastgesteld. Deze worden gebruikt in de registraties bij de gemeenten, ook in Zwolle.

Enkele categorieën die het CBS gebruikt, zijn echter geen uitstroom vanuit het oogpunt van de gemeente. Dit geldt bijvoorbeeld voor de CBS categorieën 'andere tenaamstelling' en 'overstap naar andere bijstandsuitkering'. Deze categorieën zijn daarom niet meegenomen in de telling (zie tabel B.2). Daarnaast zijn sommige categorieën samengevoegd (zie tabellen B.1 en B.2).

Tabel B.1 Reden instroom

CBS code	CBS categorie instroom	Categorie instroom Zwolle voor Armoedemonitor
1	Beëindiging studie	Beëindiging studie
2	Beëindiging huwelijk/relatie	Beëindiging huwelijk/relatie
11	Arb.in dienstbetr./uitk.ziekte	Wegvallen werk inkomsten
13	Zelfstandig beroep of bedrijf	Wegvallen werk inkomsten
14	Uitkering werkloosheid	Wegvallen WW-uitkering
15	Uitk. arbeidsongeschiktheid	Overige redenen instroom
17	Alimentatie	Overige redenen instroom
19	Andere inkomsten	Wegvallen overige inkomsten
30	Ingeteerd op het vermogen	Wegvallen overige inkomsten
31	Bereiken 21 jarige leeftijd	Niet bij instroom meegenomen
32	Beëindiging detentie	Overige redenen instroom
33	Beëindiging verblijf buiten Nederland	Verhuizing naar Zwolle
34	Beëindiging verblijf zorginstelling	Overige redenen instroom
35	Beëindigen andere bijstandsuitkering	Niet bij instroom meegenomen
40	Oorzaak bij partner	Overige redenen instroom
41	Wijziging bijstandsnorm	Niet bij instroom meegenomen

CBS code	CBS categorie instroom	Categorie instroom Zwolle voor Armoedemonitor
42	Herkomst andere Gemeente	Verhuizing naar Zwolle
43	Overgang WIJ => WWB 2012	Niet bij instroom meegenomen
99	Niet van toepassing	Overige redenen instroom

Tabel B.2 Reden uitstroom

CBS code	CBS categorie uitstroom	Categorie uitstroom Zwolle voor Armoedemonitor
1	Aanvang studie	Aanvang studie
2	Aangaan relaties	Aangaan relatie
3	Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd	Bereiken AOW-gerechtigde leeftijd
4	Overlijden	Overlijden
11	Arb.in dienstbetr./uitk.ziekte	Werk
13	Zelfstandig beroep of bedrijf	Overige redenen uitstroom
14	Uitkering werkloosheid	Overige redenen uitstroom
15	Uitk. ziekte/arbeidsongescht.	Overige redenen uitstroom
17	Alimentatie	Overige redenen uitstroom
19	Ander inkomen	Overige redenen uitstroom
22	Zelfst.beroep of bedrijf/Uit KunstenaarSchap	Werk
31	Geen inlichtingen	Geen contact
32	Verhuizing andere gemeente	Verhuizing uit Zwolle
33	Verhuizing naar buitenland	Verhuizing uit Zwolle
34	Niet versch.op herh.oproep inlichtingenplicht	Geen contact
35	Niet versch.op herh.oproep reïntegratiegesprek	Geen contact
90	Andere tenaamstelling uitkering	Niet bij uitstroom meegenomen
91	Detentie	Overige redenen uitstroom
92	Verkrijgen vermogen	Overige redenen uitstroom
93	Te lang op vakantie	Geen contact
94	Overgang naar andere bijstandsuitkering	Niet bij uitstroom meegenomen
97	Oorzaak bij partner	Overige redenen uitstroom

Hoofdkostwinner

Het CBS definieert een hoofdkostwinner als de persoon binnen een huishouden met de belangrijkste sociaaleconomische positie. In beginsel is dit een alleenstaande, één van de paarleden, of een ouder in een gezin. In complexere huishoudenssamenstellingen zoals inwonende ouders kan ook een ander persoon als hoofdkostwinner worden aangewezen. Indien er meer personen (of paren) in aanmerking komen, dan wordt de persoon (paar) met het hoogste persoonlijke inkomen aangewezen. In afwijking van voorgaande wordt voor huishoudens met winst en geen substantiële andere inkomsten de persoon (paar) met de hoogste winst aangewezen. Indien zowel paarleden als andere personen in aanmerking komen, dan wordt voor paarleden het inkomen op paarniveau samengegeld.

Huishoudens met langdurig laag inkomen

Huishoudens die al minimaal 4 jaar een inkomen tot 110% van het sociaal minimum ontvangen.

Huishoudens met laag inkomen

Huishoudens met minimaal 1 jaar een inkomen tot 110% van het sociaal minimum.

Nazorg

Nazorg wordt aangeboden na het traject van een schuldregeling, om te voorkomen dat opnieuw problemen gaan ontstaan. De consulent van schulddienstverlening spreekt met de klant om zijn of haar situatie te bekijken. Eventueel kan er ondersteuning aangeboden worden door een vrijwilliger of via een schuldhulpmaatje.

Schuldregeling

Een schuldregeling bestaat uit een schuldbemiddeling of een saneringskrediet. Beide instrumenten hebben tot doel om een akkoord te bereiken met de schuldeisers over een gedeeltelijke aflossing van de schuld tegen finale kwijting van het restant.

Sociaal minimum

In tabel B.3 staan de bedragen horende bij het sociaal minimum van vier huishoudtypen (100%) en de bedragen horende bij de armoedegrenzen 110% en 130% van dit sociaal minimum. De bedragen worden jaarlijks per huishoudtype vastgesteld.

Tabel B.3 Armoedegrenzen per huishoudtype per 1 januari 2020, netto inkomen per maand

Huishoudtype	100%*	110%	130%
Alleenstaande	€ 1.000	€ 1.100	€ 1.430
Alleenstaande ouder	€ 1.000	€ 1.100	€ 1.430
Echtpaar/ Samenwonenden	€ 1.428	€ 1.571	€ 2.042
Echtpaar/ Samenwonenden met kinderen**	€ 1.428	€ 1.571	€ 2.042

*Bijstandsnormen exclusief 5% vakantietoeslag. Deze normen gelden voor de leeftijd van 21 jaar tot de pensioengerechtigde leeftijd, waarbij geen verlaging op de uitkering wordt toegepast in verband met een woonvoordeel, zoals de kostendelersnorm of het ontbreken van woonlasten.

**Voor de kosten van kinderen ontvangt het huishouden toeslagen via de belastingdienst en SVB.

Sociale lening

Een lening welke verstrekt kan worden voor het volledig herfinancieren van een aantal kleinere schulden of i.v.m. noodzakelijke uitgaven terwijl een lening bij een gewone bank niet mogelijk is.

Uitkering sociale voorziening

Deze term wordt door het CBS gehanteerd. Uitkeringen die hieronder vallen, zijn: uitkering op grond van Participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ en Wajong.

WSNP verklaring

Wanneer het niet is gelukt om een (minnelijke) schuldregeling tot stand te brengen, dan geeft de gemeente een verklaring af waarmee de inwoner een beroep kan doen op de wettelijke schuldsanering.

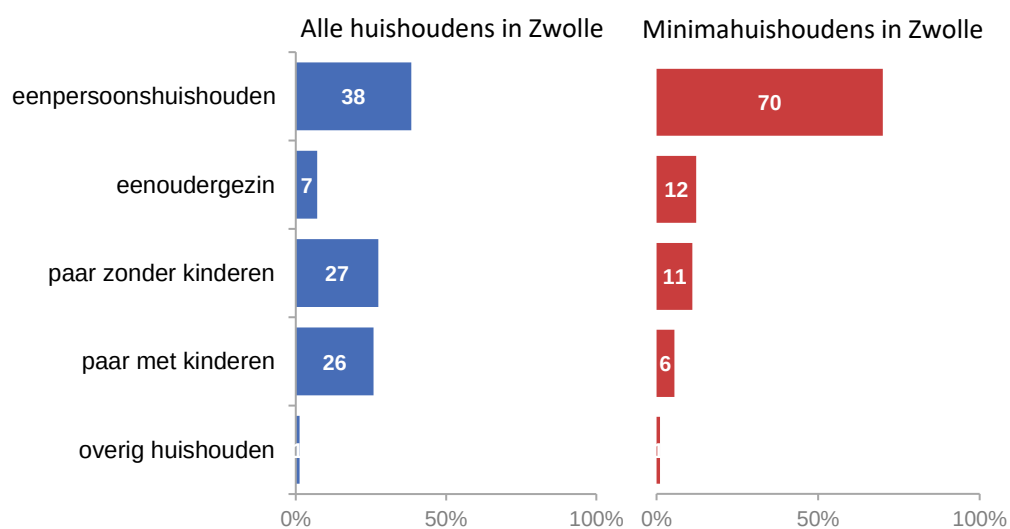
Zwolse armoedegrens

Huishoudens met een laag inkomen, chronisch zieken en gehandicapten met een inkomen van minder dan 110% van het sociaal minimum, en mensen die vanwege een schuldregeling alleen het vrij te laten bedrag van hun inkomen overhouden ter besteding.

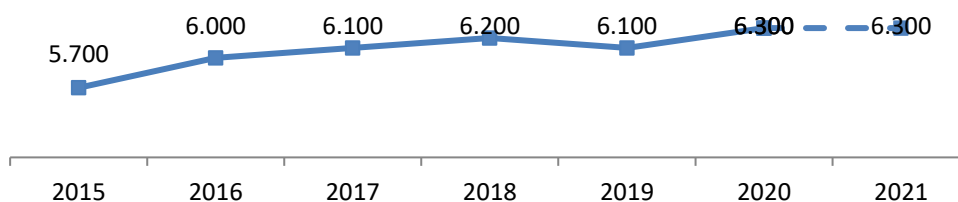
Bijlage 3 Grafieken huishoudens tot 130% van sociaal minimum

Minima in Zwolle

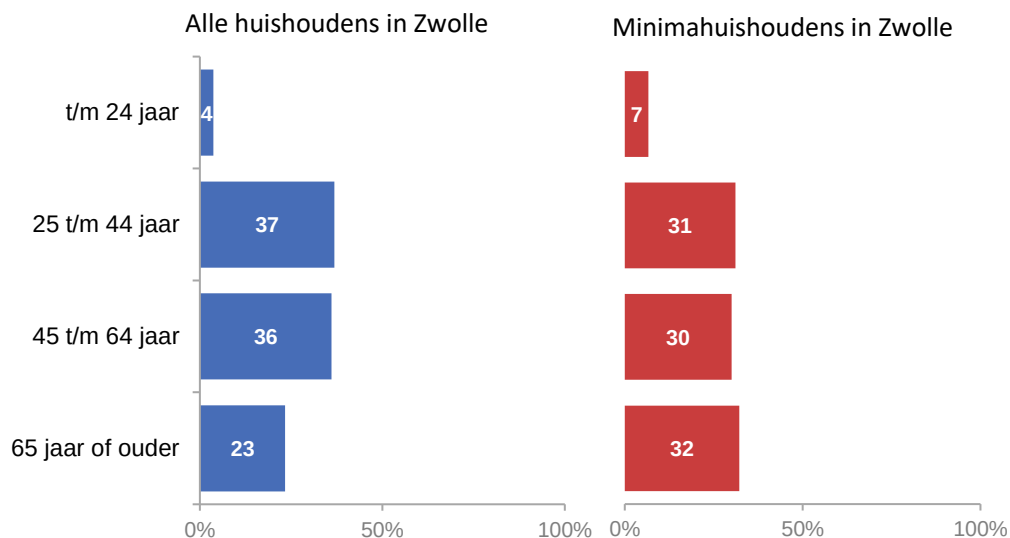
Figuur B3.1 Huishoudens tot 130% van het sociaal minimum naar huishoudtypen, 2020

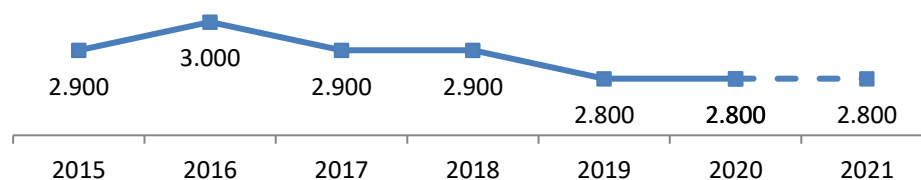
Figuur B3.2 Ontwikkeling aantal eenpersoonshuishoudens tot 130% van het sociaal minimum, 2015-2021

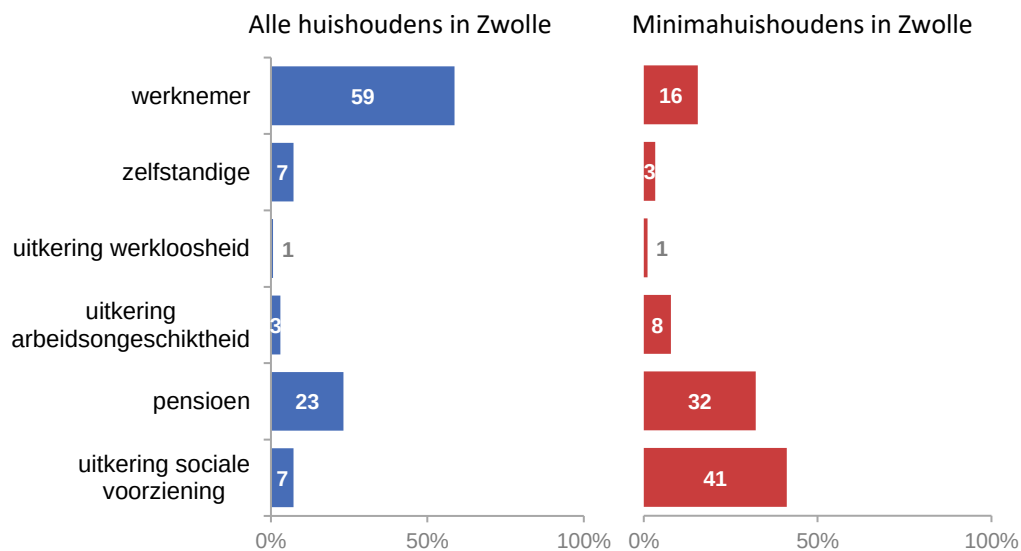
**Figuur B3.3 Huishoudens tot 130% van het sociaal minimum naar leeftijd
hoofdkostwinner, 2020**

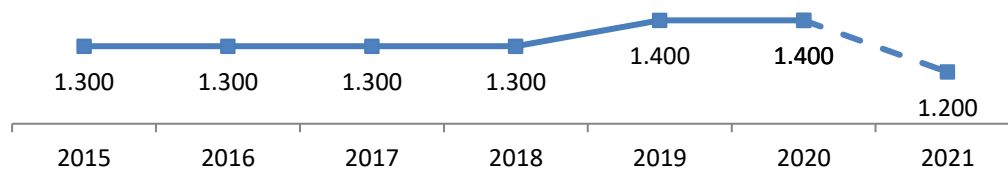
**Figuur B3.4 Ontwikkeling aantal huishoudens tot 130% van het sociaal minimum
met hoofdkostwinner in leeftijd 25-45 jaar, 2015-2021**

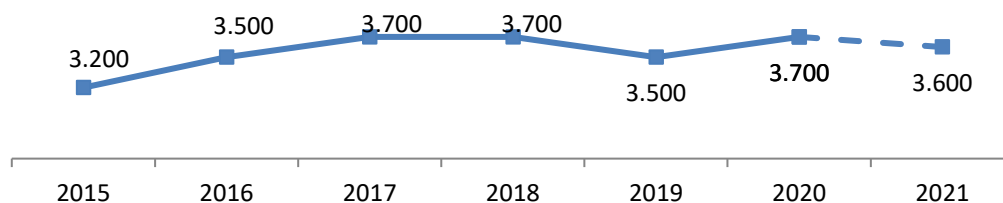
Figuur B3.5 Huishoudens tot 130% van het sociaal minimum naar inkomensbronnen, 2020

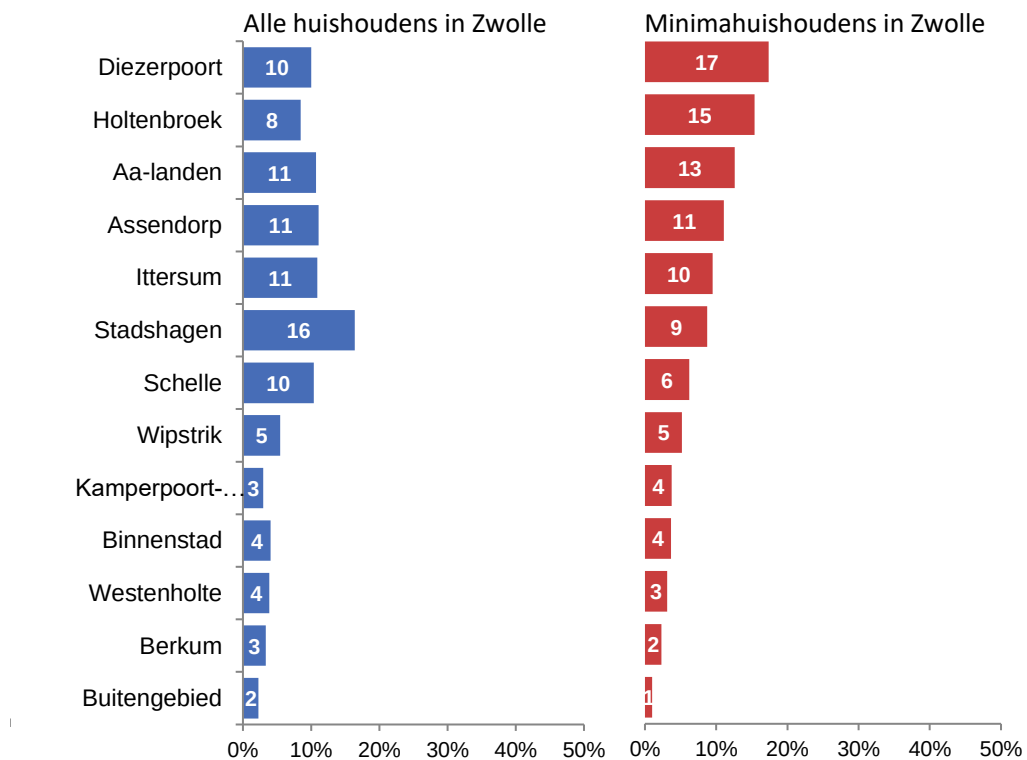
Figuur B3.6 Ontwikkeling aantal huishoudens tot 130% van het sociaal minimum met inkomen uit dienstverband, 2015-2021

Figuur B3.7 Ontwikkeling aantal huishoudens tot 130% van het sociaal minimum met inkomen uit uitkering sociale voorziening, 2015-2021

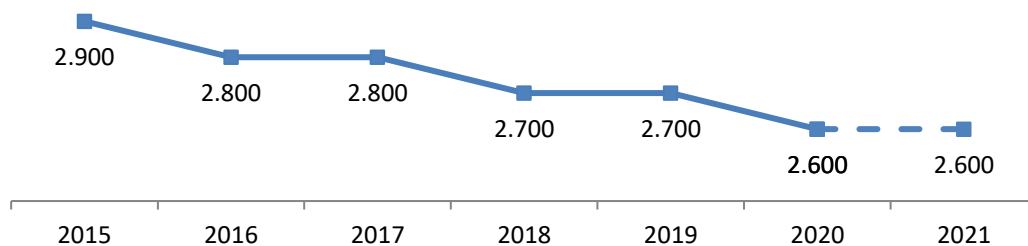

Figuur B3.8 Huishoudens tot 130% van het sociaal minimum naar wijken¹⁹, 2020

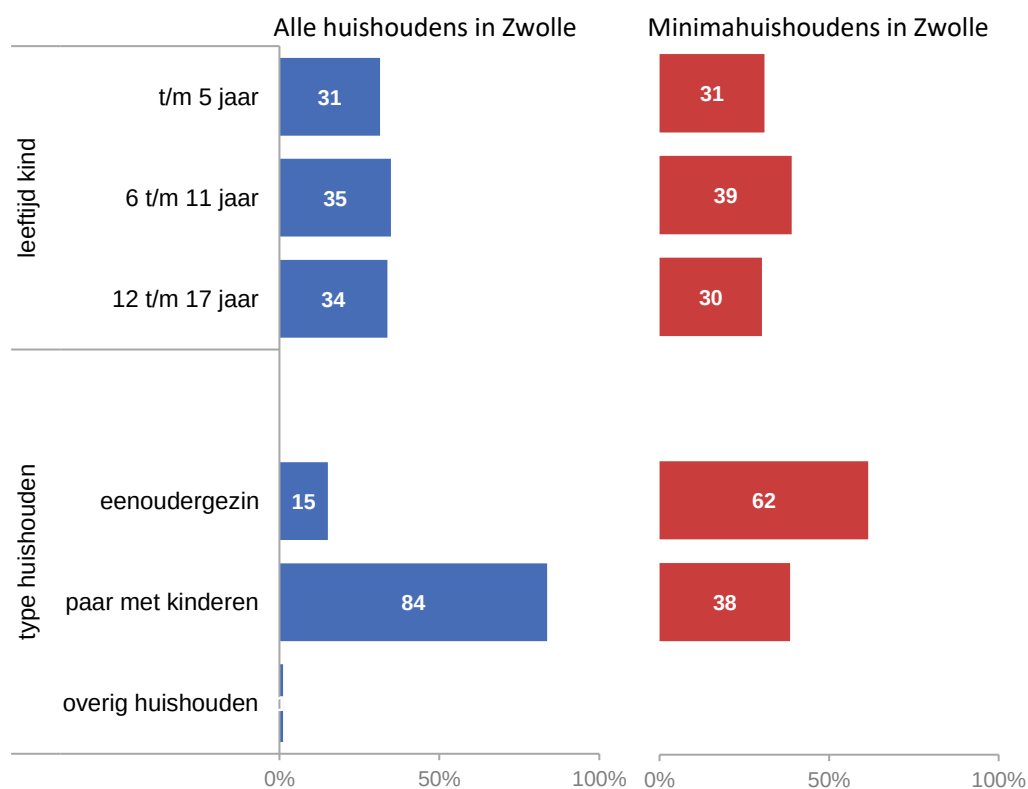

¹⁹ Hierbij wordt de wijkenindeling van het CBS gehanteerd.

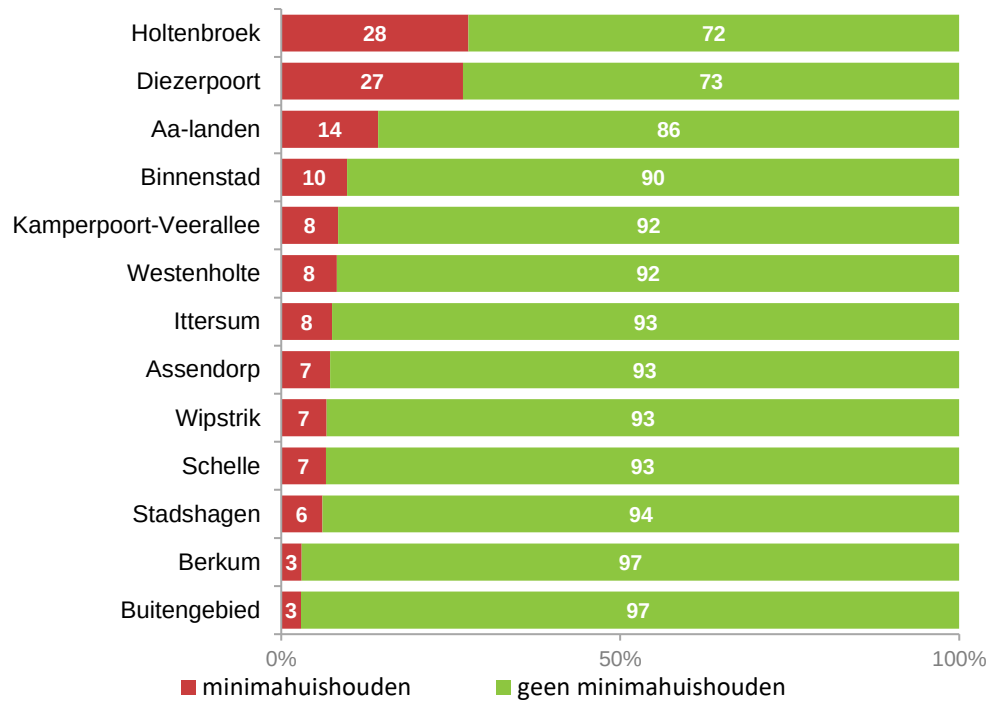
Figuur B3.9 Ontwikkeling aantal kinderen in huishoudens tot 130% van het sociaal minimum, 2015-2021

Figuur B3.10 Kenmerken van kinderen in huishoudens tot 130% van het sociaal minimum, 2020

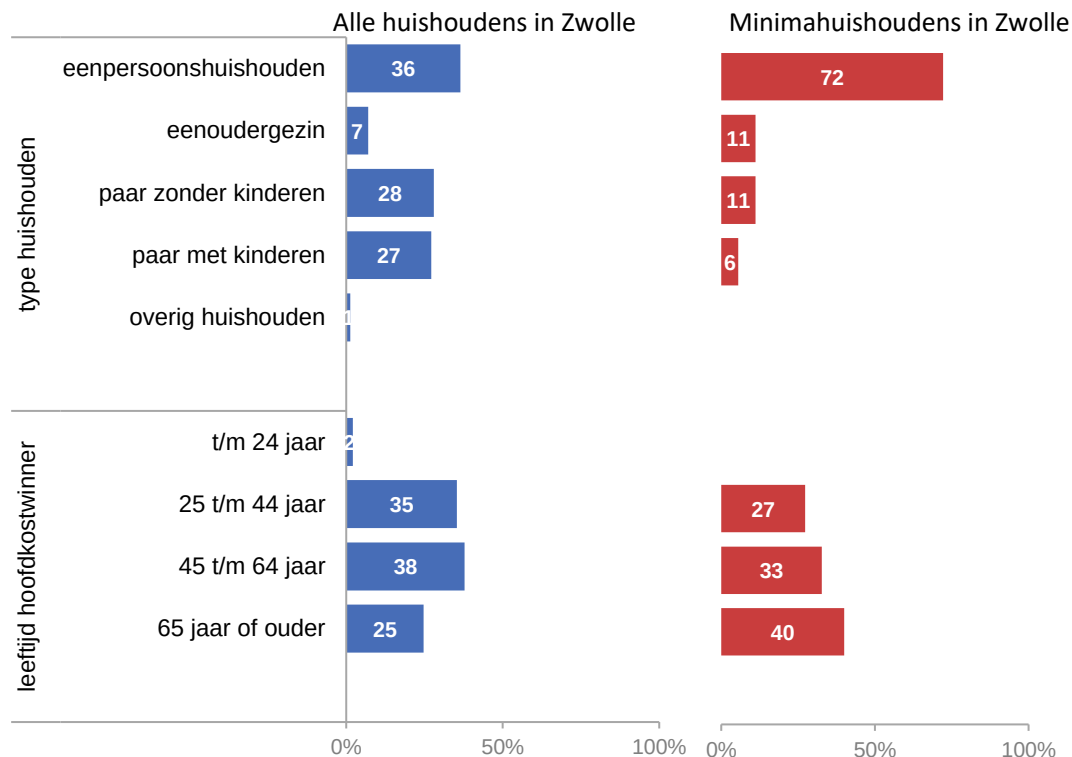

Figuur B3.11 Aandeel kinderen in huishoudens tot 130% van het sociaal minimum per wijk, 2020

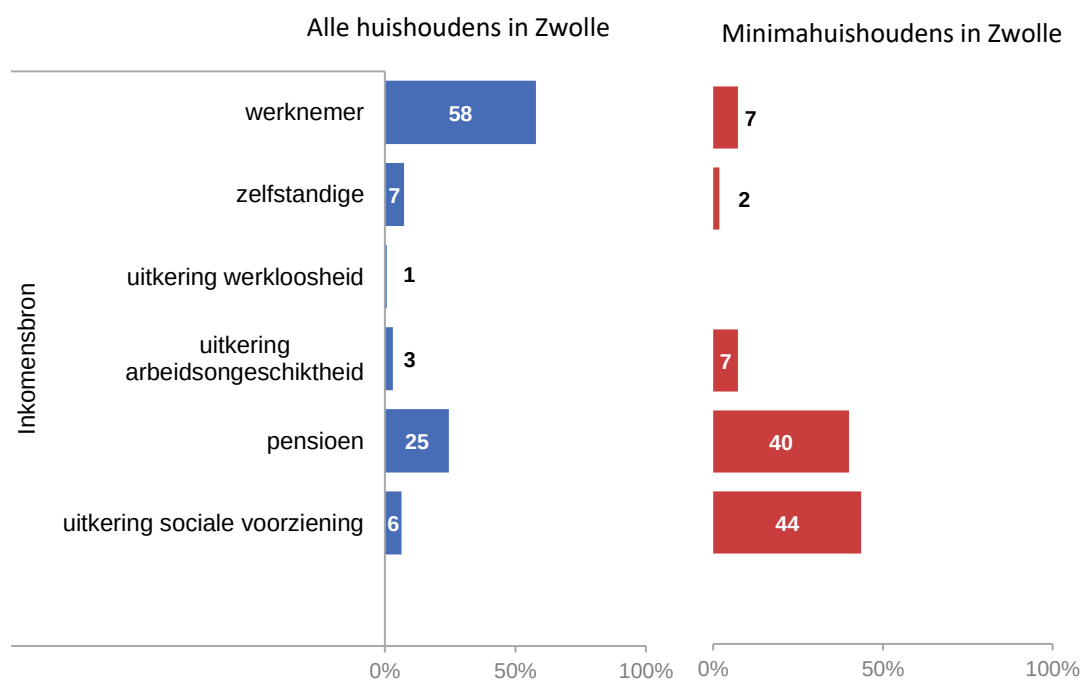

Langdurige minima in Zwolle

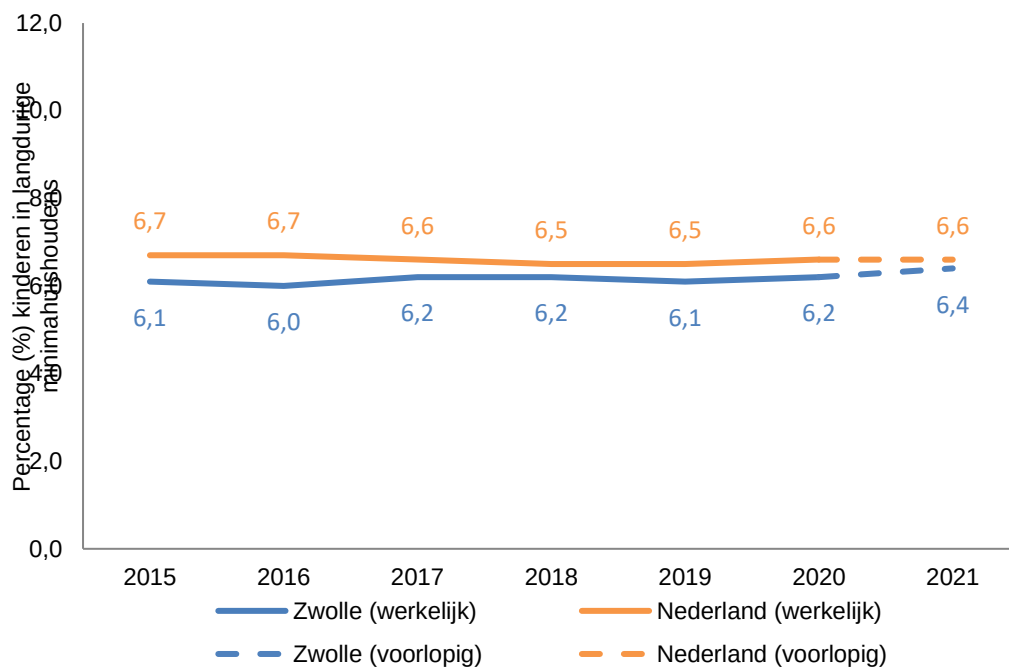
Figuur B3.12 Verdeling langdurige huishoudens tot 130% van het sociaal minimum, diverse kenmerken, 2020

Figuur B3.13 Verdeling langdurige huishoudens tot 130% van het sociaal minimum naar inkomensbron, 2020

Figuur B3.19 Ontwikkeling percentage kinderen in langdurige huishoudens tot 130% van het sociaal minimum, 2015-2021

Bijlage 4 Tabellen huishoudens met laag inkomen

Tabel B.4.1 Huishoudens in Zwolle en Nederland tot 110 en 130% van het sociaal minimum(%)

Huishoudens met laag inkomen (%)												
	Zwolle (110%)			Nederland (110%)			Zwolle (130%)			Nederland (130%)		
	2016	2018	2020	2016	2018	2020	2016	2018	2020	2016	2018	2020
<i>type huishouden</i>												
eenpersoonshuishouden	21,1	21,0	20,1	20,8	20,1	19,4	30,2	29,9	29,0	30,4	29,5	28,6
paar zonder kinderen	3,9	3,9	3,6	4,2	4,2	4,1	7,3	6,9	6,4	8,4	7,9	7,6
paar met kinderen	2,7	2,7	2,3	3,3	2,9	2,7	4,2	4,1	3,5	5,0	4,4	4,2
eenoudergezin	24,0	20,5	18,5	21,5	19,1	17,9	33,5	29,7	27,4	30,3	27,8	26,1
overig huishouden	8,3	8,6	6,9	7,9	6,4	5,9	14,3	13,4	11,8	12,9	10,6	9,8
<i>leeftijd hoofdkostwinner</i>												
tot 25 jaar	21,3	19,5	17,7	18,8	16,7	15,2	31,1	29,0	26,9	27,3	24,6	22,4
25 tot 45 jaar	10,8	10,7	10,0	10,9	10,1	9,5	14,5	14,2	13,6	14,5	13,6	12,9
45 tot 65 jaar	10,7	10,5	10,2	9,8	9,6	9,4	14,1	14,0	13,3	13,1	12,7	12,5
65 jaar of ouder	11,6	11,6	11,3	12,2	11,9	11,7	22,4	22,0	21,7	23,5	22,7	22,1
<i>inkomensbron</i>												
werknemer	2,0	1,7	1,8	2,0	1,8	1,7	4,3	4,0	4,1	4,1	3,9	3,7
zelfstandige	8,8	7,9	5,3	8,8	7,4	5,9	11,3	10,2	7,0	11,2	9,5	7,9
uitkering sociale voorziening	79,4	81,2	79,6	80,4	81,3	79,9	89,8	91,5	89,5	90,2	90,7	89,2
uitkering werkloosheid	20,9	19,1	17,0	17,5	16,2	19,4	32,3	31,1	30,0	29,0	26,4	30,8
uitkering arbeidsongeschiktheid	25,8	23,7	24,1	22,8	22,6	22,9	40,9	39,4	39,8	37,4	37,6	38,0
pensioen	11,6	11,7	11,5	12,6	12,4	12,2	22,3	22,1	22,0	23,8	23,4	23,0
<i>kinderen in hh met laag inkomen</i>												
totaal	7,8	7,4	7,1	8,8	8,2	7,9	10,7	10,4	9,9	12,2	11,6	11,4
totaal huishoudens met laag inkomen	11,3	11,2	10,7	11,0	10,6	10,2	16,7	16,4	15,9	16,7	16,1	15,6

Bron: CBS Integraal inkomens- en vermogensonderzoek (IIV)

Tabel B.4.2 Huishoudens met langdurig laag inkomen in Zwolle en Nederland 110 en 130% tot het sociaal minimum(%)

Huishoudens (%)												
	Zwolle (110%)			Nederland (110%)			Zwolle (130%)			Nederland (130%)		
	2016	2018	2020	2016	2018	2020	2016	2018	2020	2016	2018	2020
<i>type huishouden</i>												
eenpersoonshuishouden	11,2	12,5	12,6	12,0	12,6	12,8	18,8	20,1	19,9	20,3	20,8	20,8
paar zonder kinderen	2,0	2,1	2,1	2,0	2,1	2,2	4,3	4,3	4,2	5,1	5,0	4,8
paar met kinderen	1,2	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	2,1	2,0	2,1	2,3	2,1	2,1
eenoudergezin	12,4	10,8	9,7	10,2	9,8	9,2	20,6	18,9	17,2	17,7	16,7	15,6
overig huishouden	3,2	3,7	2,9	2,2	2,1	2,0	6,3	8,1	6,3	4,9	4,3	4,0
<i>leeftijd hoofdkostwinner</i>												
tot 25 jaar	0,9	2,0	1,7	1,5	1,5	1,6	3,2	4,0	3,5	3,3	3,1	3,1
25 tot 45 jaar	4,7	5,1	5,3	4,5	4,6	4,7	7,1	7,6	7,8	6,9	6,9	7,0
45 tot 65 jaar	5,7	6,2	6,3	5,1	5,3	5,5	8,5	8,9	8,9	7,7	7,8	7,9
65 jaar of ouder	7,8	8,1	7,9	7,9	8,1	8,1	16,9	17,0	16,6	17,4	17,3	16,8
<i>inkomensbron</i>												
werknemer	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4	1,3	1,4	1,3	1,3	1,4	1,3
zelfstandige	2,0	2,0	1,3	1,9	1,7	1,2	3,1	3,1	2,2	3,1	2,7	1,9
uitkering sociale voorziening	48,9	54,5	55,9	51,3	56,2	56,9	65,0	69,6	70,6	67,1	70,8	70,4
uitkering werkloosheid	1,9	1,7	1,3	2,1	1,8	1,8	7,0	6,1	4,8	6,3	5,4	5,8
uitkering arbeidsongeschiktheid	14,8	13,9	13,3	12,0	12,2	12,4	26,1	25,5	25,0	22,8	23,4	23,4
pensioen	7,5	7,9	7,8	7,9	8,2	8,2	16,3	16,8	16,7	17,3	17,5	17,2
<i>kinderen in hh met laag inkomen</i>												
Totaal	3,7	3,7	3,9	4,0	3,9	4,0	6,0	6,2	6,2	6,7	6,5	6,6
totaal huishoudens	5,7	6,2	6,3	5,7	5,9	6,0	9,9	10,3	10,3	10,2	10,3	10,3

Bron: CBS Integraal inkomens- en vermogensonderzoek (IIV)

Bijlage 5 Tabellen bijstand

Tabel B.6 Bijstandsuitkeringen op 1 januari van het betreffende jaar, naar soort en duur

Aantal uitkeringen		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
soort	Bijstand (Participatiewet)	3.155	3.337	3.489	3.535	3.454	3.393	3.630	3.478
	IOAW/IOAZ	150	189	225	232	222	218	193	160
duur uitkering									
	< 0,5 jaar	473	527	455	359	358	350	431	361
	0,5 tot 1 jaar	390	388	398	396	306	275	348	255
	1 tot 3 jaar	892	978	1.049	1.043	963	864	847	811
	> 3 jaar	1.550	1.633	1.812	1.969	2.049	2.122	2.197	2.211
Totaal		3.305	3.526	3.714	3.767	3.676	3.611	3.823	3.638
% > 3 jaar		47%	46%	49%	52%	56%	59%	57%	61%

Tabel B.7 Reden instroom bijstand

Reden instroom	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Wegvallen overige inkomsten	251	296	288	272	205	258	215	217
Wegvallen werk inkomsten	234	184	179	174	172	225	151	167
Wegvallen WW-uitkering	252	221	135	120	125	129	129	116
Verhuizing naar Zwolle	157	159	121	98	101	98	93	76
Beëindiging studie	136	134	136	107	108	159	73	68
Beëindiging huwelijk/relatie	105	88	73	66	48	52	32	40
Overige redenen instroom	77	60	63	46	53	66	54	62
Totaal	1.212	1.142	995	883	812	987	747	746

Tabel B.8 Reden uitstroom bijstand

Reden uitstroom	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Werk	363	400	430	409	365	339	430	354
Verhuizing uit Zwolle	211	179	166	144	124	163	107	127
Geen contact	105	118	126	122	57	87	78	70
AOW-gerechtigde leeftijd	68	41	36	79	81	101	88	66
Aanvang studie	65	71	68	63	84	76	63	51
Overlijden	18	19	24	20	32	33	28	27
Aangaan relatie	48	29	25	38	22	26	24	27
Overige redenen uitstroom	79	67	82	88	100	73	75	63
Totaal	957	924	957	963	865	898	893	785

Tabel B.9 Leeftijd bij instroom bijstand

Leeftijdscategorie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
tot 27 jaar	383	400	399	318	332	410	323	326
27 tot 35 jaar	315	264	183	166	169	215	157	131
35 tot 45 jaar	208	168	165	152	109	170	105	135
45 tot 55 jaar	186	185	127	142	101	98	80	80
55 jaar en ouder	120	125	121	105	101	94	82	74
leeftijd onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.212	1.142	995	883	812	987	747	746

Tabel B.10 Leeftijd bij uitstroom bijstand

Leeftijdscategorie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
tot 27 jaar	256	235	298	261	266	292	298	235
27 tot 35 jaar	247	244	201	208	179	187	170	156
35 tot 45 jaar	169	186	169	172	145	131	149	140
45 tot 55 jaar	148	140	156	144	114	105	112	105
55 jaar en ouder	137	119	133	178	161	183	164	149
leeftijd onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	957	924	957	963	865	898	893	785